

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
Τμήμα Κοινωνικής Και Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΣΠΟΥΔΩΝ
Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση

**«Διά Βίου Μάθηση, Χαρακτηριστικά Του Συστήματος Της
ΕΕΚ (Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση), Διαρροή,
Δυϊκό Σύστημα-Μαθητεία : Στην Χώρα Μας Και Στη
Γερμανία»**

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Όνοματεπώνυμο: ΕΥΤΥΧΙΑ ΚΟΚΚΟΡΑ

Τριμελής εξεταστική επιτροπή:
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ

Κόρινθος, 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμά ευχαριστήρια στον οργανωτικά υπεύθυνο του ΜΠΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου κ. Δημόπουλο Κωνσταντίνο, στον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Αθανάσιο Κατσή, στους εξεταστές, στην οικογένειά μου που με στήριξε με υπομονή και σε όλους εκείνους που μου συμπαραστάθηκαν με ξεχωριστό τρόπο κατά τη διαδικασία ολοκλήρωσης της παρούσας διπλωματικής εργασίας.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός: Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί η ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ (Επαγγελματική, Εκπαίδευση και Κατάρτιση) στην ΕΕ και κυρίως στην Ελλάδα η οποία βρίσκεται σε βαθιά οικονομική ύφεση καθώς και πολιτικές οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα κάτι που ως τώρα δεν φαίνεται να χει συμβεί, αλλά μπορούμε να πούμε ότι είναι επείγον να γίνει. Στην Ελλάδα η ΕΕΚ έρχεται σε δεύτερη μοίρα και μάλιστα αυτό το δείχνει και το γεγονός ότι η Πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται εκπαίδευση με μεγάλο κύρος, παρόλο που το ποσοστό των άνεργων πτυχιούχων μεγαλώνει ή αναζητά εργασία στο εξωτερικό πλέον.

Σχεδιασμός/Μεθοδολογία: Ποιοτική έρευνα μέσω συνέντευξης σε 12 εκπαιδευτικούς ΕΠΑΛ.

Ευρήματα: Κύρια ευρήματα από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας είναι τα εξής:

1. Εφαρμογή Δυϊκό Σύστημα - Μαθητεία: Σημαντική, επίκαιρη & ενδιαφέρουσα
2. Διστακτικότητα για την επιτυχή εφαρμογή ΔΣ-Μ λόγω των εντοπισμένων προβλημάτων όπως: η οικονομική κρίση (αδυναμίες επιχειρηματικού κόσμου σε επίπεδο βιωσιμότητας, προσλήψεων και κάλυψη οικονομικών υποχρεώσεων), αδυναμίες ΔΣ-Μ (Αξιολόγηση, αξιοποίηση & διεύρυνση στα ΕΠΑΛ) και προβλήματα στο σχολικό περιβάλλον των ΕΠΑΛ: Κατάρτιση εκπ/κών, κίνητρα μαθητών, ΑΠΣ για Μαθητεία)
3. Προβληματισμοί για την μελλοντική επέκταση ΔΣ-Μ σε όλα τα ΕΠΑΛ λόγω των προαπαιτούμενων που εντοπίζονται όπως η επαγγελματική κατάρτιση και εξοικείωση μαθητών με εργασία και η υιοθέτηση του θεσμού από την αγορά εργασίας.
4. Μη εφικτή η χρηματοδότηση ΔΣ-Μ στην Ελλάδα λόγω οικονομικής κρίσης και μη δυνατότητα κρατικής υποστήριξης όμως μια μικρή τάση αισιοδοξία διαφαίνεται.
5. Καθολική συμφωνία για την αποφυγή μαθητικής διαρροής Με τις εξής προϋποθέσεις: σχεδιασμός νέων ΑΠΣ και ειδικοτήτων, αναβάθμιση υποδομών εξοπλισμού, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κρατική στήριξη, αύξηση οικονομικών πόρων.

Συμπεράσματα: Η ΕΕΚ (Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση) στην Ελλάδα βρίσκεται σε μεταβατικό στάδιο. Ο Ν. του 2013 που αφορά στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση μιλά για την ΕΕΚ, την προώθησή της αλλά και την μάθηση σε επαγγελματικό χώρο. Το σχέδιο προβλέπει αναβάθμιση του χώρου, σύνδεση της αγοράς εργασίας με την ΕΕΚ και προώθησή της Μαθητείας. Με την οικονομική κρίση και την πίεση που υφίσταται η χώρα μας η οποία έχει πληγεί πάρα πολύ, όλα στρέφονται και επικεντρώνονται σε οικονομικά ζητήματα. Οι πολιτικές για την ΕΕΚ θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα κάτι που ως τώρα δεν φαίνεται να χει συμβεί, αλλά μπορούμε να πούμε ότι είναι επείγον να γίνει. Βέβαια για να προωθηθεί η Μαθητείας επαγγελματικούς χώρους δεν αρκεί να νομοθετήσει κάποιος. Πρέπει όλοι σπουδαστές, εκπαιδευτές, επιχειρήσεις, γονείς να κατανοήσουν το πόσο σημαντικό είναι η Μαθητεία και η εργασιακή εμπειρία ώστε να μπορέσει η ΕΕΚ να πάρει τη θέση που θα έπρεπε να χει στη χώρα μας. Αντίθετα στην Ελλάδα η ΕΕΚ έρχεται σε δεύτερη μοίρα και μάλιστα αυτό το δείχνει και το γεγονός ότι η Πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται η εκπαίδευση με μεγάλο κύρος, παρόλο που το ποσοστό των άνεργων πτυχιούχων μεγαλώνει ή αναζητά εργασία στο εξωτερικό πλέον.

Λέξεις κλειδιά: Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Δυϊκό Σύστημα, Μαθητεία, Σχολική Διαρροή.

ABSTRACT

Purpose: The purpose of this paper is to highlight the need to upgrade VET (Vocational Education and Training) in the EU and especially in Greece, which is in a deep economic recession and policies that could help and increase the competitiveness of enterprises in something Greece which until now has not appeared to happen, but we can say that it is urgent to do. In Greece VET comes second and even this shows that the University education is considered education with great prestige, although the percentage of unemployed graduates grows or seek employment abroad now.

Design / Methodology: Qualitative research in 12 Greek teachers Of Vocational Education And Training

Results: Main findings from the analysis of the survey data are:

1. Application of the Dual System - Apprenticeship: Important, timely and intriguing
2. Reluctance for the successful application of the DS-A because of problems that are identified, as: economic crisis (business weaknesses at viability level, recruitment and coverage of financial obligations), DS-A weaknesses in evaluation, utilization and expansion in all VET and problems at school as teacher further training, motivations for students, curriculum for Apprenticeship.
3. Concerns in the future expansion of the system in all schools because of the prerequisites are identified as training and familiarization of students with work and the adoption of the institution of the labor market.
4. Non feasible the financing of the system in Greece due to economic crisis, non-availability of public support, but seems a little optimistic trend.
5. Absolute agreement for the avoidance school drop with the following requirements: design of new curricular programs and specializations, upgrading facilities and equipment, further training of teachers, government support, increasing of financial resources.

Conclusion: VET (Vocational Education and Training) in Greece is in transition. The new law of 2013 that relating to Secondary Education talks about VET, its promotion and learning in the workplace. The project involves upgrading the site, linking the labor market with VET and promotion of Apprenticeship. With the economic crisis and the pressure on our country, which has suffered too much, all directed and focused on economic issues. The VET policies could help and increase the competitiveness of companies in Greece which until now has not appeared to happen, but we can say that it is urgent to do. Sure to promote Apprenticeship premises not enough to legislate someone. Should all students, educators, businesses, parents understand the importance of the Apprenticeship and work experience to enable the CEC to take the position that they should be has in our country. Unlike in Greece VET comes second and even this shows that the University education is considered education with great prestige, although the percentage of unemployed graduates grows or seek employment abroad now.

Keywords: Dual Vocational Educational & Training System, Dual System, School Leak.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	iii
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	iv
ABSTRACT	v
ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	viii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
Α ΜΕΡΟΣ.....	2
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΕΕΚ.....	3
1.1 Κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές	3
1.2 Νομοθεσία σχετική με την ΕΕΚ.....	4
1.3 Περιγραφή της ΕΕΚ στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας.....	5
1.4 Μη τυπική εκπαίδευση, ΣΕΚ, ΙΕΚ, κολλέγια και ΚΔΒΜ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ.....	14
2.1 Θέση της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην στρατηγική «Ευρώπη 2020»	14
2.2 Αναχαιτίση διαρροής νέων από την Επαγγελματική Εκπαίδευση	15
2.3 Ρόλος της ΕΕΚ στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: Μέτρα αντιμετώπισης – Προτάσεις	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΥΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ.....	20
3.1 Πρόγραμμα Μαθητείας	20
3.2 Μαθητεία και δυϊκό σύστημα: ορισμός και φιλοσοφία	20
3.3 Δομή εκπαιδευτικού συστήματος στη Γερμανία.....	21
3.4 Επαγγελματική εκπαίδευση στις χώρες της Ε.Ε.	24
3.4.1 Γερμανία	24
3.4.2 Ιταλία	26
3.5.3 Δανία.....	27
3.5.4 Συγκριτική θεώρηση.....	28
3.5 Γερμανικό Δυϊκό Σύστημα (Duales System)	28
3.5.1 Στοχασμοί για το Γερμανικό δυϊκό σύστημα	30
3.6 Εφαρμογή Δυϊκού Συστήματος στην Ελλάδα.....	31
3.6.1 Θεσμός Μαθητείας αποφοίτων ΕΠΑΛ	32
3.6.2 Νομικό πλαίσιο Μαθητείας	32
3.6.3 Ειδικότητες Τάξης Μαθητείας.....	33
3.6.4 Λειτουργία Τμημάτων Μεταλυκειακού Έτους - Τάξης Μαθητείας	34
3.6.5 Διαχείριση Τάξης Μαθητείας	35

3.6.5 Αξιολόγηση Τάξης Μαθητείας	36
3.6.6 Στοχασμοί για το Ελληνικό δυϊκό σύστημα	36
B ΜΕΡΟΣ	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	39
4.1 Ερευνητική Προσέγγιση - Μέθοδος - Τεχνική Έρευνας.....	39
4.2 Σκοπός, Ερευνητικοί Στόχοι και Ερευνητικά Ερωτήματα	40
4.2.1 Σκοπός και Ερευνητικοί Στόχοι	40
4.2.2 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	41
4.3 Μεθοδολογία	41
4.3.1 Πεδίο Διεξαγωγής Έρευνας – Διαδικασία Δειγματοληψίας – Δείγμα Έρευνας.....	41
4.3.2 Ερευνητικό Εργαλείο.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	72
6.1. Συζήτηση	72
6.2 Πρακτική Εφαρμογή Αποτελεσμάτων	80
6.3 Συστάσεις Για Μελλοντική Έρευνα	81
6.4 Περιορισμοί Έρευνας	82
6.5 Συμπεράσματα.....	82
6.6 Προτάσεις	86
ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	88
Ελληνική.....	88
Ξενόγλωσση	91
Διαδίκτυο	91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	92
Παράρτημα Ι. Φόρμα ερωτηματολογίου	92
Παράρτημα ΙΙ. Διαγράμματα Ερωτηθέντων.....	100

ΛΙΣΤΑ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

Γράφημα 1: Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.....	6
Γράφημα 2: Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση.....	16

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Διά Βίου Μάθηση αρχικά ξεκίνησε ως ένα εγχείρημα το οποίο αισιοδοξούσε ότι η εκπαίδευση και η μάθηση θα συμβαίνει σε όλες τις σφαίρες της ζωής και όχι μόνο σε σχολεία και ιδρύματα. Η Διά Βίου μάθηση ως έννοια αναφέρεται στην ιστορία ζωής κάθε ατόμου σε σχέση με τη μάθηση. Δηλαδή στη διαδικασία συλλογής εμπειριών και γνώσεων με τυπικά και μη τυπικά προσόντα, γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες που αποκτήθηκαν κατά τη διαδρομή ζωής του κάθε ατόμου. Με τον όρο αυτό δίνεται έμφαση στη μάθηση αντί στην εκπαίδευση που παρέχεται μέσα από ιδρύματα και θεσμούς. Η έννοια της Διά Βίου Μάθησης αναπτύσσεται και αλλάζει πλήρως τη λογική του παραδοσιακού εκπαιδευτικού συστήματος μέσω πολλαπλών διαδικασιών οι οποίες υπάρχουν στο εθνικό σύστημα εκπαίδευσης (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2004). Η μάθηση δεν πρέπει να θεωρείται ως διέξοδος από κάτι π.χ. ανεργία, αλλά ως ένα κομμάτι της ολοκληρωμένης ζωής σε μια δημοκρατική κοινωνία. Η Διά Βίου μάθηση μπορεί να συμβάλλει στην εξομάλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και παρέχει ευκαιρίες για ενσωμάτωση σε μαθησιακές ευκαιρίες (Ψαχαρόπουλος, 1987).

Αυτό που ενδιέφερε την Ε.Ε ήταν η Ε.Ε.Κ. διότι σχετίζεται άμεσα με την ανάγκη για προσαρμογή των εθνικών οικονομιών στις αυξανόμενες απαιτήσεις. (Μαρκόπουλος, 1990). Η αλήθεια είναι ότι οι νέοι με χαμηλότερα προσόντα δυσκολεύονται να βρουν επαγγελματική στέγη. Βέβαια σύμφωνα με έρευνα του Cedefop εκτιμάται ως το 2020, 60% των θέσεων εργασίας στην Ελλάδα θα απαιτούν προσόντα τα οποία μπορεί να αποκτήσει κάποιος μέσω της ΕΕΚ. Η Ελλάδα είναι μια μικρή χώρα σε μέγεθος και με μεγάλη γεωγραφική διασπορά λόγω του νησιωτικού της συμπλέγματος. Ως κύριο χαρακτηριστικό στις μέρες μας μπορούμε να πούμε ότι είναι η μεταναστευτική ροή, τα χαμηλά ποσοστά γεννητικότητας και η γήρανση του πληθυσμού. Για τους παραπάνω λόγους μειώθηκε το εργατικό δυναμικό της και αυτό θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη υποβάθμιση. Βάση μελέτης του ΟΑΣΑ (2011) ο αριθμός του ενεργού εργατικού δυναμικού στην Ελλάδα προβλέπεται να μειωθεί κατά 12% ως το 2050 (έναντι 9% στις άλλες χώρες που πήραν μέρος στην έρευνα). Η μείωση του εργατικού δυναμικού δημιουργεί και ζητήματα μείωσης εισφορών στα ασφαλιστικά ταμεία και προβλήματα στο σύστημα υγείας. Επίσης η αύξηση των μεταναστών από χώρες του 3ου κόσμου απαιτεί ένταξη ως ενσωμάτωση άρα και συστήματα εκπαίδευσης και απασχόλησης.

A ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ - ΕΕΚ

1.1 Κοινωνικές και πολιτικές αλλαγές

Ο κοινωνικός αντίκτυπος της κρίσης είναι μεγάλος. Από το 2010 αυξήθηκαν οι κοινωνικές ανισότητες. Το κοινωνικό και πολιτικό σκηνικό αλλάζει ραγδαία. Η κοινωνία αντιδρά απέναντι στο πολιτικό σύστημα άλλες φορές με αλλαγή εκλογικής συμπεριφοράς και λιγότερες με απεργιακές κινητοποιήσεις. Τα νοικοκυριά στα οποία δεν εργάζεται πλέον κανένα μέλος της οικογένειας ή εργάζεται για κάτω από 3 μήνες το χρόνο αυξήθηκαν κατά 54% από τον πρώτο χρόνο κρίσης. Μεγάλο ποσοστό σ αυτή την ανισότητα φαίνεται να χει η εκπαίδευση 25% και η εργασία 17% σύμφωνα με έρευνα «Ανισότητα και φτώχεια: τάσεις και προκλήσεις» σε Ημερίδα στο ΚΕΠΕ. Το ποσοστό της φτώχειας αυξήθηκε και μειώθηκαν παράλληλα και οι κοινωνικές δαπάνες. Το διαθέσιμο εισόδημα επλήγη ανεπανόρθωτα αν και η χώρα μας παρουσίαζε υψηλά ποσοστά φτώχειας στην ΕΕ και προ κρίσης (Μητράκος, 2013).

Η Ελλάδα βρίσκεται εδώ και χρόνια σε μια διαρκή ύφεση με τον κίνδυνο χρεωκοπίας να παρουσιάζεται πρώτη φορά το 2009. Οι μειώσεις μισθών, η ανεργία και οι ανύπαρκτες επενδύσεις δυσχεραίνουν τη θέση όλων καθώς και τη θέση της χώρας μας. Έχει κλονιστεί ο τομέας του εμπορίου με τον τομέα οικοδομικών κατασκευών ενώ ο τουρισμός αφήνει μια νότα αισιοδοξίας. Ένα άλλο κοινωνικό φαινόμενο είναι οι Neets. (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2004). Εκτιμάται ότι οι νέοι 18-24 που είναι εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης ή απασχόλησης αυξάνονται. Η ΕΕΚ παραμένει για τους νέους μια δεύτερη επιλογή με ποσοστό 70% να επιλέγει Γενικό Λύκειο ώστε να χει πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η ΕΕΚ προσελκύει μαθητές χαμηλών επιδόσεων αλλά και χαμηλών κοινωνικών στρωμάτων. Η σύνδεση της κατάρτισης με την απασχόληση αποτέλεσε διαχρονικό θέμα για τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης σε μια σύνθετη και μεταβαλλόμενη εποχή. Αρνητισμός και κοινωνικά στερεότυπα συνόδευσαν και συνοδεύουν την ΤΕΕ ώστε αυτή να αποτελεί τον φτωχό συγγενή του εκπαιδευτικού συστήματος σε θέματα που αφορούν χρηματοδότησα, εκπαιδευτικό προσωπικό, υποδομές ,προγράμματα σπουδών, οδηγούς σπουδών, ειδικότητες κ.α. (Γούλας και συν., 2013). Επίσης και εδώ είναι αυξημένη η μαθητική διαρροή. Σύμφωνα με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αυτό οφείλεται σε απασχόληση αυτών σε οικογενειακές

επιχειρήσεις ή σε ευκαιριακές δουλειές στον τουριστικό τομέα. (Π.Ι., Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (2011)).

1.2 Νομοθεσία σχετική με την ΕΕΚ

Από το 2000 ως σήμερα έχουν ψηφιστεί πολλοί νόμοι για το χώρο της ΕΕΚ σε μια προσπάθεια να ρυθμιστούν ζητήματα που προβλημάτιζαν από πριν έως σήμερα. Συγκεκριμένα ψηφίστηκε ο Ν.3191/2003 σχετικά με το εθνικό σύστημα σύνδεσης της ΕΕΚ με την απασχόληση, ο Ν. 3369/2005 σχετικά με την συστηματοποίηση της Διά Βίου μάθησης, ο Ν.3879/2001 σχετικά με την ανάπτυξη της Διά Βίου Μάθησης, ο Ν.4186/2013 σχετικά με την αναδιάρθρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κ.α τροπολογίες. Αυτές οι αλλαγές οφείλονται στην έμφαση που έδωσε η ΕΕ από το 2000 στην ΕΕΚ για τη δημιουργία μιας ανταγωνιστικότερης Ευρώπης. Η διασύνδεση της ΕΕΚ με την αγορά εργασίας και την οικονομία αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη μετάβαση από το σχολείο στην κοινωνία (Mc Coschan et at, 2008, Wolf, 2001, Cedefop, 2012).

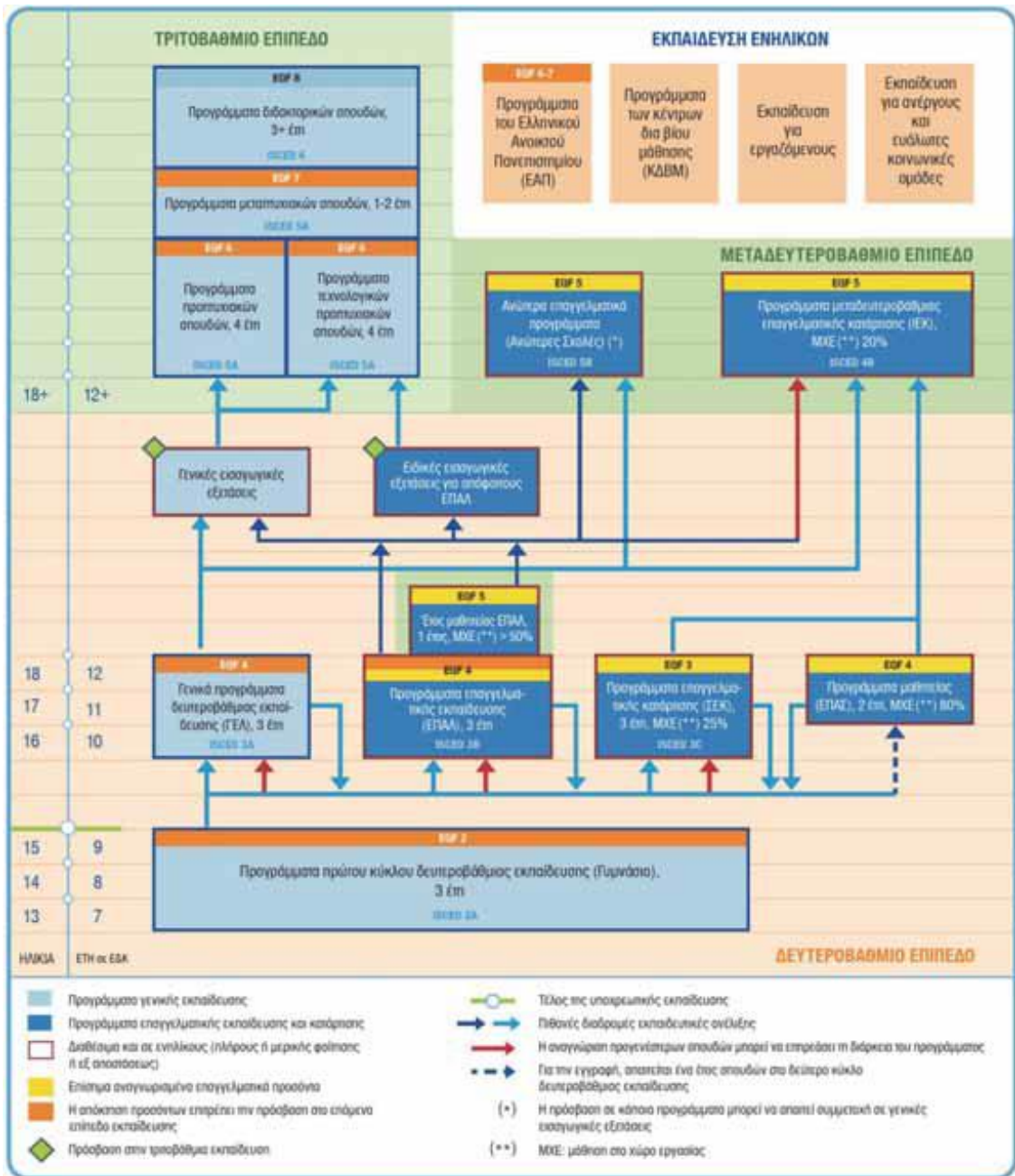
Ο Ν.4186/13 που τέθηκε σε εφαρμογή το 2013 οδηγεί στο άνοιγμα του συστήματος ΕΕΚ προς την αγορά εργασίας γιατί ρυθμίζει θέματα της Διά Βίου Μάθησης, της Πρακτικής Άσκησης και της Μαθητείας κάτι το οποίο καθυστέρησε πάρα πολύ να εφαρμοστεί και μόλις τώρα το 2016 (2/6) γίνεται συζήτηση στο ΥΠΠΕΘ για τη Μαθητείας ημερίδα και μόλις τον Σεπτέμβριο του 2015 ξεκίνησε για τους σπουδαστές των ΙΕΚ η Πρακτική άσκηση. Καθοριστικό ρόλο στην επιλογή των νέων προς την κατεύθυνση της ΕΕΚ φαίνεται να παίζει η μη κατοχύρωση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των ειδικοτήτων. Στους τομείς που δεν κατοχυρώνονται επαγγελματικά δικαιώματα τεχνίτες, ξυλουργοί, επιπλασιοί, αρτοποιοί, ζαχαροπλάστες, εργαζόμενοι στον τουρισμό κ.ά. η ζήτηση καλύπτεται με εμπειροτεχνίτες ενώ στους τομείς ου δόθηκαν επαγγελματικά δικαιώματα π.χ. κομμωτές και υδραυλικοί, δημιουργήθηκε έντονη ζήτηση εκπαιδευτικών υπηρεσιών (Π.Ι., 2006, σελ. 150).

1.3 Περιγραφή της ΕΕΚ στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας

Η εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι υποχρεωτική για ηλικίες μεταξύ 5-15 ετών. Περιλαμβάνει την Α/θμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο 1 έτος, δημοτικό 6 έτη) και τον 1ο κύκλο της Β/θμιας εκπαίδευσης (Γυμνάσιο 3 έτη, ημερήσιο ή εσπερινό όταν πρόκειται για εργαζόμενους μαθητές). Στη συνέχεια μπορούν να επιλέξουν την γενική ή την επαγγελματική εκπαίδευση. Το γενικό Λύκειο ανήκει στον 1ο κύκλο της Β/θμιας εκπαίδευσης και είναι 3 έτη και υπάρχουν και τα Εσπερινά Λύκεια όπου η φοίτηση διαρκεί 4 έτη. Με την ολοκλήρωση της φοίτησης και μέσω εξετάσεων εθνικού επιπέδου μπορούν να μπου στην Γ/θμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τον τελικό νόμο για την ΕΕΚ (Ν.4186/2013) οι μαθητές εκτός από την επιλογή του γενικού λυκείου μπορούν να επιλέξουν:

1. 2^ο κύκλο Β/θμιας εκπαίδευσης στο επαγγελματικό λύκειο (ημερήσιο ή εσπερινό)
2. Στα πλαίσια της μη τυπικής εκπαίδευσης, σχολείο, επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, ΙΕΚ, ΚΔΒΜ και κολλέγια.

Γράφημα 1: Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (Cedefop, 2012)

Ο Ν. για την Β/θμια εκπαίδευση (Ν.4186/13) ορίζει ότι η επαγγελματική εκπαίδευση παρέχεται από το ΕΠΑΛ (επαγγελματικό λύκειο). Τα ΕΠΑΛ δημόσια και ιδιωτικά ιδρύονται από του ΥΠΠΕΘ και χωρίζονται σε πρωινά και εσπερινά. Τα ΕΠΑΛ παρέχουν τομείς που έχουν δύο ή περισσότερες ειδικότητες. Οι τομείς που προσφέρονται είναι: πληροφορικής, μηχανολογίας, ηλεκτρολογίας/ηλεκτρονικής, αυτοματισμού, δομικά έργα, περιβάλλον, διοίκησης και οικονομίας, γεωπονίας, τεχνολογία τροφίμων και διατροφής, πλοίαρχων και μηχανικών, εμπορικού ναυτικού.

Οι ειδικότητες μπορούν να διαμορφώνονται σύμφωνα με τις εθνικές και περιφερειακές ανάγκες.

Τα σχολικά επαγγελματικά προγράμματα πιστοποιούνται από το Εθνικό οργανισμό πιστοποίησης προσόντων (ΕΟΠΠΕΠ). Το ΕΠΑΛ οδηγεί σε δύο επίπεδα: το τριετές πρόγραμμα και ένα επιπλέον έτος Μαθητείας. Στο 4^ο έτος Μαθητείας (εκπαίδευση στο χώρο εργασίας) η οποία είναι προαιρετική, οδηγούνται οι κάτοχοι απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου τριετών σπουδών του ΕΠΑΛ. Η τάξη Μαθητείας περιλαμβάνει μάθηση στο χώρο εργασίας, μάθημα ειδικότητας και προπαρασκευαστικά μαθήματα πιστοποίησης στη σχολική μονάδα. Την ευθύνη για την υλοποίηση αυτής και την τοποθέτηση σε χώρους εργασίας έχει το ΕΠΑΛ και ο ΟΑΕΔ. Στους απόφοιτους του Δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών χορηγείται απολυτήριο επαγγελματικού λυκείου (ισότιμο με αυτό του γενικού) και πτυχίο ειδικότητας επιπέδου 4, (το παρόν επίπεδο αναφέρεται σε πρόσφατη έκδοση της έκθεσης αντιστοίχισης με το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων, 2014) μετά από ενδοσχολικές εξετάσεις στο ΕΠΑΛ. Οι απόφοιτοι της τάξης Μαθητείας των ΕΠΑΛ λαμβάνουν πτυχίο ειδικότητας επιπέδου 5 από ΥΠΠΕΘ και ΟΑΕΔ μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας πιστοποίησης από τον εθνικό φορέα ΕΟΠΠΕΠ. Οι απόφοιτοι των εσπερινών επαγγελματικών λυκείων δεν έχουν υποχρεωτική πρόσβαση στην τάξη Μαθητείας αλλά για την προσέλευσή τους στη διαδικασία πιστοποίησης, εφόσον έχουν συμπληρώσει 600 ημερομίσθια εργασίας στην ειδικότητα με την οποία αποφοιτούν από τη Γ' τάξη (Ν. 4186/2013).

Ο υπεύθυνος φορέας για την διαδικασία πιστοποίησης προσόντων και τη χορήγηση είναι ο ΕΟΠΠΕΠ είτε μόνος, είτε σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ. Στην οργάνωση και διεξαγωγή των εξετάσεων πιστοποίησης μπορεί να συμμετέχουν και άλλα υπουργεία που χορηγούν αντίστοιχες άδειες ασκήσεως επαγγέλματος. Οι επιτυχόντες στις εξετάσεις πιστοποίησης εκτός από το πτυχίο που προβλέπεται, αποκτούν και αντίστοιχη άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Επίσης, οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ έχουν δικαίωμα να συμμετέχουν σε ειδικές πανελλήνιες εξετάσεις για εισαγωγή σε σχολές ΤΕΙ και σε ειδικό ποσοστό θέσεων. Επιπλέον μπορούν να συμμετάσχουν σε πανελλήνιες εξετάσεις για εισαγωγή στα πανεπιστήμια και ΤΕΙ με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν για τους απόφοιτους γενικών λυκείων (Ν. 4186/2013).

Όσον αφορά στην τάξη Μαθητείας την ευθύνη για την τοποθέτηση σε χώρο εργασίας και όλα σχετίζονται με αυτές έχουν τα ΕΠΑΛ ταυτόχρονα με τον ΟΑΕΔ. Η χρηματοδότηση της τάξης Μαθητείας προβλέπεται να γίνει από εθνικούς πόρους. Το παράδοξο είναι ότι ενώ στις περισσότερες χώρες της ΕΕ που εφαρμόζουν προγράμματα

Μαθητείας συμμετέχουν οικονομικά οι επιχειρήσεις, στην χώρα μας δεν προβλέπεται η συμμετοχή των επιχειρήσεων στη χρηματοδότηση (Ν. 4186/2013).

Σύμφωνα με δημοσίευμα της εφημερίδας Καθημερινή στις 3/6/16, «νέα δομή αποκτά το ΕΠΑΛ (συνολικά 35 ώρες την εβδομάδα για όλες τις τάξεις). Η Α' τάξη θα έχει ενιαίο πρόγραμμα και θα διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας, προσανατολισμού και επιλογής. Η Β' τάξη θα διαχωρίζεται σε εννέα τομείς σπουδών και διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας και τεχνολογικά – επαγγελματικά μαθήματα του τομέα (θεωρητικά και εργαστηριακά). Η Γ' τάξη θα διαχωρίζεται σε ειδικότητες και διδάσκονται μαθήματα γενικής παιδείας και μαθήματα ειδικότητας (θεωρητικά και εργαστηριακά). Κατόπιν θα ακολουθεί το προαιρετικό μετα-λυκειακό έτος - τάξη Μαθητείας. Στο έτος της Μαθητείας οι μαθητές θα κάνουν μία ημέρα (7 διδακτικές ώρες) εργαστηριακά μαθήματα στο ΕΠΑΛ και τέσσερις ημέρες (28 ώρες) σε εργασιακό χώρο (ως Μαθητεία), θα έχουν πλήρη ασφάλιση (με υγειονομική κάλυψη και τον χρόνο αυτό να υπολογίζεται στον συντάξιμο), θα παίρνουν το 75% του βασικού μισθού και θα κάνουν ένα βήμα προς την απόκτηση άδειας άσκησης επαγγέλματος η οποία είναι απαραίτητη σε ορισμένες ειδικότητες. Οι πιστοποιημένοι απόφοιτοι του μετα-λυκειακού έτους θα κατατάσσονται στο επίπεδο 5 (όπως τα ΙΕΚ) στην οκτάβαθμη κλίμακα του πλαισίου επαγγελματικών προσόντων (Ν. 4186/2013).

Επίσης, δίνεται η δυνατότητα στους υποψηφίους των ΕΠΑΛ να διεκδικήσουν την εισαγωγή τους στη Σχολή Πυροσβεστικής και σε τμήματα των πανεπιστημίων που είναι αντίστοιχα με τους τομείς τους (σε ειδικό ποσοστό επιπλέον θέσεων 1% επί του αριθμού των θέσεων κατά τμήμα). Παράλληλα, το ποσοστό των θέσεων στα ΤΕΙ που θα διεκδικούν ετησίως οι απόφοιτοι των ΕΠΑΛ μέσω πανελλαδικών εξετάσεων θα ορίζεται αναλογικά με το μαθητικό δυναμικό (τώρα είναι σταθερό 20%). Τέλος οι Σχολές Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ) καταργούνται ή μετατρέπονται σε δημόσια Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) (Ν. 4186/2013).

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και της Κατάρτισης και της Μαθητείας, που δημοσιοποίησε το υπουργείο Παιδείας προβλέπει το παραπάνω. Αναφέρεται στο ότι «το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο για την αναβάθμιση της ΕΕΚ και της Μαθητείας, στηρίζεται στην ανάλυση της Ελληνικής πραγματικότητας και επιχειρεί έναν δυναμικό προσδιορισμό των πραγματικών αναγκών της οικονομίας και της κοινωνίας με στόχο τη βελτίωση και όχι την αναπαραγωγή της παρούσας κατάστασης. Η προσπάθεια μεταρρύθμισης της ΕΕΚ, αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία η οποία έχει καινοτομικά χαρακτηριστικά για τα Ελληνικά δεδομένα.

Συνεπώς, έχει ιδιαίτερες απαιτήσεις τόσο για την εξασφάλιση της αξιοπιστίας και της αποδοτικότητας των αλλαγών, όσο και για την υιοθέτησή τους από τους χρήστες και όλους τους εμπλεκόμενους».(ΥΠΠΕΘ,2014) & (ΧΡΥΣΑ ΠΑΙΔΟΥΣΗ,2014)

1.4 Μη τυπική εκπαίδευση, ΣΕΚ, ΙΕΚ, κολλέγια και ΚΔΒΜ

Μη τυπική εκπαίδευση θεωρείται η εκπαίδευση η οποία παρέχεται εντός του τυπικού εκπαιδευτικού συστήματος αλλά παρέχεται οργανωμένα και μπορεί να οδηγεί σε απόκτηση αναγνωρισμένων τυπικών προσόντων. Περιλαμβάνει την αρχική επαγγελματική κατάρτιση, τη συνεχιζόμενη και την εκπαίδευση ενηλίκων. Την εποπτεία όλων των φορέων Ιδιωτικών και Δημόσιων που δεν ανήκουν στο τυπικό επαγγελματικό σύστημα το χει η ΓΓΔΒΜ η οποία ανήκει στο ΥΠΠΕΘ.

Τα προγράμματα σπουδών της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης διαμορφώνουν και εποπτεύουν στο μέρος που αφορά στην εφαρμογή τους από την ΓΓΣΒΜ και πιστοποίηση γι αυτά παρέχει ο φορέας ΕΟΠΠΕΠ ο οποίος επίσης ανήκει στο ΥΠΠΕΘ. Αυτά τα προγράμματα μπορούν να συνδεθούν με πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς πιστωτικών μονάδων στην ΕΕΚ (ECVET).

Χωρίζονται στις ΣΕΚ (Σχολικά Εκπαιδευτικά Κέντρα) οι οποίες αντικαθιστούν τις ΕΠΑΑΣ του ΥΠΠΕΘ απευθύνονται σε απόφοιτους Γυμνασίου και υπάρχουν και εσπερινές για εργαζόμενους άνω των 20 ετών. Στην Α΄ περίπτωση η φοίτηση είναι 3ετής και στην β΄ περίπτωση 4ετής. Η τελευταία τάξη είναι τάξη Μαθητείας. Η αλήθεια είναι ότι οι ΣΕΚ δεν «ευδοκίμησαν» στη χώρα μας και η λειτουργία τους έχει παγώσει. Οι απόφοιτοι ΣΕΚ δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης στην Γ΄ θμια εκπαίδευση. Το επίπεδο σπουδών είναι 2 ενώ αν έχουν παρακολουθήσει τάξη Μαθητείας λαμβάνουν πτυχία επαγγελματικής ειδικότητας με επίπεδο σπουδών 3. Οδηγούνται σε εξετάσεις πιστοποίησης εφόσον έχουν συμπληρώσει τουλάχιστον 600 ημερομίσθια στην ειδικότητα που αποφοίτησαν από τη Β΄ τάξη της ΣΕΚ.

Σχετικά με τα ΙΕΚ υπάρχουν δημόσια και ιδιωτικά και παρέχουν αρχική επαγγελματική κατάρτιση σε απόφοιτους κυρίως του β΄ κύκλου της Δ/θμιας εκπαίδευσης αλλά και σε απόφοιτους ΣΕΚ. Ο κύριος στόχος είναι η ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας. Δικαίωμα εγγραφής έχουν οι απόφοιτοι ΓΕΛ, απόφοιτοι Γυμνασίου σε περιορισμένες ειδικότητες, αλλοδαποί υπήκοοι κάτοχοι γλωσσομάθειας και οι απόφοιτοι ΕΠΑΛ (οι οποίοι έχουν δικαίωμα εισαγωγής στο Γ΄

εξάμηνο σπουδών συναφούς ειδικότητας). Η φοίτηση στο ΙΕΚ είναι συνολικά 5 εξάμηνα, 4 από αυτά είναι θεωρητική και πρακτική κατάρτιση διάρκειας έως 1200 διδακτικές ώρες ειδικότητας και 1 εξάμηνο πρακτικής άσκησης ή Μαθητείας (δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί η Μαθητεία) συνολικής διάρκειας 960 ωρών συνεχιζόμενης ή τμηματικής. Οι τομείς είναι πολλοί και κάθε τομέας έχει παραπάνω από 1 ειδικότητες π.χ. τομέας εφαρμοσμένων τεχνών, τουρισμού, ένδυσης και υπόδησης κ.α. Στο τέλος της επιτυχούς φοίτησης οι απόφοιτοι παίρνουν ΒΕΚ (βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης). Η ΒΕΚ τους δίνει το δικαίωμα να συμμετάσχουν σε εξετάσεις πιστοποίησης που διενεργούνται από το φορέα ΕΟΠΠΕΠ κι έτσι αποκτούν δίπλωμα επιπέδου 5.

Το 2013 στα Δημόσια ΙΕΚ φοιτούσαν 9460 σπουδαστές από τους οποίους οι 3868 ήταν άνδρες και οι υπόλοιπες γυναίκες. Την περίοδο 2000-2010 παρατηρήθηκε κάμψη στο πλήθος των σπουδαστών των ΙΕΚ με πιθανές αιτίες την ανασφάλεια για τα επαγγελματικά δικαιώματα, την εισαγωγή σε ανώτατες σχολές με παρεμφερείς ειδικότητες οι οποίες προσέλκυσαν απόφοιτους Β/ θμιας εκπαίδευσης με χαμηλές επιδόσεις. Αυτό ανατράπηκε αργότερα με την οικονομική κρίση όταν μεγάλη μερίδα αποφοίτων Β/θμιας επιλέγει ΙΕΚ από την μετεγκατάστασή του σε άλλη πόλη λόγω επιτυχίας του στις πανελλήνιες εξετάσεις. (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων (1995) Οδηγός κατάρτισης Ι.Ε.Κ. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ)

Επιπροσθέτως υπάρχουν επαγγελματικά προγράμματα που παρέχονται από τριτοβάθμιες σχολές μέσω πανελληνίων εξετάσεων όπως για παράδειγμα η ακαδημία εμπορικού ναυτικού με πτυχίο ισοδύναμο με ΤΕΙ δηλ. επιπέδου 6. Άλλες σχολές όπως π.χ. δραματικής τέχνης με επίπεδο 5.

Επιπλέον υπάρχουν τα κολλέγια που παρέχουν επαγγελματικά προγράμματα αναγνωρισμένα από τις αρχές της χώρας που εδρεύουν διεθνώς διαπιστευμένα βάση συμφωνιών πιστοποίησης και δικαιοχρησίας και οδηγούν σε πτυχίο με 3 έτη σπουδών ή και μεταπτυχιακό τίτλο. Τα προγράμματα τους είναι εκτός της ανώτατης εκπαίδευσης αλλά οι βεβαιώσεις και τα πτυχία που χορηγούν αναγνωρίζονται ισοδύναμα με τίτλους ανώτατης εκπαίδευσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος της τυπικής εκπαίδευσης (Π.Δ. 38/2010 (Α'78)). Με νεότερες ρυθμίσεις Ν.4093/2010(Α' 222) επιδιώκεται η πλήρης αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων των αποφοίτων κολλεγίων.

Το συμβούλιο αναγνώρισης (ΣΑΕΠ) του ΥΠΠΕΘ είναι αρμόδιο για την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας εφόσον υπάρχουν περιγράμματα που επιτρέπουν να

κρίνει την επάρκεια ενός τίτλου. Σε άλλη περίπτωση την αναγνώριση κάνει ο ΔΟΑΤΑΠ (Διεθνής οργανισμός αναγνώρισης τίτλων).

Ακόμη υπάρχουν τα κέντρα Διά Βίου Μάθησης. Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και γενική εκπαίδευση ενηλίκων στη χώρα μας παρέχουν τα κέντρα Διά Βίου Μάθησης. Το ΥΠΠΕΘ μέσω του ΕΟΠΠΕΠ είναι υπεύθυνος γι αυτά. Με το Ν.3879/10 κάθε περιφέρεια της χώρας καταρτίζει δικό της πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης. ΚΔΒΜ έχουν συστήσει οι περισσότεροι δήμοι και παρέχουν ποικιλία προγραμμάτων ενώ και τα περισσότερα πανεπιστήμια συν το ΕΑΠ προσφέρουν αντίστοιχα προγράμματα. Τέτοια προγράμματα υλοποιούν συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση και έχουν όλα τα υπουργεία και οι εποπτευόμενοι φορείς της για τους υπαλλήλους της ή για άλλες ομάδες πληθυσμού (εξ αποστάσεως, παλινοστούντες στην ελληνική γλώσσα κ.α.). Βέβαια τονίζεται ότι τα προσόντα που αποκτούνται από αυτά δεν έχουν αντιστοιχία σύμφωνα με το εθνικό πλαίσιο προσόντων αλλά υπάρχει πρόβλημα για το μέλλον.

1.5 Προγράμματα Μαθητείας ΟΑΕΔ

Ο βασικότερος φορέας επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης μετά το ΥΠΠΕΘ στη χώρα μας είναι ο ΟΑΕΔ. Στόχος του φορέα είναι η εκπαίδευση και κατάρτιση του εργατικού δυναμικού της χώρας. Ο ΟΑΕΔ παρέχει εκπαίδευση σε 2 κατηγορίες: α) τη Μαθητεία και β) την ταχύρρυθμη επαγγελματική κατάρτιση. Η Μαθητεία πρώτα καθιερώθηκε με το Ν.3791/1959 και συνέδεε την επαγγελματική κατάρτιση στην τάξη με αμειβόμενη Π.Α. σε επιχειρήσεις. Οι πρώτοι καθηγητές που δίδαξαν δεν είχαν πανεπιστημιακή εκπαίδευση βάση του Ν.1654/51. Ως επί το πλείστον ήταν εργοδηγοί και εμπειροτεχνίτες. Τα προγράμματα Μαθητείας διαρκούσαν 2-4 έτη. Συνδύαζαν πρακτική άσκηση στο εργοστάσιο ανάλογα με την ειδικότητα που ήθελαν με μικρή θεωρητική εκπαίδευση που προσφέρονταν απόγευμα στα εκπαιδευτικά κέντρα που είχαν οριστεί μετά από δωρη εργασία των μαθητευομένων. Η θεωρητική εκπαίδευση ήταν 6 ώρες την εβδομάδα και 35 ώρες εργασίας στο εργοστάσιο. Αμείβονταν τον 1ο χρόνο από τον εργοδότη με 20% επί του μισθού του ανειδίκευτου εργάτη και μετά στο 2ο έτος αυξανόταν. Οι συνθήκες ήταν άθλιες σύμφωνα με αδημοσίευτη έκθεση της δ/σης επιθεώρησης προς τον διοικητή του ΟΑΕΔ το 1982). Πολλοί αναγκάζονταν να διακόψουν και να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους. Μεταξύ

των ετών 1953 και 1978 από τους 64187 φοιτούντες στις σχολές του ΟΑΕΔ, οι 23939 μόνο αποφοίτησαν. Επίσης πολιτικές πελατειακού είδους οδηγούσαν πολλούς από αυτούς καθώς και τα παιδιά αυτών σε διορισμό στο Δημόσιο (ΟΣΕ, ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ, ΔΕΗ κ.ά.) (Κασσιμάτη και συν., 1982).

Όταν σταδιακά επικράτησε τη 9ετής υποχρεωτική φοίτηση οι σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ έγιναν σχολές Μαθητείας μέσης εκπαίδευσης και ως το 1984 δεν ήταν διαβαθμισμένες. Το 1983 μετά από μελέτη του συστήματος προέκυψε ένα νέο σύστημα όμοιο με το δυϊκό σύστημα της Γερμανίας (Ιακωβίδης, 1982).

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα προβλέπει 3έτη σπουδές με απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή το απολυτήριο γυμνασίου. Το δυϊκό αυτό σύστημα περιλάμβανε θεωρητική και πρακτική εξάσκηση στα κέντρα του ΟΑΕΔ και πρακτική στις επιχειρήσεις. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει στο Α΄ έτος γενικά μαθήματα 35 ωρών την εβδομάδα, στο Β΄ έτος παρακολουθούν 2 μέρες μαθήματα στη σχολή θεωρητικά και 3 στο χώρο εργασίας ενώ στο Γ΄ έτος 1 μέρα μάθημα στη σχολή και 4 μέρες πρακτική άσκηση στην επιχείρηση με εξειδίκευση στο αντικείμενο σπουδών που έχουν επιλέξει. Το σημαντικό είναι ότι ο σπουδαστής την ημέρα του θεωρητικού μαθήματος δεν έχει και μάθημα πρακτικής άσκησης όπως παλιά κάτι που το καθιστά ποιο ανθρώπινο. Το 1991 υπήρχαν 42 σχολές ΟΑΕΔ στην χώρα μας (ενημέρωση από έντυπο ΟΑΕΔ 1991)

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν 51 ΕΠΑΣ Μαθητείας ΟΑΕΔ όπου φοιτούν κατά μέσο όρο 10000 σπουδαστές. Η φοίτηση διαρκεί 2 έτη και προϋπόθεση είναι οι απόφοιτοι να έχουν τελειώσει την Α΄ Λυκείου. Η ΕΠΑΣ είναι υπεύθυνη και για την εξεύρεση επιχείρησης προκειμένου ο κάθε σπουδαστής να κάνει την Π.Α. του. Οι απόφοιτοι ΕΠΑΣ ΟΑΕΔ αποκτούν πτυχίο επιπέδου 4, επαγγελματική πείρα και συντάξιμα έτη (ΟΑΕΔ, 2014).

1.6. Άλλες μορφές Επαγγελματικής Κατάρτισης

Αρκετές επιχειρήσεις παρέχουν στους εργαζόμενους τους οργανωμένη και συστηματική εκπαίδευση στο χώρο εργασίας μέσω σεμιναρίων και ταχύρρυθμων προγραμμάτων. Επίσης προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης μη αναγνωρισμένα πραγματοποιούν και οι κοινωνικοί εταίροι ΓΕΣΕΕ (Γενική συννομοσπονδία εργατών Ελλάδος) και η ΓΕΣΕΒΕΕ (Γενική συννομοσπονδία επαγγελματιών βιοτεχνών & εμπόρων Ελλάδος). Η ΑΔΕΔΥ επίσης καθώς και ο ΣΕΒ για τον εκσυγχρονισμό της

δημόσιας διοίκησης και του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας αντίστοιχα. (ΓΕΣΕΒΕΕ, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΡΟΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

2.1 Θέση της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Η στρατηγική του προγράμματος «Ευρώπη 2020» για «έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» χαρακτηρίζει τη Διά Βίου Μάθηση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων σαν πολύ σημαντικό εργαλείο μιας πολιτικής για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, αλλά και της γήρανσης του πληθυσμού, της στρατηγικής της ΕΕ στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

Σύμφωνα με την Γνωμοδότηση Της Επιτροπής Απασχόλησης Και Κοινωνικών Υποθέσεων (6.7.2012) προς την Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας σχετικά με την εκπαίδευση, την κατάρτιση και την στρατηγική Ευρώπη 2020. Η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων συμπεριέλαβε στην πρόταση ψηφίσματος της τις ακόλουθες προτάσεις:

1. Τονίζει πόσο σημαντική είναι η πραγματοποίηση επενδύσεων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής Ευρώπη 2020 και να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα, και ζητεί επιτακτικά από τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την πρόσβαση στη δια βίου μάθηση για όλους, παρά τις διαδικασίες οικονομικής εξυγίανσης.
2. Υπενθυμίζει ότι οι επενδύσεις σε ανθρώπινο δυναμικό και στην πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου δεν πρέπει να θεωρούνται δαπάνη αλλά απαραίτητη προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής Ευρώπη 2020.
3. Αναφέρει ότι η εκπαίδευση είναι ανθρώπινο δικαίωμα που πρέπει να εξασφαλίζεται σε όλους, με ιδιαίτερη προσοχή στους νέους και στις ευάλωτες ομάδες, αλλά και σε άτομα που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης.
4. Επισημαίνει δε ότι οι πολιτικές για την εκπαίδευση και κατάρτιση υψηλής ποιότητας μπορούν να έχουν σημαντικό ρόλο για την υπέρβαση της οικονομικής κρίσης, αυξάνοντας την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, οδηγώντας το εργατικό δυναμικό να προσαρμοστεί στη μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας, ενισχύοντας την κοινωνική συνοχή προσπαθώντας να εξασφαλιστεί ότι οι

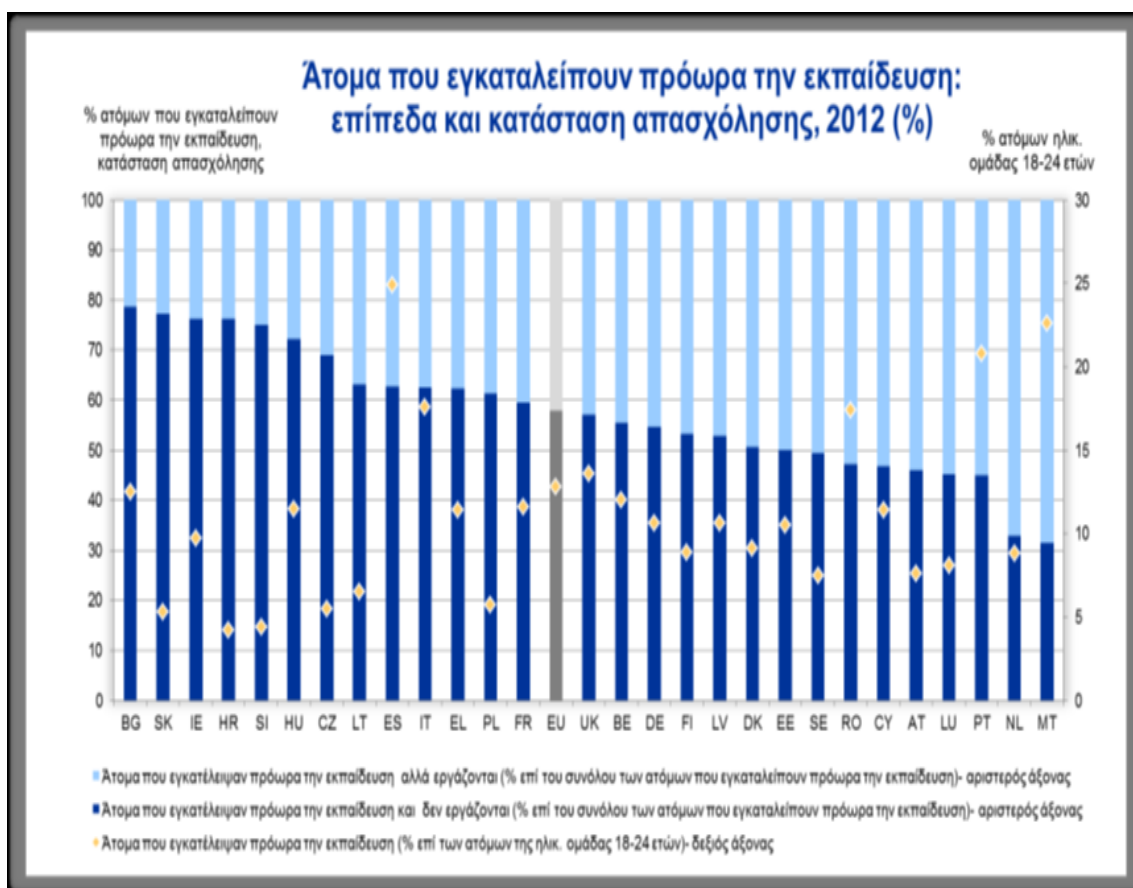
άνθρωποι αποκτούν προσόντα για ευρύτερο φάσμα στον τομέα της εργασίας, ενώ μπορούν να τους εξασφαλίσουν ποιοτική και βιώσιμη απασχόληση.

5. Τονίζει ότι απαιτείται υψηλό επίπεδο δεξιοτήτων για τη μείωση της ανεργίας, την καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, τη βελτίωση της κοινωνικής, και επαγγελματικής ένταξης των μαθητών, τη διευκόλυνση της γεωγραφικής κινητικότητας, την προώθηση της εκπαιδευτικής και επαγγελματικής κινητικότητας και τη στελέχωση των ευρωπαϊκών εταιρειών, με το κατάλληλα εκπαιδευμένο και καταρτισμένο εργατικό δυναμικό.
6. Πιστεύει ότι, προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι, επιβάλλεται να προσαρμοστεί η κατάρτιση στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και να υποβοηθηθεί η μετάβαση μεταξύ εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης και απασχόλησης, καθώς και να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των σχολείων, των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και του τομέα των επιχειρήσεων.

2.2 Αναχαίτιση διαρροής νέων από την Επαγγελματική Εκπαίδευση

Οι νέοι εγκαταλείπουν πρόωρα την ΕΕΚ και κινδυνεύουν από μακροχρόνια ανεργία, φτώχεια και εγκληματικότητα ενώ κοστίζουν στην ευρωπαϊκή οικονομία 1,25% του ΑΕΠ. Η ΕΕΚ καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τομέων ειδικοτήτων στην ΕΕ και δέχεται σπουδαστές οι οποίοι δεν επιθυμούν την Πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Γι' αυτό το λόγο μπορεί να βοηθήσει άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο να ενταχθούν στην ΕΕΚ. Οι λόγοι που οι νέοι εγκαταλείπουν πρόωρα την ΕΕΚ είναι ότι στην πορεία συνειδητοποιούν ότι δεν είναι ακριβώς αυτό το οποίο επιθυμούσαν ίσως να μην τους ταιριάζει το πρόγραμμα που επέλεξαν γι αυτό χρειάζονται καθοδήγηση. Επίσης σοβαρός λόγος είναι η αναζήτηση και εύρεση ευκαιριακής εργασίας που δεν απαιτεί πολλά προσόντα. Άτομα με χαμηλό επίπεδο επαγγελματικών προσόντων κινδυνεύουν περισσότερο από τα άλλα να πληγούν από την ανεργία. Ορισμένοι εγκαταλείπουν την ΕΕΚ στη χώρα μας γιατί βρίσκουν δουλειές στο εξωτερικό οι οποίες δεν απαιτούν ιδιαίτερα προσόντα και είναι υψηλότερα αμειβόμενες από κατώτερες θέσεις εργασίας στην Ελλάδα. (Cedefop, 2012)

Γράφημα 2: Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση (Cedefop, 2012)

2.3 Ρόλος της ΕΕΚ στην καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: Μέτρα αντιμετώπισης – Προτάσεις

Μεταξύ του 2009 και του 2012 υπήρξε σημαντική μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, το αν αυτό οφείλεται στις πολιτικές για να κρατήσει τους μαθητές στην εκπαίδευση περισσότερο, ή στην οικονομική ύφεση είναι προς συζήτηση. Ωστόσο, σημαντικές προσπάθειες έχουν πραγματοποιηθεί και γίνονται προς αξιολόγηση, της κατανόησης και της αντιμετώπισης του προβλήματος της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου στις χώρες της ΕΕ τα τελευταία χρόνια. Δεδομένα του Cedefop δείχνουν ότι σε όλη την Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, δίνεται έμφαση στην βελτίωση των συστημάτων κατάρτισης (ΕΕΚ) της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Αυτό περιλαμβάνει τη βελτίωση των συστημάτων επαγγελματικού προσανατολισμού (Λετονία, Λιθουανία) τη διευκόλυνση της μετάβασης στην αγορά

εργασίας (Φινλανδία, Κάτω Χώρες) και καθιστά ευκολότερο να κινηθεί μεταξύ της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης (Μάλτα, Πολωνία). Όλα τα κράτη – μέλη πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα με στόχο την προώθηση της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης και την συμμετοχή και κοινωνική ένταξή τους. Η ενεργοποίηση των νέων και η μη τυπική και ανεπίσημη μάθηση μπορούν να έχουν σημαντική και συμπληρωματική συμβολή προστιθέμενης αξίας για όλους τους νέους Neets κατά τη μετάβασή τους στην αγορά εργασίας. Η Ε.Ε μελετώντας το πρόβλημα κατέληξε ότι απαιτούνται προληπτικά μέτρα όπως βελτίωση των δομών των εκπαιδευτικών συστημάτων και ειδική υποστήριξη των μαθητών που παρουσιάζουν εγκατάλειψη αλλά και επίσης χάραξη μιας στρατηγικής που θα υποστηρίζει και ενθαρρύνει την επανένταξη στη σχολική ζωή ατόμων που έφυγαν - διότι - «η Ευρώπη δεν μπορεί να αντέξει την απώλεια ταλέντων». Οι στρατηγικές για τη μείωση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου θα πρέπει να στοχεύουν στην αντιμετώπιση των αιτιών που προαναφέρθηκαν και να συνδυάζουν την εκπαίδευση και την κοινωνική πολιτική με καινοτόμες δράσεις για τους νέους και θέματα σχετικά με την υγεία, όπως τη χρήση ναρκωτικών ουσιών, τα ψυχικά και συναισθηματικά προβλήματα κ.α. (Καρατζογιάννης και συν., 2014).

Η προσέγγιση του ΟΟΣΑ είναι σημαντική. Ο ΟΟΣΑ μελετά την ΠΕΣ και τη Σχολική Διαρροή σε συνάρτηση με τρία ζητήματα εκπαιδευτικής πολιτικής:

- ✓ Τη μετάβαση από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας.
- ✓ Τη σχολική αποτυχία ως αίτιο εγκατάλειψης του σχολείου.
- ✓ Την ισότητα και την πρόσβαση στην εκπαίδευση και τη μάθηση.

Ο εντοπισμός με σωστό τρόπο μαθητών οι οποίοι κινδυνεύουν να διαρρεύσουν απαιτεί την επεξεργασία αποτελεσματικών προληπτικών μέτρων. Ακολουθώς τα μέτρα αλλά και οι λύσεις που προτείνονται σε κάθε βαθμίδα για την πρόληψη της ΠΕΣ, περιλαμβάνουν:

Στην προσχολική αλλά και στην Α/θμια εκπαίδευση:

- ✓ Ευρέα μέτρα ανάπτυξης γνωστικών και μη-γνωστικών δεξιοτήτων- Εντοπισμός μιας «ύποπτης» για διαρροή συμπεριφοράς και παροχή της απαιτούμενης κοινωνικής υποστήριξης όχι μόνο για το παιδί αλλά και για την οικογένεια.
- ✓ Από νωρίς συμμετοχή των γονέων στην εκπαίδευση των παιδιών.

- ✓ Ενθάρρυνση της δημιουργίας κοινωνικών επαφών και σχέσεων π.χ. με το προσωπικό του εκάστοτε σχολείου ή με θετικούς συνομήλικους, επιδιώκοντας την σταθερή συμμετοχή και προσήλωση στο σχολείο.

Στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- ✓ Εισαγωγή κατάλληλων προγραμμάτων ενάντια στη χρήση κάθε ουσίας.
- ✓ Φροντίδα και βοήθεια για κινητοποίηση μαθητών με χαμηλές επιδόσεις παρά ευκολίες των εργασιών που τους ανατίθενται.
- ✓ Ευκαιρίες πρόσθετης διδασκαλίας είτε από ομηλικούς ή από εξωτερικούς διδάσκοντες.
- ✓ Παροχή δραστηριοτήτων εκτός του σχολικού προγράμματος και αθλοπαιδιών στις οποίες θα χουν δικαίωμα συμμετοχής και οι οικογένειες. Σύνδεση των σχολείων με τις τοπικές τους κοινωνίες.

Στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση:

- ✓ Παροχή υψηλής ποιότητας κατευθύνσεις ΤΕΕ ως πραγματική εναλλακτική σε όσους δεν θέλουν να ενταχθούν στις ακαδημαϊκές κατευθύνσεις.
- ✓ Παροχή αντισταθμιστικών μαθημάτων προηγούμενης ύλης πριν την έναρξη του σχολείου με την εισαγωγή στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ✓ Συμβουλευτική καθοδήγηση και αντισταθμιστική διδασκαλία από όσους δεν κατάφεραν να επωφεληθούν από προηγούμενες παρεμβάσεις.
- ✓ Προγράμματα εναντίον της χρήσης ουσιών και αθλητικές δραστηριότητες.

Ο ΟΟΣΑ επισημαίνει ότι «παρά τη σταθερή αύξηση στην ολοκλήρωση της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, η ΠΕΣ εξακολουθεί να είναι ένα αρκετά εκτεταμένο πρόβλημα».

Άλλοι τρόποι προσέγγισης:

- ✓ Λειτουργία Παρατηρητηρίου και Κέντρου στήριξης για τα θέματα μαθητικής διαρροής στο ΙΕΠ,
- ✓ Ανάπτυξη και λειτουργία συστήματος υποστήριξης, συμβουλευτικής και καθοδήγησης, κ.ά.
- ✓ Ανάπτυξη ψηφιακής διαδικτυακής πλατφόρμας Myschool για τη συλλογή και επεξεργασία στοιχείων που αφορούν ειδικά τη σχολική διαρροή.
- ✓ Προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας από τον δάσκαλο της τάξης στις πρώτες τάξεις του δημοτικού και κατά τη μετάβαση από το δημοτικό στο γυμνάσιο.

- ✓ Διάφορες δράσεις για την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση – Παράλληλη στήριξη μαθητών ΑμεΑ.
- ✓ Δράσεις για την Διαπολιτισμική εκπαίδευση.

Οι Υπουργοί παιδείας των χωρών της Ε.Ε. θα πρέπει να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και γνώσεις για αποτελεσματικούς τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος με μετρήσεις και στατιστικές μελέτες.

Επίσης για να πετύχει ο απώτερος στόχος το 2020, που είναι το 90% των νέων να έχουν ολοκληρώσει τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, υπάρχει ανάγκη της άρσης των φυλετικών διακρίσεων ώστε να γίνει ώσμωση α) των παιδιών από διαφορετικές εθνότητες πολιτισμούς, θρησκείες και κουλτούρες και β) να γίνει ενίσχυση της επιστροφής στα θρανία.

Ακόμη να ενισχυθεί με εκφραστικές δραστηριότητες η αυτογνωσία και αυτοεκτίμηση των ομάδων υψηλού κινδύνου με πρακτικές επιτυχούς παρέμβασης.

Με δεδομένο ότι η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου αποτελεί πολυσύνθετο φαινόμενο και ότι τα χαρακτηριστικά του διαφέρουν από χώρα σε χώρα, μεταξύ περιφερειών και, μερικές φορές, ακόμα και εντός της ίδιας περιφέρειας, συμπεραίνουμε ότι τα βασικά στοιχεία μιας ολοκληρωμένης και τεκμηριωμένης πολιτικής για την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου περιλαμβάνουν μέτρα πρόληψης, παρέμβασης και αντιστάθμισης, καλύπτουν όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις διαρθρωτικές πτυχές των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, τις πιθανές παρεμβάσεις σε σχολικό επίπεδο, καθώς και προγράμματα υποστήριξης για τους μεμονωμένους μαθητές που υπάρχει κίνδυνος να εγκαταλείψουν το σχολείο.

Μια ολοκληρωμένη στρατηγική περιλαμβάνει πολιτικές και πρακτικές με σαφή στόχευση κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και της μαθητικής διαρροής και περιλαμβάνει μέτρα που επικεντρώνονται στην πρόληψη, στην παρέμβαση και στην αντιστάθμιση. Πολιτικές και πρακτικές με διαφορετικό σκοπό, που συμβάλλουν και στην αντιμετώπιση της μαθητικής διαρροής, ήδη εφαρμόζονται σε πολλές χώρες της ΕΕ. Στην προοπτική της Ευρώπης 2020, όμως, τα προτεινόμενα μέτρα, πρέπει να συναποτελέσουν μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής και να τεθούν υπό το πρίσμα της μείωσης της ΠΕΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΚΑΙ ΔΥΪΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

3.1 Πρόγραμμα Μαθητείας

Τα προγράμματα Μαθητείας έχουν το πλεονέκτημα να συνδυάζουν τη μάθηση με την εμπειρία στο εργασιακό περιβάλλον. Στις χώρες Γερμανία, Κάτω Χώρες και Αυστρία η ανεργία των νέων βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα κάτι το οποίο οφείλεται κατά ένα μέρος στα προγράμματα Μαθητείας που οι χώρες εφαρμόζουν στα «δυναδικά τους» συστήματα που προσελκύουν νέους. Παρέχουν δεξιότητες και εμπειρία να βοηθούν στη σύνδεση με την αγορά εργασίας. Τα συστήματα Μαθητείας ενισχύουν στις διάφορες χώρες που εφαρμόζονται τη συνεργασία μεταξύ κυβερνήσεων, κοινωνικών εταίρων, εργοδοτών και εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Παρά τα πλεονεκτήματά τους όμως τα προγράμματα Μαθητείας φαίνεται να υστερούν σε μερικές χώρες και είναι μη ελκυστικά. Στη χώρα μας προγράμματα Μαθητείας ως σήμερα πρόσφεραν μόνο ο ΟΑΕΔ.

Στο Ν.4186/13 «Αναδιάρθρωση της Β/θμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» προβλέπεται έναρξη προγράμματος Μαθητείας στην Ελλάδα για τα ΕΠΑΛ και ΙΕΚ κάτι που ως σήμερα δεν προωθήθηκε και δεν ευδοκίμησε. Γίνεται προσπάθεια από το ΥΠΠΕΠ να εφαρμοστεί ο παραπάνω νόμος ξεκινώντας πιλοτικά για κάποιες ειδικότητες στα ΕΠΑΛ και ορισμένες στα ΙΕΚ (Ημερίδα ΥΠΠΕΘ από τη ΓΓΔΒΜ 1/06/2016) κάτι το οποίο θα δημιουργήσει προβλήματα προβάλλοντας ειδικότητες δύο ταχυτήτων. Οι προσφερόμενες ειδικότητες που θα οδηγούν σε προγράμματα Μαθητείας θα έχουν μεγάλη ζήτηση από τους υποψήφιους σπουδαστές λόγω της προβλεπόμενης αμοιβής, ενώ οι υπόλοιπες δεν θα έχουν (Φωτόπουλος και συν., 2013).

3.2 Μαθητεία και δυϊκό σύστημα: ορισμός και φιλοσοφία

Το «Dual Vocational Educational & Training System» δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης παραπέμπει στον όρο Μαθητεία. Σύμφωνα με τον ορισμό που δίνει η Unesco «*πρόκειται για την εκπαίδευση που συνδυάζει Μαθητείας μια εταιρεία και επαγγελματική εκπαίδευση σε επαγγελματικά*

σχολείο». Στην εταιρεία ο εκπαιδευόμενος θα λάβει πρακτική εκπαίδευση ενώ στο σχολείο θα συμπληρώνει με θεωρητική διδασκαλία. Σύμφωνα με το Cedefop (2012) η δυτική εκπαίδευση και κατάρτιση εναλλάσσει την εκπαίδευση στο σχολείο με το χώρο εργασίας. Στον ορισμό του Cedefop (2012) διευκρινίζεται ότι ο μαθητευόμενος ανάλογα με τη χώρα και το θεσμικό της πλαίσιο μπορεί να έχει αμοιβή για την εργασία του στην επιχείρηση. Στόχος του δυτικού συστήματος είναι να διαμορφώσει εκπαιδευόμενους μελλοντικούς εργαζόμενους, μεσαίας εξειδίκευσης που ο παραγωγικός ιστός της χώρας χρειάζεται.

Το δυτικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης, ή αλλιώς Μαθητεία, είναι, τον τελευταίο χρόνο στην Ελλάδα, επίκεντρο στις συζητήσεις για τις πολιτικές για την εκπαίδευση και την εργασία. Σε μια περίοδο που η ανεργία και ειδικότερα των νέων καταγράφει ιστορικά υψηλά ποσοστά, η Μαθητεία ως επιτυχημένο μοντέλο μετάβασης από το σχολείο στην εργασία, κυρίως στις γερμανόφωνες χώρες, επανέρχεται δυναμικά ως μία «λύση» στην αντιμετώπιση της νεανικής ανεργίας αλλά διαφαίνεται ότι η επίτευξη του στόχου αυτού είναι εξαιρετικά αμφίβολη. Η «Μαθητεία» είναι μια πρακτική που έχει τις ρίζες της πολύ παλιά, την τελευταία δεκαετία, απέκτησε νέα δυναμική, λόγω του σοβαρού ρόλου που κλήθηκε να παίξει η επαγγελματική κατάρτιση στις πολιτικές απασχόλησης, καθώς και στην απόκτηση νέων δεξιοτήτων, για την εργασία στη σημερινή εποχή αλλά και στην επόμενη (Παϊδούση, 2014).

3.3 Δομή εκπαιδευτικού συστήματος στη Γερμανία

Η Δομή του εκπαιδευτικού συστήματος στη Γερμανία παρουσιάζεται ως Γενική Εκπαίδευση. Η υποχρεωτική εκπαίδευση στη Γερμανία αρχίζει μετά το 6^ο έτος της ηλικίας κάθε παιδιού. Υπάρχει προσχολική αγωγή η οποία όμως δεν είναι υποχρεωτική (elementarbereich). Η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Δημοτικό σχολείο (Grundschule). Υπάρχει 4χρονη φοίτηση στο Δημοτικό σχολείο μετά την ηλικία των 6 χρόνων (Primarstufe). Η στοιχειώδης εκπαίδευση (Grundschule) αρχίζει στην ηλικία των 6 ετών και διαρκεί 4 χρόνια. (Τσαούσης, 1996). Από την 1η τάξη του Δ.Σ. αρχίζει η υποχρεωτική εκπαίδευση στη Γερμανία. Η Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Sekundarbereich) χωρίζεται σε δύο κύκλους:

1. Α κύκλο (Sekundarbereich I) και
2. Β κύκλο (Sekundarbereich II).

Η έναρξη του Α΄ κύκλου σπουδών έως τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσφέρει στους μαθητές, ανάλογα με τις κλίσεις τους τη δυνατότητα να επιλέξουν το Βασικό Σχολείο (Hauptschule), το Πρακτικό Σχολείο (Pealschule) ή το Γυμνάσιο (Gymnasium). Η διαφοροποιημένη αυτή εκπαίδευση μετά το Δημοτικό σχολείο αποτέλεσε πόλο αιχμής στην κοινωνία της Γερμανίας. Επικράτησε και ένας τέταρτος τύπος σχολείου το Ενιαίο Πολυδύναμο Σχολείο (Gesamtschule). Επικράτησε η λειτουργία του σε όλη τη χώρα με 249 τέτοια σχολεία. Ειδικά:

1. **Βασικό Σχολείο (Hauptschule):** Αποτελεί το μεγαλύτερο εκπαιδευτικό όργανο στη Γερμανία με πάνω από 1.300.000 μαθητές. Οι δύο πρώτες τάξεις του, η 5η και 6η αποτελούν τάξεις προσανατολισμού. Μπορεί από αυτές να μεταπηδήσει ο μαθητής στο πρακτικό σχολείο ή και στο Γυμνάσιο. Έτσι διασφαλίζεται η δυνατότητα να παρακολουθήσουν όσοι μαθητές επιθυμούν ανώτερες σχολικές βαθμίδες. Μπορούν να ακολουθήσουν κατευθύνσεις στην τεχνική εκπαίδευση όπως:
 - ✓ α. επαγγελματικό σχολείο
 - ✓ β. εξειδικευμένα σχολεία (Berufsfachschulen)
 - ✓ γ. ειδικά σχολεία με σκοπό την εισαγωγή στη Γ/θμια εκπαίδευση
2. **Πρακτικό Σχολείο (Pealschule):** Από το 1960 ως το 1977 τριπλασιάστηκε ο αριθμός μαθητών στο πρακτικό σχολείο 430.000 μαθητές το 1960, 1.251.100 μαθητές το 1980. Το πρακτικό σχολείο περιλαμβάνει την 5η ως 10η ή 7η ως 10η τάξη. Έχει δύο κατευθύνσεις για σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα και για επαγγελματική εξειδίκευση. Το σχολείο οδηγεί σε δύο κατευθύνσεις:
 - ✓ Στη Α΄ κατεύθυνση υπάρχει η υποχρεωτική επιλογή ομάδας μαθημάτων με επίκεντρο τις θετικές επιστήμες.
 - ✓ Στη Β΄ κατεύθυνση υπάρχει η υποχρεωτική επιλογή ομάδας μαθημάτων του οικονομικού τομέα.
 - ✓ Η Γ΄ κατεύθυνση έχει επιλογή με επίκεντρο τις καλές τέχνες, κοινωνιολογία κ.α.

Το απολυτήριο που χορηγείται οδηγεί στη συνέχιση των σπουδών σε επαγγελματικά σχολεία με απασχόληση σε επιχειρήσεις ταυτόχρονα, στο διορισμό στο δημόσιο τομέα με συνέχιση σε επαγγελματικά σχολεία ταυτόχρονα και στη δυνατότητα επίσκεψης σε όλα τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το προτιμούν περισσότερα κορίτσια ενώ

διασφαλίζει περισσότερο κύρος σε σχέση με το βασικό, κοινωνική υπόληψη και προθάλαμο στις κοινωνικές υπηρεσίες και στα παραϊατρικά επαγγέλματα.

3. **Γυμνάσιο.** Το Γυμνάσιο αποτελεί σχολείο γενικής εκπαίδευσης. Έχει δύο κύκλους. Η εκπαίδευση αρχίζει α. από την 5η τάξη, β. από την 7η τάξη και γ. από την 11η τάξη για τις περιπτώσεις συμπληρωματικής εκπαίδευσης (με την αποφοίτηση από το βασικό ή πρακτικό σχολείο με ειδικές εξετάσεις). Η τελευταία αυτή περίπτωση είναι η ανώτερη εκπαιδευτική βαθμίδα του Γυμνασίου. Το Γυμνάσιο είναι το μικρότερο σχολικό ίδρυμα σε πληθυσμό στη Γερμανία αν και τα τελευταία έτη αυξήθηκε ο μαθητικός πληθυσμός του. Υπάρχουν 3 είδη Γυμνασίου:

- ✓ Γυμνάσιο με υποχρεωτική παρακολούθηση 2 ξένων γλωσσών Αγγλικών και Γαλλικών ενώ από την 9η τάξη διδάσκεται και 3η ξένη γλώσσα.
- ✓ Γυμνάσιο θετικής κατεύθυνσης με 2 διδασκόμενες ξένες γλώσσες.
- ✓ Γυμνάσιο το οποίο προσφέρει διδασκαλία αρχαίων γλωσσών (Λατινικά και αρχαία ελληνικά).

Σε όλες τις κατηγορίες υπάρχει ένας κοινός κορμός υποχρεωτικών μαθημάτων, Γερμανικών, δύο ξένων γλωσσών, ιστορίας, γεωγραφίας, κοινωνιολογίας, μαθηματικών, φυσικής, χημείας, τεχνολογίας, μουσικής και γυμναστικής. Υπάρχουν βέβαια και μουσικά γυμνάσια, οικονομικά γυμνάσια, κοινωνιολογικά γυμνάσια τα οποία στοχεύουν στις τελευταίες τάξεις σε εξειδίκευση στους τομείς τους. Στόχος του 9ετούς Γυμνασίου είναι να προετοιμάσει τα παιδιά για την Γ΄/θμια εκπαίδευση.

4. **Ενιαίο Πολυδύναμο σχολείο (Gesamtschule).** Οι 3 τύποι Γυμνασίου στη Γερμανία δημιούργησαν αμφισβητήσεις και αφορμή πολλών συζητήσεων ως το 1960. Ως αποτέλεσμα των διενέξεων συνδικάτων και κομμάτων υπήρξε η ίδρυση ενός νέου τότε σχολείου που προκύπτει από τα προηγούμενα 3 σχολεία. Περιλαμβάνει μαθητές οι οποίοι επιλέγονται από μια διαδικασία ανάλογα με τις κλίσεις τους και τις δεξιότητές τους. Σήμερα σ όλα τα κρατίδια λειτουργούν τέτοια σχολεία μετά από έντονη διαμάχη στις δεκαετίες 60,70 με 200.000 μαθητές από την 5η ως την 10η τάξη. (Ιακωβίδης, 1984).

Ο Β΄ κύκλος Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Sekundatbereich II) περιλαμβάνει εκτός από τα σχολεία γενικής εκπαίδευσης τις ανώτερες γυμνασιακές τάξεις (Gymnasiale Oberstufe), τα οποία είναι αυτοτελή ιδρύματα των τελικών τάξεων του γυμνασίου, επίσης κολλέγια και ειδικά γυμνάσια, τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Εκτός

από τα παραπάνω στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση περιλαμβάνεται και η εκπαίδευση του δυϊκού συστήματος (Duales System).

3.4 Επαγγελματική εκπαίδευση στις χώρες της Ε.Ε.

3.4.1 Γερμανία

Για πολλούς αιώνες στη βιοτεχνική και βιομηχανική Γερμανία ξεχωριστή θέση κατείχε ο μάστορας. Η μάθηση κάποιας τέχνης δεν υπερέβαινε τα 4 έτη και καθορίζονταν από τις ικανότητες μαθητευόμενου και δασκάλου (Cedefop, 2012, σελ. 29).

Μετά το 16^ο αιώνα και λόγω της κακομεταχείρισης των παιδιών και της εκμετάλλευσής τους από τους εργοδότες, επενέβει το Κράτος ευνοώντας τους νέους. Η παραδοσιακή μορφή εκπαίδευσης δεν κάλυπτε πλέον τις προκλήσεις της εποχής. Επήλθε η κρίση του 19^{ου} αιώνα που στη δημιουργία συνέβαλε και η μακρόχρονη και πολυδάπανη εκπαίδευση αλλά και η οικονομική εκμετάλλευση των νέων από τους εργοδότες. Το 19^ο αιώνα άρχισαν μεταρρυθμίσεις και εκδόθηκαν αποφάσεις (Novelle 1897, 1908) οι οποίες ξεκαθάρισαν πολλά θέματα της επαγγελματικής εξειδίκευσης. Η επαγγελματική εκπαίδευση πήρε μορφή ιδρυμάτων εκπαίδευσης στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Το 1919 ένα συνέδριο των γερμανικών συνδικάτων εξέδωσε σχετικό κανονισμό λειτουργίας της επαγγελματικής εκπαίδευσης το οποίο αρχικά τέθηκε στο περιθώριο από τις κυβερνήσεις αλλά με το Σύνταγμα της Βαϊμάρης το 1929 συμπεριλήφθηκε η επαγγελματική εκπαίδευση και το 1921 τέθηκε ο όρος «Επαγγελματικό Σχολείο». Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα ξεκίνησε διάλογος για τα εκπαιδευτικά θέματα ο οποίος οδήγησε στο διαχωρισμό του εκπαιδευτικού συστήματος της Γερμανίας στη γενική και τεχνική εκπαίδευση. Η γενική εκπαίδευση θεωρήθηκε ως κυρίαρχη και καθοριστική για το έθνος ενώ η επαγγελματική έμεινε πίσω έξω από τα εκπαιδευτικά πλαίσια και θεωρήθηκε υποδεέστερη (Ιακωβίδης, 1984).

Αυτό δημιούργησε προβλήματα αφού είχε μπει ο 20^{ος} αιώνας στον οποίο οι τεχνολογικές επιστήμες ήταν κυρίαρχος για τον κόσμο και την ανθρωπότητα και η επαγγελματική εκπαίδευση καθοριστική. Στην εδραίωση της ΤΕΕ στη Γερμανία σημαντικό ρόλο έπαιξε ο Keoscheusteiner. Σύμφωνα με αυτόν η Ε.Ε αποτελεί πύλη

εισόδου στην εκπαίδευση. Ο 20^{ος} αιώνας καταξίωσε τα τεχνικά επαγγέλματα. Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο με την πρωτοβουλία των εργατικών γερμανικών συνδικάτων, άρχισαν προσπάθειες για το νόμο Τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Το 1969 ψηφίστηκε ένας νέος νόμος ο οποίος ισχύει ως σήμερα με αλλαγές και συμπληρώματα που έγιναν αργότερα το 1975 ως προς το μέρος που αφορά τις δυνατότητες επιδότησης των θέσεων της Μαθητείας άρθρο που έφερε το σοσιαλδημοκρατικό κόμμα. Από το 1982 ως σήμερα ψηφίστηκε νέος νόμος και ο προηγούμενος κρίθηκε αντισυνταγματικός λόγω των νέων κεφαλαίων που προστέθηκαν ο οποίος βελτίωνε τον παλιό του 1969. Η επιδοτούμενη βοήθεια που αργότερα είχε προστεθεί, παρέμεινε με μείωση του ύψους της οικονομικής βοήθειας και του αριθμού των δικαιούχων (Ιακωβίδης, 1984).

Σήμερα, η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση έχει εδώ και χρόνια υψηλή εκπαιδευτική και πολιτική σημασία στη Γερμανία. Υπάρχει μεγάλος αριθμός σπουδαστών που φοιτά σ αυτή και η λειτουργία της η οποία έχει αρκετά μεγάλη αυτοδυναμία στο συγκεκριμένο τομέα αποτελεί βασική μέριμνα του κράτους. Αυτή η εκπαιδευτική μορφή είναι συνδεδεμένη με τα συνδικάτα και τους επαγγελματικούς φορείς και έχει πολλές ιδιαιτερότητες. Υπάρχει ποικιλομορφία και είναι δύσκολο να δοθεί η εικόνα της τεχνικής εκπαίδευσης (Cedefop, 1987, pp. 28).

Μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο εμφανίστηκαν και άλλες μορφές σχολών, το επαγγελματικό γυμνάσιο, το κολλέγιο και το ανώτερο τεχνικό λύκειο. Το ανώτερο τεχνικό σχολείο είναι αυτό που οδηγεί από τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ανώτατη τεχνική Γ΄/θμια εκπαίδευση (Fachhochschule) (Cedefop, 2012, pp 44). Στη Γερμανία υπάρχουν 6 τύποι επαγγελματικοί τύποι σχολείων (Ιακωβίδης, Γ. (1984):

- ✓ Το επαγγελματικό σχολείο (Berufsschule)
- ✓ Η μέση επαγγελματική σχολή (Berufsaufbauschule)
- ✓ Η ειδική σχολή (Fachschule)
- ✓ Η συμπληρωματική επαγγελματική σχολή (Berufsaufbauschule)
- ✓ Η ειδική ανώτερη σχολή (Fachoberschule)
- ✓ Το επαγγελματικό λύκειο (Berufliches Gymnasium)

Η πλειονότητα των νέων στη Γερμανία αποκτούν Επαγγελματική Κατάρτιση μέσα από ένα δυϊκό σύστημα. Το γερμανικό εκπαιδευτικό σύστημα πήρε αυτό το όνομα από τη διττή επαγγελματική κατάρτιση. Η Επαγγελματική κατάρτιση χωρίζεται σε δύο μέρη, την εκπαίδευση στο σχολείο και την εκπαίδευση Μαθητείας το χώρο εργασίας. Στόχος αυτού του συστήματος είναι η παροχή γνώσεων τόσο θεωρητικών μέσα από ένα

συγκεκριμένο κύκλο μαθημάτων όσο και πρακτικό δηλ. εξάσκηση στο επάγγελμα σε επιχείρηση. Οι μαθητευόμενοι φοιτούν δύο μέρες στο σχολείο (Berufsschule) και τρεις μέρες την εβδομάδα στο χώρο εργασίας - επιχείρηση. Ο μαθητευόμενος μισθοδοτείται με μισθό από την επιχείρηση τον οποίο καθορίζει γενική συλλογική σύμβαση εργασίας και ο οποίος κάθε χρόνο αυξάνεται. Στο τέλος των σπουδών ο μαθητευόμενος εξετάζεται από τον φορέα που είναι υπεύθυνος για την Επαγγελματική κατάρτιση. Οι εξετάσεις διενεργούνται σε δύο μέρη: Στο θεωρητικό μέρος (γραπτές) και στο πρακτικό μέρος (προφορικές). Η επιτροπή εξετάσεων αποτελείται από καθηγητές του σχολείου και εκπροσώπους των επιχειρήσεων. Όσοι επιτύχουν τις εξετάσεις αποκτούν δικαίωμα άσκησης επαγγέλματος ως πτυχιούχοι σε επαγγέλματα αναγνωρισμένα από το Κράτος. Περίπου 370 αναγνωρισμένα επαγγέλματα υπάρχουν στο γερμανικό σύστημα Ε.Κ. και καλύπτουν φάσμα της βιομηχανίας, βιοτεχνίας, εμπορίου κ.α. (Eurydice, 1995, 2008).

3.4.2 Ιταλία

Σύμφωνα με τον Μαρκόπουλο, Α. (1990) στην Ιταλία υπάρχουν αρκετοί τύποι τεχνικών σχολών για μαθητές ηλικίας 14-19 ετών στους τομείς της βιομηχανίας, γεωργίας και εμπορίου. Τέτοιοι τύποι σχολών είναι Γεωργίας, Τουρισμού, Βιομηχανίας, Επιχειρήσεων με ξένες γλώσσες, Τοπογραφίας, Τροφίμων κ.α. Υπάρχουν δύο κύκλοι μαθημάτων. Ένας 2ετής κύκλος και ένας 3ετής κύκλος. Στον 2ετή κύκλο οι μαθητές διδάσκονται τα ίδια θεωρητικά μαθήματα με τη διαφορά ότι τα πρακτικά μαθήματα γίνονται σε χώρους εργασίας για τη συγκεκριμένη ειδικότητα κάθε φορά π.χ. συνεργεία, εργαστήρια κ.α. Στον επόμενο 3ετή κύκλο γίνονται μαθήματα της ειδικότητας και αρκετές ώρες πρακτικής άσκησης. Στην Ιταλία η Ε.Κ. και η Τ.Ε. ανήκει στην αρμοδιότητα της τοπικής αυτοδιοίκησης και σ αυτή μπορούν να συμμετέχουν μαθητές από 15-25 ετών αλλά και μεγαλύτεροι. Ειδικεύονται σε τομείς όπως γεωργία, βιομηχανία, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, τουριστικό τομέα κ.α.

Οι Επαγγελματικές σχολές έχουν πιο ελαστικά προγράμματα από τις τεχνικές σχολές. Τα κοινά μαθήματα και η περιγραφή των επαγγελμάτων καθορίζονται από Υπουργικές διατάξεις. Οι μαθητές των τεχνικών και επαγγελματικών σχολών αξιολογούνται με τον τρόπο που αξιολογούνται και οι μαθητές των σχολών της ανώτερης δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Palomba, 2007, Eurydice, 1995, 2008).

3.5.3 Δανία

Η Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση στη Δανία έχει 3 μορφές:

- ✓ Βασική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
- ✓ Ανώτερος κύκλος εμπορικών μαθημάτων
- ✓ Ανώτερος κύκλος τεχνικών μαθημάτων

Στον τομέα της ΕΕΚ υπάρχουν περίπου 85 σχολές με 200 ειδικότητες όπου φοιτούν νεοί από 16-20 ετών. Οι σχολές ΕΕΚ σκοπό έχουν να παρέχουν από Επαγγελματικές δεξιότητες, επαγγελματική κατάρτιση και γενική μόρφωση ώστε οι μαθητές να ενισχύσουν την προσωπικότητά τους. Τα μαθήματα επιλογής για αυτό το λόγο είναι αρκετά σ' αυτά αφιερώνει το σύστημα το 1/6 του από το συνολικό ωρολόγιο πρόγραμμα. Υποχρεωτική είναι η πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Όταν ο μαθητής βρει θέση σε επιχείρηση υπογράφει σύμβαση ο ίδιος με την εταιρεία. Η σύμβαση τον καλύπτει για το διάστημα της εκπαίδευσης στην επιχείρηση, τα μαθήματα και τις εξετάσεις. Οι ανήλικοι μαθητές υπογράφουν σύμβαση υποχρεωτικά με τη συγκατάθεση των γονέων. Οι συνθήκες εργασίας και ο μισθός καθορίζονται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας. Οι σχολές που προσφέρουν Π.Α. έχουν τη δέσμευση να ανταλλάσσουν πληροφορίες που θα ωφελήσουν την κατάρτιση και τη μάθηση. Η πρόοδος των καταρτιζομένων αξιολογείται ανάλογα με το μάθημα γραπτά ή προφορικά με εξετάσεις και θέματα που προέρχονται από την κεντρική διοίκηση ή με συνεχή αξιολόγηση στο τέλος από τους καθηγητές τους. Στο τέλος της χρονιάς υπάρχουν γραπτές εξετάσεις. Η σχολή εκδίδει πιστοποιητικό σπουδών στην περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις. Με τη λήξη της Π.Α. η εταιρεία επίσης χορηγεί πιστοποιητικό. Τις εξετάσεις ελέγχει το Υπουργείο Παιδείας με τις επιτροπές που ορίζονται. Υπάρχουν όμως και τμήματα-ανώτερες τάξεις που προετοιμάζουν τους μαθητές για εισαγωγή σε ανώτερες τάξεις όπου προετοιμάζουν τους μαθητές για εισαγωγή σε ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα, Πανεπιστήμια, εμπορικές σχολές και τμήματα μηχανικής. Επίσης μπορούν να ιδρύσουν με πρωτοβουλία της δημοτικής αρχής σχολές παραγωγής ως ανεξάρτητα ιδρύματα για να παρέχουν προγράμματα εκπαίδευσης και παραγωγής για μαθητές ηλικίας 16-19 ετών ώστε να βρουν εργασία ή να προχωρήσουν σε τμήματα Ε.Κ. Αυτά τα τμήματα έχουν ευελιξία στο αναλυτικό πρόγραμμα. Τομείς που μπορεί να καλύπτουν είναι: Δασοκομία, αλιεία, κτηνοτροφία, υφαντουργία, ξυλουργική κ.α. (Larsen et al, 2007, Eurydice, 1995, 2008).

3.5.4 Συγκριτική θεώρηση

Μελετώντας τα συστήματα χωρών της ΕΕ διαπιστώνουμε ότι τα τελευταία έτη σε όλες της χώρες της ΕΕ υπάρχει έκδηλο το ενδιαφέρον για τον τομέα της ΕΕΚ και αυτό φαίνεται με τις μεταρρυθμίσεις που εφαρμόζονται στις χώρες. Η σχέση της ΕΕ με την παραγωγικότητα και την οικονομία είναι στενή. Οι ανάγκες της βιομηχανίας, της παραγωγής και της οικονομίας, οι οικονομικές, πολιτικές και δημογραφικές αλλαγές απαιτούν εξειδίκευση του προσωπικού την οποία μπορούν να παρέχουν τα συστήματα της ΕΕΚ. (Κόκκος Α. (1982)) Τα συστήματα αυτά πρέπει να αναδιαμορφώνονται με στόχο ο σπουδαστής να διευρύνει τις ικανότητές του για μάθηση, ανάλυση, σύνθεση και κριτική ώστε να μπορεί να έχει μια επιτυχημένη επαγγελματική σταδιοδρομία. Σημαντικό είναι ότι στα συστήματα των άλλων χωρών δεν είναι μοναδική οδός η αγορά εργασίας αλλά και η συνέχιση των σπουδών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση κάτι που στη χώρα μας συναντά αμέτρητα εμπόδια. Έτσι στις άλλες χώρες εξαλείφεται το αίσθημα μειωμένης κοινωνικής αναγνώρισης για την ΕΕΚ και την Τεχνική εκπαίδευση αλλά και η άνιση σχέση των δύο σχολικών δικτύων δηλαδή της Γενικής και Τεχνικής Εκπαίδευσης (Αθανασούλα -Ρέππα, 1999).

Στις χώρες της ΕΕ υπάρχει φορέας για την έρευνα και τεκμηρίωση των αναγκών της αγοράς εργασίας σε όλα τα επίπεδα. Και σε εθνικό επίπεδο υπάρχει ο φορέας CEDEFOP ο οποίος εξειδικεύεται στην προώθηση της ανάπτυξης της ΕΕΚ. Σκοπός του οργανισμού είναι να παρέχει συμβουλές και ενημέρωση στα μέλη του και να διεξάγει έρευνα προκειμένου να βοηθήσει τα κράτη – μέλη να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που θέτει το εκπαιδευτικό σύστημα (Κουρούτος, 2013).

3.5 Γερμανικό Δυϊκό Σύστημα (Duales System)

Αποτελεί μια εκπαιδευτική θέση που εγγυάται τη συνύπαρξη το επαγγελματικού σχολείου και της επιχείρησης. Αποτέλεσε τη βάση για την πρώτη τεχνικό επαγγελματική εκπαίδευση και χαρακτηρίζεται ως Μαθητεία (Lehilingsausbildung). Το δυϊκό σύστημα με τη μορφή που έχει σήμερα ισχύει από το 1953. Καθιερώθηκε επίσημα από το 1964 (Cedefop, 1978, pp. 45). Αποτελεί την τελική μορφή τεχνικο-επαγγελματικής εκπαίδευσης. Με τον «όρο δυϊκός» ενν. τη σύνδεση θεωρίας με την πράξη. Αποτελεί στις μέρες μας την κυρίαρχη μορφή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και

σ αυτό φοιτά το μεγαλύτερο μέρος των νέων στη Γερμανία. Διακρίνεται στο θεωρητικό μέρος το οποίο ανατίθεται στο επαγγελματικό σχολείο σύμφωνα με το οποίο ο μαθητευόμενος φοιτά μια ως δύο μέρες την εβδομάδα.

Κύρια αρχή του δυϊκού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης στην Γερμανία είναι η παρακολούθηση προγράμματος μεταξύ σχολείου και επιχειρήσεων οι οποίες και προσφέρουν τις θέσεις Μαθητείας. Οι επιχειρήσεις συμμετέχουν εθελοντικά. Όταν και όσες συμμετέχουν πρέπει να ακολουθούν τη νομοθεσία που διέπει τις διαδικασίες επαγγελματικής κατάρτισης. Το δυϊκό σύστημα περιλαμβάνει τοποθέτηση σε θέση εργασίας και μικρή θεωρητική παρακολούθηση σε επαγγελματικό σχολείο. Η εκπαίδευση σε αυτή την περίπτωση έχει διάρκεια 2-3 χρόνια και είναι αναγνωρισμένη από το κράτος, το οποίο απονέμει ανάλογο πιστοποιητικό μετά από εξετάσεις που διεξάγονται από το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο του κρατιδίου και ρυθμίζονται από το νόμο (Vocational Training Act). Πρόσβαση, στην εκπαίδευση αυτή έχουν όλοι όσοι ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση και είναι κάτω από 18 ετών (Παϊδούση, 2013, 2014).

Το εβδομαδιαίο πρόγραμμα περιλαμβάνει μία με δύο μέρες θεωρητικών μαθημάτων στις δημόσιες επαγγελματικές σχολές, όπου εκεί πλέον διδάσκονται γενικά μαθήματα (γλώσσα, μαθηματικά κ.λπ.), έτσι ώστε οι μαθητευόμενοι να αποκτούν θεωρητικό υπόβαθρο στο επάγγελμα που επέλεξαν και τρεις-τέσσερις ημέρες την εβδομάδα πρακτική στην επιχείρηση. Ωστόσο, όλο και περισσότερες επιχειρήσεις προτιμούν οι μαθητευόμενοι να περνούν ολόκληρες εβδομάδες ή μήνες στο σχολικό σύστημα και στη συνέχεια να μα-θητεύουν στον χώρο εργασίας, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι διακοπές στην παραγωγική διαδικασία.

Αν και η κατάρτιση - Μαθητείας στην επιχείρηση ρυθμίζεται σε εθνικό επίπεδο, το πρόγραμμα των επαγγελματικών σχολείων ρυθμίζεται σε τοπικό επίπεδο από τα κρατίδια σε συνεργασία με τις επιχειρήσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι εκπαιδευόμενοι λαμβάνουν την επιπλέον εκπαίδευση σε βιοτεχνικά επιμελητήρια. Ο εκπαιδευόμενος μισθοδοτείται από την επιχείρηση. Ο μισθός του αυξάνεται χρόνο με τον χρόνο. Για την Μαθητεία υπογράφεται σύμβαση, μεταξύ μαθητευόμενου και εργοδότη, για τις αμοιβαίες υποχρεώσεις τους. Η επιχείρηση ορίζει άτομα υπεύθυνα για την εποπτεία της Μαθητείας τα οποία συμμετέχουν στο σχεδιασμό των κανονισμών κατάρτισης, στον καθορισμό του τεχνικού περιεχομένου της εκπαίδευσης και της ύλης των εξετάσεων (Παϊδούση, 2014).

3.5.1 Στοχασμοί για το Γερμανικό δυϊκό σύστημα

Αποτελεί μια περίπλοκη μορφή εκπαίδευσης. Αυτό οφείλεται στην ύπαρξη 6 διαφορετικών σχολείων και στην λειτουργία τους ως μονάδες συμπληρωματικής μόρφωσης. Η εκπαιδευτική πολιτική στη Γερμανία κατόρθωσε χωρίς εντάσεις από τον πανεπιστημιακό χώρο (διότι δεν θίχτηκε) να κάνει την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση όντας υποδεέστερη από την πανεπιστημιακή, καθοριστική και ουσιώδη για την οικονομία και βιομηχανία. Υπάρχει κάθετος διαχωρισμός των σχολείων ανά είδος, σχολεία γενικής εκπαίδευσης και σχολεία τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Το 94,4% είναι κρατικά και μόνο το 5,6% είναι ιδιωτικά αναγνωρισμένα από το Κράτος. Με τη βοήθεια της επιστημονικής έρευνας η ΤΕΕ είναι ταυτισμένη με την παραγωγή και οικονομία. Το γερμανικό δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αποτελεί υπόδειγμα για πολλές ευρωπαϊκές χώρες και πολιτικές που επιδιώκουν τη μείωση της ανεργίας, κυρίως στους νέους και την καλύτερη ανταπόκριση προσφοράς σε δεξιότητες στην αγορά εργασίας. Το σύστημα αυτό οφείλει ένα μεγάλο μέρος της επιτυχίας του, στην αποδοχή και αναγνώριση που όπως τονίστηκε έχει από την κοινωνία και τον επιχειρηματικό κόσμο. Παρόλα αυτά, χρόνο με το χρόνο ο αριθμός των υποψήφιων γερμανών για Μαθητεία μειώνεται.

Το σύστημα της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Duales Ausbildungssystem) είναι πολύ σημαντικό στη Γερμανία. Η επαγγελματική κατάρτιση συμπεριλαμβάνει την εκπαίδευση σε μια επιχείρηση και την παράλληλη φοίτηση σε επαγγελματική σχολή. Στη Γερμανία υπάρχουν περίπου 350 αναγνωρισμένα επαγγέλματα στα οποία μπορεί κανείς να κάνει εκπαίδευση. Οι νέοι κάνουν εκπαίδευση στην επιχείρηση (3 έως 4 μέρες την εβδομάδα) και συγχρόνως φοιτούν στην σχολική τάξη της επαγγελματικής σχολής (1 έως 2 μέρες την εβδομάδα). Η εκπαίδευση διαρκεί, ανάλογα με το επάγγελμα, 2-3,5 έτη. Οι σπουδαστές αποκτούν κυρίως πρακτική εμπειρία εντός της επιχείρησης και την απαραίτητη θεωρητική εκπαίδευση και κατάρτιση στη σχολή τους για κάθε επάγγελμα. Το δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης είναι ο σημαντικότερος πυλώνας της επαγγελματικής εκπαίδευσης στη Γερμανία και θεωρείται παγκοσμίως το καταλληλότερο μοντέλο για την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας. Για όσους απόφοιτους Λυκείου επιθυμούν να έχουν επαγγελματική εκπαίδευση σε συνδυασμό με πανεπιστημιακές σπουδές, υπάρχουν οι δυαδικές σπουδές. Χαρακτηριστικό των δυαδικών σπουδών είναι ο συνδυασμός θεωρίας και πρακτικής. Πολλές επιχειρήσεις προσφέρουν συνδυασμό θεωρίας και πρακτικής. Παράλληλα με την εκπαίδευση στην

επιχείρηση οι εκπαιδευόμενοι φοιτητές σπουδάζουν σε σχολές ΑΕΙ και ΤΕΙ. Τα γραφεία ευρέσεως εργασίας βοηθούν στην επιλογή και στην εύρεση επαγγελματικής εκπαίδευσης. Για τους νέους, οι οποίοι δεν λαμβάνουν επαγγελματική εκπαίδευση, ισχύει το σύστημα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης μέχρι να ολοκληρώσουν το 18ο έτος της ηλικίας τους (Παϊδούση, 2014).

3.6 Εφαρμογή Δυϊκού Συστήματος στην Ελλάδα

Η Τάξη Μαθητείας στη χώρα μας θα εφαρμοστεί για πρώτη φορά πιλοτικά και θα υλοποιηθεί στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, στα ΕΠΑΛ Κορωπίου Αττικής και 2^ο ΕΠΑΛ Σταυρούπολης αντίστοιχα και θα αφορά πτυχιούχους των τομέων Ηλεκτρολογίας και Γεωπονίας. Συνολικά θα προσφερθούν έως 50 θέσεις μαθητευόμενων πτυχιούχων των πιο πάνω τομέων που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα των 18-24 ετών. Σε περίπτωση που οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων ξεπερνούν τις προσφερόμενες θέσεις, η επιλογή θα γίνει με βασικό κριτήριο το βαθμό του πτυχίου της ειδικότητας (Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων, 2016).

Ως Μαθητεία ορίζεται το εκπαιδευτικό σύστημα στο οποίο ο μαθησιακός χρόνος εναλλάσσεται μεταξύ χώρου εργασίας και εκπαιδευτικής δομής. Ο μαθητευόμενος συνδέεται με συμφωνητικό Μαθητείας με τον εργοδότη, λαμβάνει αμοιβή ή επίδομα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, και έχει ασφαλιστική κάλυψη. Ο εργοδότης αναλαμβάνει να παράσχει στον μαθητευόμενο εκπαίδευση, σύμφωνα με καθορισμένο πρόγραμμα, το οποίο, σε συνδυασμό με το πρόγραμμα μάθησης στην εκπαιδευτική δομή, οδηγεί σε πιστοποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων που απέκτησε ο μαθητευόμενος και οδηγεί σε συγκεκριμένο επάγγελμα (ΥΠΠΕΘ, 2015).

3.6.1 Θεσμός Μαθητείας αποφοίτων ΕΠΑΛ

Η Μαθητεία απευθύνεται σε ενήλικους με στόχο:

- ✓ την αφομοίωση απαραίτητων επαγγελματικών γνώσεων και δεξιοτήτων
- ✓ την ανταπόκριση στις απαιτήσεις αυτής της μορφής μάθησης

Η Μαθητεία προβλέπει συγκεκριμένο Πρόγραμμα Σπουδών έτσι ώστε να:

- ✓ επιτυγχάνονται συγκεκριμένα μαθησιακά αποτελέσματα
- ✓ υπάρχει συνεργασία εκπαιδευτικής δομής - επιχείρησης
- ✓ αποτελεί την δικλείδα ασφαλείας για την ορθή εφαρμογή της απαιτούμενης διαδικασίας τόσο στο σχολείο όσο και στο χώρο εργασίας.

Στη Μαθητεία προβλέπεται ακόμη ημερήσια αποζημίωση και ασφάλιση για:

- ✓ Ομαλή μετάβαση των αποφοίτων των ΕΠΑΛ από την εκπαίδευση στον επαγγελματικό χώρο και εξοικείωσή τους με τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των εργαζόμενων.
- ✓ Απόκτηση επαγγελματικής κουλτούρας καθώς και δέσμευσης των επιχειρήσεων στην εκπαίδευση των μαθητευομένων.

Η αναβάθμιση και διεύρυνση του θεσμού της Μαθητείας αποτελεί μία στρατηγική κατεύθυνση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου για την Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και της Μαθητείας καθώς και για την ενίσχυση της ελκυστικότητάς της. Επίσης η Μαθητεία καθώς δεν είναι υποχρεωτική, αποτελεί μία εναλλακτική λύση για αποφοίτους ΕΕΚ στο πλαίσιο της αναβάθμισης των επαγγελματικών τους προσόντων.

3.6.2 Νομικό πλαίσιο Μαθητείας

Το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων πρόσφατα με το Νόμο 4386/2016 αναδιάρθρωσε τη δομή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και προχώρησε σε ορισμένες ειδικές ρυθμίσεις για τη θεσμοθέτηση της Μαθητείας για τους αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων.

Το Επαγγελματικό Λύκειο προσφέρει δύο κύκλους σπουδών ως εξής:

1. Δευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών που ανήκει στο τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα
2. Μεταλυκειακό Έτος - Τάξη Μαθητείας που αποτελεί Μεταδευτεροβάθμιο Κύκλο Σπουδών και ανήκει στο μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Το «Μεταλυκειακό έτος - τάξη Μαθητείας» είναι προαιρετικό. Κατά την εφαρμογή του «Μεταλυκειακού έτους ι τάξης Μαθητείας» στην Ελλάδα από το σχολικό έτος 2016-2017 θα εφαρμοστεί το δυικό σύστημα εκπαίδευσης (Μαθητείας) με συνολική διάρκεια του προγράμματος εννέα (9) μήνες και θα περιλαμβάνει: α) Μαθητεία με εκπαίδευση στο χώρο εργασίας και β) μαθήματα Ειδικότητας στη σχολική μονάδα, αντίστοιχα. Με την ολοκλήρωση του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξης Μαθητείας και πριν την συμμετοχή σε εξετάσεις Πιστοποίησης κάθε μαθητευόμενος δύναται να παρακολουθήσει Προπαρασκευαστικά Μαθήματα Πιστοποίησης, που οργανώνονται με την ευθύνη του ΥΠΠΕΘ.

Την ευθύνη υλοποίησης του «Μεταλυκειακού έτους - τάξης Μαθητείας», έχει το ΕΠΑ.Λ. στο οποίο και εγγράφονται οι μαθητευόμενοι, σε συνεργασία με το Ε.Κ. όπου πραγματοποιούν τις εργαστηριακές τους ασκήσεις οι μαθητές του ΕΠΑ.Λ. και στο οποίο θα γίνεται το εργαστηριακό μάθημα ειδικότητας (7 ώρες). Αναλυτικότερα κατά τη διάρκεια του «Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας» θα πραγματοποιηθούν:

1. «Πρόγραμμα εργαστηριακών μαθημάτων της ειδικότητας » συνολικής διάρκειας διακοσίων τριών (203) ωρών. Το πρόγραμμα αυτό διδάσκεται μία (1) ημέρα την εβδομάδα για επτά (7) διδακτικές ώρες από εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, σε σχολικές μονάδες ΕΠΑ.Λ ή/και σε Εργαστηριακά Κέντρα (ΕΚ).
2. « Πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας», διάρκειας είκοσι οκτώ (28) ωρών εβδομαδιαίως, επιμερισμένο κατ' ελάχιστον σε τέσσερις (4) ημέρες για 9 μήνες (ΥΠΠΕΘ, 2015).

3.6.3 Ειδικότητες Τάξης Μαθητείας

Οι ειδικότητες που θα προσφερθούν στο Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας της σχολικής περιόδου 2016-17 είναι οι ακόλουθες:

1. Υπάλληλος Διοίκησης και Οικονομικών Υπηρεσιών,
2. Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, εγκαταστάσεων και Δικτύων,
3. Τεχνικός Οχημάτων,
4. Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής,
5. Σχεδιαστής Δομικών Έργων και Γεωπληροφορικής,
6. Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής, και

7. Βοηθός Νοσηλεύτη.

Το Πρόγραμμα Μαθητείας που θα εφαρμοστεί στο Μεταλυκειακό Έτος που αποτελεί την Τάξη Μαθητείας θα είναι εγκεκριμένο από το ΙΕΠ και θα πληροί τις προδιαγραφές ποιότητας, με βάση το διαμορφωμένο Πλαίσιο Ποιότητας και τα πιστοποιημένα επαγγελματικά περιγράμματα του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Από την σχολική χρονιά 2017-2018 σχεδιάζεται η σταδιακή επέκταση του θεσμού του Μεταλυκειακού Έτους – Τάξης Μαθητείας και σε άλλες ειδικότητες.

3.6.4 Λειτουργία Τμημάτων Μεταλυκειακού Έτους - Τάξης Μαθητείας

Τμήματα ειδικότητας «Μεταλυκειακού έτους-τάξης Μαθητείας» σε Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) ιδρύονται και λειτουργούν με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης εφόσον τηρούνται σωρευτικά όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) υπηρετούν εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων που διδάσκουν τα εργαστηριακά μαθήματα της ειδικότητας σε Α', Β' ή Γ' ανάθεση, β) υπάρχει η απαιτούμενη εργαστηριακή υποδομή και γ) έχουν εξασφαλιστεί θέσεις Μαθητείας, μετά από γνώμη του Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και εισήγηση του συλλόγου διδασκόντων του ΕΠΑ.Λ.

Ανώτερος αριθμός μαθητών στα τμήματα Μαθητείας είναι οι 25 μαθητές. Κατώτερος αριθμός για τη δημιουργία τμήματος είναι οι 8 μαθητές για τμήματα των ΕΠΑ.Λ. που ανήκουν στην κατηγορία Α'-Γ', οι 6 μαθητές για τμήματα των ΕΠΑ.Λ. που ανήκουν στην κατηγορία Δ'-Ζ' και 5 μαθητές για τμήματα των ΕΠΑ.Λ. που ανήκουν στην κατηγορία Η'-ΙΒ'. Εξαιρετικά για την πρώτη εφαρμογή τη σχολική χρονιά 2016-2017 μπορεί να εγκρίνονται τμήματα με μικρότερο αριθμό μαθητών με απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης του ΥΠ.Π.Ε.Θ. (Λακάσας, 2016).

Οι μαθητές που βρίσκονται σε τάξη Μαθητείας εγγράφονται σε ξεχωριστό Μητρώο Μαθητείας του ΕΠΑ.Λ. Δικαίωμα εγγραφής στην τάξη Μαθητείας έχουν όσοι νέοι και νέες ικανοποιούν ταυτόχρονα τα τρία παρακάτω κριτήρια: α) είναι κάτοχοι απολυτηρίου και πτυχίου του δευτεροβάθμιου κύκλου σπουδών του ΕΠΑ.Λ. του Ν. 4186/2013 και του Ν. 3475/2006 β) βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης και γ) δεν υπερβαίνουν το 24^ο έτος ηλικίας.

Σε περίπτωση που ο αριθμός αυτών που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις είναι μεγαλύτερος από τις θέσεις, προηγούνται οι υποψήφιοι που έχουν αποφοιτήσει κατά το πιο πρόσφατο σχολικό έτος έναντι εκείνων παλαιότερων σχολικών ετών. Βέβαια μεταξύ υποψηφίων που έχουν αποφοιτήσει την ίδια σχολική χρονιά προηγούνται εκείνοι που έχουν τον υψηλότερο βαθμό Πτυχίου ειδικότητας.

Αιτήσεις υποψηφίων μαθητευομένων. Ειδικά

1. Όσοι έχουν δικαίωμα έγγραφης στην Τάξη Μαθητείας, κατόπιν σχετικής δημόσιας πρόσκλησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, καλούνται να υποβάλουν συγκεκριμένη αίτηση συμμετοχής στη σχολική μονάδα στην οποία πραγματοποιείται Τάξη Μαθητείας στην ειδικότητά τους. Στη δημόσια ανακοίνωση θα περιγράφονται με λεπτομέρειες οι διαδικασίες: υποβολής αιτήσεων και δικαιολογητικών, κατάρτισης προσωρινού πίνακα κατάταξης, υποβολής ενστάσεων και κατάρτισης οριστικού πίνακα κατάταξης καθώς και οι αντίστοιχες προθεσμίες.
2. Ο υποψήφιος για θέση Μαθητείας θα υποβάλλει την αίτησή του και θα καταθέτει τα δικαιολογητικά του στην εκπαιδευτική μονάδα που θα υλοποιήσει την Τάξη Μαθητείας.

3.6.5 Διαχείριση Τάξης Μαθητείας

Μετά την οριστικοποίηση των σχολείων που θα φιλοξενήσουν τμήματα Μαθητείας και τις ειδικότητες που θα έχει το κάθε σχολείο, θα πρέπει να ξεκινήσει η υλοποίηση της τάξης Μαθητείας. Η τάξη Μαθητείας πρέπει να ξεκινάει κάθε σχολικό έτος εντός Οκτωβρίου, με εξαίρεση το σχολικό έτος 2016 – 2017. Το ΕΠΑ.Λ. δημιουργεί ξεχωριστό Μητρώο για την Τάξη Μαθητείας με καρτέλα για τον κάθε μαθητευόμενο ανά τμήμα. Για την δημιουργία τμήματος Μαθητείας πρέπει ο κάθε μαθητευόμενος να συνυπογράψει σύμβαση Μαθητείας (την οποία του χορηγεί η σχολική μονάδα) με την επιχείρηση που θα τον αποδεχθεί. Στη συνέχεια θα προσκομίσει τη σύμβαση Μαθητείας στη σχολική δομή για να τη θεωρήσει ο Διευθυντή της. Ο κάθε μαθητευόμενος για να ενταχθεί στο πρόγραμμα Μαθητείας πρέπει να έχει καταχωρηθεί από την επιχείρηση στο σύστημα ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας. Το μάθημα στο εργαστήριο θα διεξάγεται με βάση το Πρόγραμμα Σπουδών (ΠΣ) κάθε ειδικότητας σύμφωνα με την απόφαση του ΥΠΠΕΘ. Ο ρόλος όσων εκπαιδευτικών αναλάβουν την

τάξη Μαθητείας θα είναι η ανατροφοδότηση και υποστήριξη των μαθητευομένων ώστε να καταφέρουν να αντιμετωπίσουν τις απαιτήσεις που προκύπτουν (αποκλειστικά για θέματα εντός Προγράμματος Σπουδών) κατά την εφαρμογή του προγράμματος της Μαθητείας στον εργασιακό χώρο. Επιπρόσθετα είναι σημαντικό να μεταφέρουν τις νέες γνώσεις και εμπειρίες από τους εργασιακούς χώρους και στους εκπαιδευτικούς και άλλους μαθητές του ΕΠΑΛ.

Τα ΠΣ της Μαθητείας συμβαδίζουν με τα αναλυτικά προγράμματα (Α.Π) σπουδών κάθε ειδικότητας, αλλά περιλαμβάνουν και ένα τμήμα πιο ευέλικτο με στόχο την καλύτερη αξιοποίηση των δυνατοτήτων κάθε επιχείρησης μέσω ειδικών έργων (projects) που καθορίζονται σε τοπικό επίπεδο ή και σε επίπεδο επιχείρησης (ΥΠΠΕΘ, 2016).

3.6.5 Αξιολόγηση Τάξης Μαθητείας

Οι μαθητευόμενοι τόσο κατά τη διάρκεια όσο και με την ολοκλήρωση της Μαθητείας αξιολογούνται με βάση τις διαδικασίες οι οποίες θα συμπεριληφθούν σε Π.Δ (Προεδρικό Διάταγμα), σύμφωνα με εισήγηση του ΙΕΠ (Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής). Οι απόφοιτοι του 4^{ου} έτους της «Τάξης Μαθητείας» λαμβάνουν πτυχίο ειδικότητας, επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης επιπέδου 5, μετά την ολοκλήρωση της απαιτούμενης διαδικασίας πιστοποίησης των προσόντων τους από τον ΕΟΠΠΕΠ.

3.6.6 Στοχασμοί για το Ελληνικό Δυϊκό Σύστημα

Στοχασμοί προκύπτουν από την εφαρμογή Δυϊκού Συστήματος στην Ελλάδα οι οποίοι αποτυπώνονται μέσα από ορισμένα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν είναι:

1. Ποιοι παράγοντες επιδρούν στην σημαντικότητα του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας;
2. Η πληροφόρηση για το νέο θεσμικό πλαίσιο επιδρά στο επίπεδο γνώσεων αναφορικά με τη Μαθητείας την Ελλάδα;

3. Πώς εφαρμόζεται το δυϊκό σύστημα εκμάθησης στο χώρο εργασίας και ποιοί οι μελλοντικοί στόχοι του;
4. Τι προβλέπεται για τη χρηματοδότηση της Μαθητείας;
5. Αν η ΕΕΚ αναπτυχθεί στην Ελλάδα θα συγκρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή;

B ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Ερευνητική Προσέγγιση - Μέθοδος - Τεχνική Έρευνας

Για την ερευνητική προσέγγιση του θέματος της «Διά βίου μάθησης, των χαρακτηριστικών του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - Μαθητεία : στη χώρα μας και στη Γερμανία», πρωτίστως θα πρέπει να προσδιοριστούν στοιχεία όπως η ακολουθούμενη ερευνητική μέθοδος, η τεχνική, η διαδικασία δειγματοληψίας, το ερευνητικό εργαλείο και ο τρόπος της στατιστικής ανάλυσης. Αρχικά, επιλέγεται κατά περίπτωση η προσέγγιση στην οποία θα βασιστεί η έρευνα ώστε τα συλλεχθέντα στοιχεία να οδηγήσουν στην εξαγωγή ασφαλών αποτελεσμάτων (Πουρκός & Δαφέρμος, 2010)

Στη βιβλιογραφία ως σημαντικότερες ερευνητικές προσεγγίσεις αναφέρονται οι ακόλουθες: περιγραφική, πειραματική, συγκριτική και συναφειακή (Babbie, 2008; Robson, 2010). Στις περιγραφικές έρευνες μια κατάσταση ή φαινόμενο εξετάζεται στη βάση συσχετισμών μεταβλητών ενώ βασικό χαρακτηριστικό αποτελεί η κατά το δυνατόν πληρέστερη απεικόνισή τους (Παππάς, 2002). Ακολουθώντας την πειραματική προσέγγιση, ο ερευνητής προσπαθεί να απεικονίσει μια κατάσταση με πραγματικά δεδομένα αποσαφηνίζοντας την αληθινή φύση της σχέσης μεταξύ μεταβλητών ενώ στην περίπτωση της συγκριτικής προσέγγισης ο ερευνητής συγκρίνει μεταβλητές μεταξύ δύο ομάδων όπου διαφοροποιούνται ως προς μια συγκεκριμένη μεταβλητή με σκοπό την ανάδειξη των διαφορών. Η περίπτωση της συναφειακής προσέγγισης βασίζεται στον υπολογισμό αριθμητικών δεικτών οι οποίοι ποσοτικοποιούν το βαθμό κατά τον οποίο μεταβάλλονται οι μεταβλητές (Berg, 2001; Τσιώλης, 2014).

Ανεξάρτητα από την επιλογή της ερευνητικής προσέγγισης η οποία καθορίζει και την πορεία διεξαγωγής της έρευνας, ο ερευνητής καλείται να επιλέξει και την ερευνητική μέθοδο η οποία ανταποκρίνεται στις ανάγκες της δικής του έρευνας (Κατσής, Α., Σιδερίδης, Γ., Εμβαλωτής, Α. (2011). Επιλέγοντας την παραγωγική μέθοδο, ο ερευνητής καλείται μέσω ελέγχων υποθέσεων να επιβεβαιώσει ή να απορρίψει τη θεωρία ενώ μέσω της παραγωγικής μεθόδου τα αποτελέσματα της έρευνας διαμορφώνουν ένα νέο πλαίσιο θεωρίας (Καλογεράκη, 2011; Τσιώλης, 2011). Η έρευνα της «Διά βίου μάθησης, των χαρακτηριστικών του συστήματος της

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - Μαθητεία : στη χώρα μας και στη Γερμανία» με τη συλλογή ποιοτικών δεδομένων ακολούθησε την επαγωγική προσέγγιση ώστε να δημιουργηθεί ένα νέο θεωρητικό υπόβαθρο. Η συγκεκριμένη προσπάθεια συνεπικουρήθηκε από την επιλογή της έρευνας επισκόπησης ώστε μέσω των προσωπικών συνεντεύξεων με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου να συλλεχτούν τα ποιοτικά δεδομένα.

4.2 Σκοπός, Ερευνητικοί Στόχοι και Ερευνητικά Ερωτήματα

4.2.1 Σκοπός και Ερευνητικοί Στόχοι

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί η ανάγκη αναβάθμισης της EEK (Επαγγελματική, Εκπαίδευση και Κατάρτιση) στην ΕΕ και κυρίως στην Ελλάδα η οποία βρίσκεται σε βαθιά οικονομική ύφεση καθώς και πολιτικές οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα κάτι που ως τώρα δεν φαίνεται να χει συμβεί, αλλά μπορούμε να πούμε ότι είναι επείγον να γίνει. Στην Ελλάδα η EEK έρχεται σε δεύτερη μοίρα και μάλιστα αυτό το δείχνει και το γεγονός ότι η Πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται εκπαίδευση με μεγάλο κύρος, παρόλο που το ποσοστό των άνεργων πτυχιούχων μεγαλώνει ή αναζητά εργασία στο εξωτερικό πλέον.

Με βάση τον παραπάνω σκοπό προκύπτουν οι εξής ερευνητικοί στόχοι:

- 1.^{ος} Ερευνητικός Στόχος: Να διαπιστωθεί κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντική την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας.
- 2.^{ος} Ερευνητικός Στόχος: Να διαπιστωθεί κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί έχουν πληροφορηθεί και γνωρίζουν το νέο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα.
- 3.^{ος} Ερευνητικός Στόχος: Να διαπιστωθεί κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τον τρόπο εφαρμογής του δυϊκού συστήματος εκμάθησης στο χώρο εργασίας και τους μελλοντικούς στόχους του.
- 4.^{ος} Ερευνητικός Στόχος: Να διαπιστωθεί κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τι προβλέπεται για με τη χρηματοδότηση της Μαθητείας.

5. 5^{ος} Ερευνητικός Στόχος: Να διαπιστωθεί αν η ΕΕΚ αναπτυχθεί στην Ελλάδα θα συγκρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή.

4.2.2 Ερευνητικά Ερωτήματα

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν από τους ερευνητικούς στόχους είναι τα ακόλουθα:

1. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντική την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας;
2. Με ποιο τρόπο εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής και μη τυπικής εκπαίδευσης και διά βίου μάθησης και ποιοι οι στόχοι για το μέλλον;
3. Ποιες οι νεότερες εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα;
4. Πως θα γίνει η χρηματοδότηση της Μαθητείας;
5. Ποια τα αποτελέσματα των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης τόσο σε επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, όσο και σε επίπεδο κοινωνικής συνοχής (π.χ. καταπολέμηση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού).

4.3 Μεθοδολογία

4.3.1 Πεδίο Διεξαγωγής Έρευνας – Διαδικασία Δειγματοληψίας – Δείγμα Έρευνας

Η διεξαγωγή της έρευνας προϋποθέτει πρώτιστα της επιλογή του δείγματος μέσω προκαθορισμένης διαδικασίας κατά περίπτωση (Δημητρόπουλος, 2004). Στη διάθεση των ερευνητών για τη συλλογή του δείγματος περιλαμβάνονται η απλή τυχαία δειγματοληψία (ίδιες πιθανότητες συμμετοχής στο δείγμα), η στρωματοποιημένη δειγματοληψία (επιλογή βάση στρωματοποίησης του συνολικού πληθυσμού), η συστηματική (με συγκεκριμένο τρόπο), η κατά συστάδες δειγματοληψία, η ποσοστιαία (συμμετοχή συγκεκριμένου ποσοστού ανά ομάδα πληθυσμού), η δειγματοληψία

ευκολίας και η δειγματοληψία χιονοστιβάδας (Παπαϊωάννου και συν., 2003, Αθανασίου, 2007). Στο Β μέρος αναπτύσσονται οι κυριότερες μέθοδοι συλλογής δεδομένων, όπως η συνέντευξη, επισκόπηση, παρατήρηση, κ.α. και αναλύονται οι λειτουργίες των ποιοτικών μεθόδων στο πλαίσιο της λογικής της επιστημονικής έρευνας. (Κατσή και συν., 2011).

Η μελέτη του θέματος της «Διά βίου μάθησης, των χαρακτηριστικών του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - Μαθητεία : στη χώρα μας και στη Γερμανία» για την επιτυχή συγκέντρωση του δείγματος ακολούθησε τη φιλοσοφία αντιπροσώπευσης του 1 – 10% του συνολικού πληθυσμού και εφαρμόζοντας την απλή τυχαία δειγματοληψία σε συνολικά 12 εκπαιδευτικούς της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Ειδικότερα, δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν εκπαιδευτικοί από δύο (2) ΕΠΑΛ ΔΔΕ της Γ' Αθήνας, ένα (1) ΕΠΑΛ της ΔΔΕ Αιτωλοακαρνανίας, ένα (1) ΕΠΑΛ της ΔΔΕ Λακωνίας, ένα (1) ΕΠΑΛ της ΔΔΕ Δυτ. Αττικής και από δύο (2) εκπαιδευτικούς διευθυντές Ι.Ε.Κ. με οργανική θέση σε ΕΠΑΛ της Αττικής. Η διανομή του ερωτηματολογίου της συνέντευξης πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e mail) διασφαλίζοντας το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων και πληροφοριών των συμμετεχόντων.

4.3.2 Ερευνητικό Εργαλείο

Η συλλογή δεδομένων στις ποιοτικές έρευνες είναι μια πολύπλευρη διαδικασία με τα εξής χαρακτηριστικά: α) ο σκοπός περιγράφει το πλαίσιο έρευνας, β) τα δεδομένα δεν είναι προκαθορισμένα, γ) μπορεί να απαιτηθούν πολλαπλές μέθοδοι συλλογής δεδομένων, (δ) τα δεδομένα χαρακτηρίζονται από υποκειμενικότητα (Ιωσηφίδης, 2008). Πέραν αυτών των στοιχείων καθοριστικής σημασίας είναι η επιλογή του ερευνητικού εργαλείου για τη συγκέντρωση των πρωτογενών δεδομένων. Στις ποιοτικές έρευνες η πιο διαδεδομένη μέθοδος συλλογής δεδομένων είναι η προσωπική συνέντευξη με τη χρήση ερωτηματολογίου (Τσιπλητάρης & Μπάμπαλης, 2011). Η προσωπική συνέντευξη με ερωτηματολόγιο συμβάλλει στη συλλογή εμπειριών, απόψεων, πεποιθήσεων, συναισθημάτων, ανάδειξη στερεοτύπων, αλλά και δημογραφικών στοιχείων. Αποτελεί ως επί το πλείστον ποιοτικό ερευνητικό εργαλείο

καθώς δεν απευθύνεται σε μεγάλο αριθμό συμμετεχόντων αλλά αποτυπώνει τις απόψεις περιορισμένου αριθμού ατόμων (Αθανασίου, 2007).

Η συνέντευξη διακρίνεται σε τυποποιημένη και μη ενώ η επιλογή της βασίζεται στις ερευνητικές αναζητήσεις. Στις τυποποιημένες συνεντεύξεις περιλαμβάνονται η δομημένη συνέντευξη (αυστηρά προκαθορισμένες ερωτήσεις και σειρά σε συγκεκριμένα θέματα) και η ημιδομημένη (ευελιξία ερωτημάτων) και η ομαδική. Οι μη τυποποιημένες συνεντεύξεις αποσκοπούν στη συλλογή όσο το δυνατόν περισσότερων στοιχείων με την αλληλεπίδραση ερευνητή και συμμετέχοντα να καθορίζει την εξέλιξη της ενώ έχουν κάποια αρχική δομή η οποία μπορεί να μεταβληθεί (Παπαϊωάννου και συν., 2003; Cohen et al, 2011).

Για την πραγματοποίηση της παρούσας έρευνας για την καταγραφή των απόψεων των εκπαιδευτικών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σχετικά με το θέμα της «Διά βίου μάθησης, των χαρακτηριστικών του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - Μαθητεία : στη χώρα μας και στη Γερμανία, διαμορφώθηκε ένα δομημένο ερωτηματολόγιο τριάντα δύο (32) ερωτήσεων ανοικτού τύπου σε πέντε (5) επιμέρους ενότητες. Τα ερωτήματα που τέθηκαν ήταν σαφή, πλήρως διευκρινισμένα ενώ διασφαλίστηκε στους συμμετέχοντες η ανωνυμία και η προστασία των δεδομένων τους. Αναλυτικά, το ερωτηματολόγιο περιελάμβανε τις ακόλουθες ενότητες:

- 1. Ενότητα Α: Σημαντικότητα εφαρμογής δυϊκού συστήματος - εκμάθησης στο χώρο εργασίας.** Στη συγκεκριμένη ενότητα περιλαμβάνονται εννέα (9) ερωτήσεις οι οποίες άντλησαν πληροφορίες αναφορικά με τη σημαντικότητα του δυϊκού συστήματος και της εκμάθησης στο χώρο εργασίας. Ειδικότερα, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να διατυπώσουν την προσωπική τους άποψη επί του θέματος, την προσωπική τους εμπειρία, τις ανάγκες αναβάθμισης των ΕΕΚ, τη συμβολή του δυϊκού συστήματος στην ανεργία, την εφαρμογή του στις σχολές του ΟΑΕΔ, το βαθμό επιτυχίας συνολικά αλλά και στο σχολείο του κάθε εκπαιδευτικού ξεχωριστά, να αναφέρουν τυχόν ανασταλτικούς παράγοντες και κατά πόσο αν έχουν πραγματοποιηθεί ενημερωτικές ημερίδες – σεμινάρια για το θέμα της Μαθητείας.
- 2. Ενότητα Β: Νεότερες εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα.** Περιλαμβάνει πέντε (5) ερωτήσεις καταγραφής απόψεων αναφορικά με τις εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα. Ειδικότερα, οι

εκπαιδευτικοί ερωτήθηκαν αν έχουν ενημερωθεί για το νόμο που προβλέπει το 4^ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ, από που προερχόταν η πληροφόρηση, την απήχηση των αλλαγών, το λόγο της αποκλειστικής πιλοτικής εφαρμογής και το βαθμό επιτυχίας.

- 3. Ενότητα Γ: Εφαρμογή εκμάθησης στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης και μελλοντικοί στόχοι.** Οι οχτώ (8) ερωτήσεις εστίασαν στην εφαρμογή εκμάθησης στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης και στους μελλοντικούς στόχους. Ειδικότερα, ζητήθηκε από τους εκπαιδευτικούς να εκφράσουν την άποψή τους αναφορικά με τον τρόπο που εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης, αν υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα τα οποία δεν φαίνεται να επιλύει ο νόμος και ποια είναι αυτά, ποιος θα βρίσκει τον εργοδότη στο μαθητή και με ποια διαδικασία, πως θα ορίζεται ο επιβλέπων καθηγητής του μαθητή και αν θα είναι καθηγητής του σχολείου, αν η κουλτούρα του σχολείου θα αγκαλιάσει το νέο πρόγραμμα, ποια είναι η στάση της ηγεσίας και ποιοι οι στόχοι για το μέλλον.
- 4. Ενότητα Δ: Χρηματοδότηση Μαθητείας.** Μέσω έξι (6) ερωτήσεων συγκεντρώθηκαν στοιχεία αναφορικά με τη χρηματοδότηση. Ειδικότερα, τα ερωτήματα εστίασαν στο τι προβλέπεται για τη χρηματοδότηση της Μαθητείας, το βαθμό συμμετοχής των επιχειρήσεων και του κράτους, την επιρροή της Μαθητείας στην ανεργία, τον τρόπο χρηματοδότησης του αντίστοιχου συστήματος στη Γερμανία και κατά πόσο είναι εφικτή η επιτυχία της στην Ελλάδα.
- 5. Ενότητα Ε: Αποτελέσματα σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης σε επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.** Στην τελευταία ενότητα περιλαμβάνονται τέσσερις (4) ερωτήσεις αναφορικά με τη επίδραση των συστημάτων εκπαίδευσης στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Συγκεκριμένα οι ερωτήσεις προς τους εκπαιδευτικούς εστιάζουν στο κατά πόσο τα σύγχρονα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, στην καταπολέμηση της ανεργίας, με ποιο τρόπο θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή αλλά και στη χώρα συνολικότερα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τα στατιστικά αποτελέσματα από την ανάλυση των δημογραφικών στοιχείων των εκπαιδευτικών ΕΠΑΛ αναδεικνύουν ότι οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν γυναίκες κατά 58,3% και άνδρες 41,7% (ΜΟ: 1,5833, ΤΑ: 0,5149), ηλικίας 31-40 ετών κατά 8,3%, 41-50 ετών κατά 66,7% και 51-60 ετών κατά 25%. Η επαγγελματική κατάσταση προσδιορίστηκε συνολικά για το σύνολο των συμμετεχόντων ως μόνιμοι εκπαιδευτικοί και αναφορικά με την Επαγγελματική Ιδιότητα – Θέση καταγράφηκαν 2 Διευθυντές/τριες (16,7%), 3 Υποδιευθυντές/τριες (25%) και 7 Εκπαιδευτικοί (58,3%). Τα Διαγράμματα που απεικονίζουν τα παραπάνω δημογραφικά στοιχεία του δείγματος παρατίθενται στο Παράρτημα II της εργασίας.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της ποιοτικής έρευνας στην παρούσα ενότητα πραγματοποιείται με αφηγηματικό τόπο για κάθε ερώτηση για κάθε υποενότητα της συνέντευξης που πραγματοποιήθηκε.

Αρχικά για την Α Ενότητα: Σημαντικότητα Εφαρμογής Δυϊκού Συστήματος - Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **1^η Ερώτηση αναφορικά με τη γνώμη τους για το υπό έρευνα θέμα** παρατίθενται ως εξής:

- 1. Ενδιαφέρουσα και επίκαιρη μια και τώρα θα ξεκινήσει η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος, που περιέχει Μαθητείας την επαγγελματική εκπαίδευση & κατάρτιση.*
- 2. Δεν γνωρίζω πολύ καλά.*
- 3. Το θέμα είναι ενδιαφέρον διότι θεωρώ ότι η ΕΕΚ στην χώρα μας θα πρέπει να αναδιοργανωθεί ώστε να προσεγγίσει τα Ευρωπαϊκά επίπεδα.*
- 4. Είναι ένα θέμα της τρέχουσας επικαιρότητας, όσον αφορά την τεχνική εκπαίδευση.*
- 5. Πιστεύω ότι ο μαθητής μαθαίνοντας μέσα σε πραγματικές συνθήκες αποκτά αρτιότερη γνώση του αντικειμένου του και είναι πλέον έτοιμος για την αγορά εργασίας.*
- 6. Είναι σημαντικό οι απόφοιτοι να αποκτήσουν την πρώτη τους επαφή με την αγορά εργασίας. Είναι σημαντικό γιατί εξοικειώνονται με το περιβάλλον της εργασίας και αποκτούν εργασιακή εμπειρία.*
- 7. Είναι πολύ επίκαιρο και ενδιαφέρον απασχολεί την τεχνική εκπαίδευση.*
- 8. Η μάθηση και η κατανόηση, όχι όμως η αποστήθιση, ενός γνωστικού*

αντικειμένου, αποκτάται με την επανάληψη και την ενασχόληση με αυτή την θεματική ενότητα. Όταν η μάθηση είναι παράλληλη, με το σχολικό και το εργασιακό περιβάλλον, τότε η εκμάθησή του, είναι πολύ πιο εμπειριστατωμένη. Βεβαίως, επειδή η οικονομική κρίση, έχει κτυπήσει με έντονο τρόπο, την χώρα μας, η μαθητική κοινότητα έχει πληγεί και αυτή. Η μαθητική διαρροή είναι αρκετά έντονη τα τελευταία χρόνια. Μερικοί λόγοι που ωθούν τους μαθητές της ΕΕΚ, σ' αυτή την απόφασή τους είναι: α) η απαξιοτική, εργασιακή εικόνα που αντικρίζουν για τον εργαζόμενο, στο εργασιακό περιβάλλον στο οποίο θα ασχοληθούν β) η σκέψη τους να βοηθήσουν με το ελάχιστο εισόδημά τους από μια εργασία μερικής απασχόλησης που τυχόν θα βρουν και γ) ο συνεχώς αυξανόμενος ρυθμός ανεργίας που τους αποκαρδιώνει και τους κόβει τα φτερά για όνειρα για το αύριο.

9. Εξαιρετικά επίκαιρο θέμα ειδικά τώρα που θα ξεκινήσει η Μαθητείας περισσότερα ΕΠΑΛ.
10. Είναι σημαντική η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη και προφανώς ανεκτίμητη η δυνατότητα μάθησης στο χώρο εργασίας συνδυάζοντας την προϋπάρχουσα εργασιακή εμπειρία με την ακαδημαϊκή γνώση και τις τελευταίες εξελίξεις της επιστήμης.
11. Πολύ ενδιαφέρον και επίκαιρο θέμα.
12. Είναι πολύ σημαντικό θέμα γιατί υπάρχει μεγάλη ανάγκη για εργατικό δυναμικό στις επιχειρήσεις χωρίς όμως το κόστος για αυτές να είναι μεγάλο. Επιπλέον υπάρχει κέρδος και για τους νέους που εξειδικεύονται στο αντικείμενο τους και παράλληλα πληρώνονται.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας σημαντική, επίκαιρη και ενδιαφέρουσα.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 2^η Ερώτηση αναφορικά με τη εμπειρία τους για το υπό έρευνα θέμα παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν έχω καμιά εμπειρία από εφαρμοσμένα συστήματα Μαθητείας.
2. Έχω ακούσει για την Μαθητεία του ΟΑΕΔ και την Μαθητεία των ΕΠΑΛ.
3. Η εμπειρία μου πηγάζει από την διδασκαλία αλλά και την διοίκηση μονάδας αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.
4. Γνωρίζω ότι έχει ψηφιστεί νόμος για αυτό το θέμα.
5. Καμία.
6. Δεν έχω σχετική εμπειρία.

7. Η εμπειρία μου περιορίζεται στην μελέτη των εγκυκλίων του ΥΠΠΕΘ και στην μελέτη υλικού.
8. Η μόνη εμπειρία που υπάρχει μέχρι στιγμής είναι από τα προγράμματα του ΟΑΕΔ, που επί σειρά ετών είχε θετικά αποτελέσματα. Όσον αφορά για αντίστοιχα προγράμματα στην Γερμανία δεν μπορώ να εκφέρω εμπειριστατωμένη γνώμη, αλλά γνωρίζω ότι η γερμανική κυβέρνηση έχει προωθήσει πολύ την ΕΕΚ.
9. Έχω διαβάσει τις εγκύκλιους του ΥΠΠΕΘ.
10. Εργάζομαι στο χώρο της Δημόσιας Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης εδώ και 15 χρόνια. Η Μαθητεία το χώρο εργασίας πρόκειται να εφαρμοστεί από τη νέα χρονιά 2017-18 για πρώτη φορά.
11. Εργάζομαι σε ΕΠΑΛ, αλλά δεν υπάρχει σύνδεση των μαθημάτων με την πρακτική άσκηση ή τη Μαθητεία. Γνωρίζω ότι ισχυρε πιο παλιά.
12. Στο ΙΕΚ Χαϊδαρίου κάνουν πρακτική απόφοιτοι των Τμημάτων Διοίκησης Και Πληροφορικής και έτσι καλύπτονται ανάγκες του ΙΕΚ και των ιδίων.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι συγκρατημένοι αναφορικά με την εμπειρία τους στο δυϊκό σύστημα εκμάθησης στο χώρο εργασίας καθώς σημειώνουν πως έχουν γνώση για το πρόγραμμα αλλά περιορισμένη έως μηδαμινή εμπειρία καθώς πρόκειται να εφαρμοστεί και η ενημέρωσή τους είναι ελλιπής.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 3^η Ερώτηση αναφορικά με την ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στη χώρα μας παρατίθενται ως εξής:

1. Η Μαθητεία νομίζω ότι είναι κάτι που δεν υπάρχει στην επαγγελματική εκπαίδευση στην πατρίδα μας, το πακέτο θεωρητική εκπαίδευση και συγχρόνως γνώση & εμπειρία επάνω στην δουλειά το βρίσκω ιδανικό για την επαγγελματική κατάρτιση στην Ελλάδα.
2. Σίγουρα, υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στη χώρα μας.
3. Όπως αναφέρθηκα και παραπάνω υπάρχει έντονη και άμεση ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στην χώρα μας.
4. Ναι χρειάζεται αναβάθμιση.
5. Υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ και μάλιστα θα πρέπει να είναι συνεχής, με την έννοια ότι θα προσαρμόζεται στις ανάγκες της εποχής. Έτσι θα πρέπει να δημιουργούνται ειδικότητες προσαρμοσμένες στις ανάγκες της τοπικής αγοράς. Τέλος τα αναλυτικά προγράμματα θα πρέπει και αυτά να ακολουθούν τις εξελίξεις της τεχνολογίας.
6. Η ΕΕΚ έχει ανάγκη αναβάθμισης. Θα πρέπει να αναμορφωθούν τα αναλυτικά

προγράμματα σπουδών ώστε να καλύπτουν τις απαιτήσεις της αγοράς. Απαιτείται λειτουργία ειδικοτήτων εναρμονισμένες με τις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας.

7. Υπάρχει επιτακτική ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στην χώρα μας διότι η ΕΕΚ θα πρέπει να καλύπτει ένα μεγάλο κενό της εκπαίδευσης όταν δομηθεί σωστά.
8. Υπάρχει πολύ μεγάλη ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στη χώρα μας, γιατί στην ελληνική νοοτροπία, πλέον, είναι συνυφασμένη η γνώμη ότι οι μαθητές της ΕΕΚ είναι άτομα μικρότερων ικανοτήτων από αυτά της Γενικής Εκπαίδευσης.
9. Η αναβάθμιση κρίνεται επείγουσα κατά την γνώμη μου.
10. Υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ σε θέματα υποδομών, επιμόρφωσης εκπαιδευτικών, εφαρμογής Μαθητείας σε εργασιακούς χώρους, αναβάθμισης των σχολικών εγχειριδίων, παρακολούθησης των τελευταίων εξελίξεων σε θέματα νέων τεχνικών και νέων υλικών.
11. Νομίζω ότι η ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ κρίνεται αναγκαία και υποχρεωτική.
12. Η Ελλάδα πρέπει να ακολουθήσει τις προδιαγραφές της Ευρώπης για την επαγγελματική εκπαίδευση που καθορίζει μεγάλο αριθμό ωρών πρακτικής άσκησης για την απόκτηση πτυχίου.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί καθιστούν σημαντική την αναβάθμιση της ΕΕΚ στη χώρα μας, μάλιστα την προσδιορίζουν ως: επιτακτική, υποχρεωτική και επείγουσα.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 4^η Ερώτηση αναφορικά με το αν θα συμβάλει η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στη μείωση της ανεργίας στη χώρα μας παρατίθενται ως εξής:

1. Σε αυτό το ερώτημα είμαι επιφυλακτικός. Εδώ το θέμα είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας πρώτα και κατά δεύτερο επίπεδο η πλήρωσή τους με καλούς τεχνίτες
2. Δεν νομίζω ότι θα συμβάλει στην μείωση της ανεργίας.
3. Η Αρχική εφαρμογή σε μια χώρα υπό κρίση σαν την Ελλάδα πιστεύω ότι θα επιτείνει το πρόβλημα της ανεργίας, μεσοπρόθεσμα λογικά θα συμβάλει.
4. Αν εφαρμοστεί σωστά θα συμβάλει στην μείωση της ανεργίας.
5. Θεωρώ ότι στο πρώτο διάστημα εφαρμογής του θα υπάρξει μείωση. Όμως για να διατηρηθεί θα πρέπει να υπάρξει απορρόφηση των αποφοίτων από την αγορά εργασίας.
6. Για το θέμα αυτό δεν έχω σαφή άποψη. Στο αρχικό στάδιο μπορεί να έχουμε μείωση ανεργίας. Δεν είναι δεδομένο ότι αυτό θα συνεχιστεί και μετά το πέρας της

Μαθητείας.

7. *Ίσως συμβάλει δεν είναι σίγουρο*
8. *Πολύ πιθανόν κατά ένα μικρό ποσοστό να συμβάλει θετικά, αν λειτουργήσει με ορθό τρόπο, και όχι με καταστρατήγηση των συνθηκών της Μαθητείας - δυϊκού συστήματος.*
9. *Νομίζω πως ναι αν και είναι κάτι παροδικό θα δώσει τν ευκαιρία κάποιιοι να παραμείνουν στο χώρο και μετά τη Μαθητεία*
10. *Συχνά η ανεργία οφείλεται στο ότι δεν υπάρχουν εξειδικευμένα στελέχη ή εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό. Σίγουρα η εκμάθηση στο χώρο εργασίας θα συμβάλει στην δημιουργία «δεξαμενής» εξειδικευμένου προσωπικού με πραγματική εμπειρία και συνεπώς οι εργοδότες θα έχουν σαφώς περισσότερες επιλογές στην αναζήτηση εξειδικευμένου προσωπικού. Άλλωστε, αν μείνουν ευχαριστημένοι από το μαθητευόμενο προσωπικό, πιθανόν να προχωρήσουν στην πρόσληψή του.*
11. *Μάλλον θα συμβάλει στην μείωση της ανεργίας στη χώρα μας αυτό το σύστημα την παρούσα χρονική στιγμή.*
12. *Οι εταιρίες με χαμηλό κόστος απασχολούν νέους με όρεξη για εργασία και οι νέοι αποκτούν προσόντα για να είναι πιο ανταγωνιστικοί όταν θα βγουν στην αγορά εργασίας.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται συγκρατημένοι αναφορικά με το αν θα συμβάλει η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στη μείωση της ανεργίας στη χώρα μας. Μάλιστα μόλις τρεις εκπαιδευτικοί εκφράζουν μια αισιοδοξία με τους υπόλοιπους να είναι μάλλον μετριοπαθείς σχετικά με το επίπεδο συμβολής. Στη χώρα της οικονομικής κρίσης ίσως ένα τέτοιο σύστημα να βοηθήσει παροδικά καθώς η αγορά εργασίας είναι πολύ πιεσμένη και ολόένα περισσότερο «ταλαντούχο» και «εξειδικευμένο» προσωπικό αναζητά εργασία.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 5^η Ερώτηση αναφορικά με το αν διαθέτουν κάποια γνώση για την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στις σχολές του ΟΑΕΔ παρατίθενται ως εξής:

1. *Δεν γνωρίζω για τον ΟΑΕΔ κάτι περισσότερο από το ότι, υπάρχουν σχετικά προγράμματα που λειτουργούν πολλά χρόνια με επιτυχία.*
2. *Απλά γνωρίζω ότι εφαρμόζεται στις σχολές του ΟΑΕΔ.*
3. *Δεν θεωρώ ότι έχω επαρκή γνώση για την εφαρμογή του συστήματος από τον ΟΑΕΔ.*

4. Δεν γνωρίζω καλά την εφαρμογή του συστήματος στον ΟΑΕΔ
5. Όχι.
6. Δεν έχω γνώση.
7. Γνωρίζω μόνο ότι κάποια μαθήματα γίνονται στις σχολές και αλλά στην επιχείρηση.
8. Στις σχολές του ΟΑΕΔ το ανωτέρω σύστημα είχε και έχει θετική ανταπόκριση.
9. Ναι έχει λειτουργήσει πολλά χρονιά εκεί.
10. Δε έχω γνώση.
11. Ναι απλά γνωρίζω ότι ο ΟΑΕΔ έχει Μαθητεία, αλλά δεν γνωρίζω τον τρόπο εφαρμογής της
12. Νομίζω ότι έχουν περισσότερες ώρες πρακτικής άσκησης μέσα στο ωρολόγιο εκπαιδευτικό τους πρόγραμμα.

Συμπεραίνεται το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών αναφορικά με την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στις σχολές του ΟΑΕΔ είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Οι εκπαιδευτικοί είναι διστακτικοί καθώς έχουν πολύ λίγες γνώσεις που περιορίζονται ακόμη περισσότερο εφόσον δεν έχουν πληροφόρηση για την λειτουργία του συστήματος αλλά και την ανταπόκριση των μαθητών και των εργοδοτών.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 6^η Ερώτηση αναφορικά με το αν μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία το σύστημα στη χώρα μας παρατίθενται ως εξής:

1. Την δυσκολία την εντοπίζω στον ιδιωτικό τομέα ο οποίος θα πρέπει να δεχθεί τους μαθητευόμενους. Εδώ βλέπω πρόβλημα και ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων αλλά και ως προς την κατανομή και διασπορά τους στην επικράτεια, ώστε να λειτουργούν τμήματα Μαθητείας παντού.
2. Δεν γνωρίζω κατά πόσο μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία στη χώρα μας.
3. Λόγω των πολύ μικρών επιχειρήσεων στην χώρα μας δεν είμαι σίγουρος για την επιτυχία του συστήματος.
4. Είναι δύσκολο να εφαρμοστεί λόγω της κρίσης.
5. Ναι θα μπορούσε να εφαρμοστεί με επιτυχία με την έγκαιρη και αναλυτική ενημέρωση των εργοδοτών και των σχολείων της Ε.Ε. Όμως δεν γνωρίζω ποια θα είναι η κουλτούρα και η στάση των επιχειρηματιών στη χώρα μας.
6. Για να εφαρμοστεί με επιτυχία στη χώρα μας θα πρέπει να υπάρχει βούληση εφαρμογής και να υπάρξει συμμετοχή από τον ιδιωτικό τομέα.
7. Με την κατάλληλη δομή αλλά και σχεδιασμό θα μπορούσε να επιτύχει.

8. Θα μπορούσε να εφαρμοστεί με επιτυχία και στη χώρα μας, αν δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα σε εργοδότες, που όμως θα πρέπει να ακολουθούν και να εφαρμόζουν, το αντίστοιχο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στους μαθητευόμενους και όχι να τους απασχολούν με αλλότρια αντικείμενα εργασίας και φυσικά να υπάρχει και η επίβλεψη από κάποιον επόπτη εκπαιδευτικό.
9. Θα μπορούσε με προϋποθέσεις από το ΥΠΠΕΘ την πολιτεία γενικότερα και την εργοδοσία/επιχειρήσεις.
10. Μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία στη χώρα μας αρκεί να υπάρξει το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο και οι σωστοί μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης. Επίσης, να μη μετατραπεί το μαθητευόμενο εργατικό προσωπικό σε προσωπικό απλής εκμετάλλευσης επιδοτούμενης εργασίας από τον εργοδότη και τίποτε παραπάνω.
11. Νομίζω ότι θα εφαρμοστεί με δυσκολία στη χώρα μας.
12. Εφαρμόζεται με επιτυχία άλλα χρειάζεται ενίσχυση.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται μετριοπαθείς για το αν μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία το σύστημα στη χώρα μας καθώς αναδεικνύουν έντονα το θέμα της εργοδοσίας – επιχείρησης. Σημειώνουν τι; δυσκολίες καθώς εντοπίζουν αδυναμίες στην ενημέρωση αλλά και στην υιοθέτηση του συστήματος από την αγορά εργασίας στον ιδιωτικό τομέα. Καθιστούν σημαντική την πληροφόρηση, την δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου εργασίας ώστε να υπάρξει μια προσέγγιση των επιχειρήσεων και μια διασφάλιση των μαθητών για την επιτυχή εφαρμογή.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 7^η Ερώτηση αναφορικά με το αν μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία το σύστημα στο σχολείο που υπηρετούν παρατίθενται ως εξής:

1. Διστακτικά, για επιλεγμένες ειδικότητες σε σχέση με τις λειτουργούσες στην περιοχή επιχειρήσεις.
2. Δεν νομίζω ότι μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία στο σχολείο μου.
3. Δεν είμαι σίγουρος για την επιτυχία γιατί δεν υπάρχει το απαραίτητο προσωπικό.
4. Δύσκολο να εφαρμοστεί και στο σχολείο μου.
5. Ναι μπορεί να εφαρμοστεί στο σχολείο μου καθώς υπάρχουν έμπειροι καθηγητές για την εποπτεία και εργαστηριακός εξοπλισμός για την μία ημέρα εξάσκησης στο σχολείο.
6. Οι πρώτες επαφές που έγιναν έδειξαν ότι υπάρχει ενδιαφέρον και από τους

μαθητές και από τους εκπαιδευτικούς. Θα πρέπει να ανταποκριθεί και η αγορά εργασίας.

7. Με την στήριξη όλων θα μπορούσε.
8. Βεβαίως και θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στο σχολείο μας, γιατί έχει πολύ καλή υλικοτεχνική υποδομή και καταξιωμένο εκπαιδευτικό προσωπικό, που θα υποστήριζε επάξια το πρόγραμμα.
9. Πιστεύω πως ναι, είναι ώριμες οι συνθήκες για την εφαρμογή.
10. Μπορεί να εφαρμοστεί και στο σχολείο μου στο πλαίσιο μιας γενικότερης αναβάθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Προϋπόθεση είναι τα πρότυπα ποιότητας της Μαθητείας, οι καλές εργαστηριακές υποδομές και η διαρκής υποστήριξη και αναβάθμισή τους.
11. Νομίζω ότι θα εφαρμοστεί με δυσκολία στο σχολείο μου.
12. Γνωρίζω ότι θα λειτουργήσει και έτσι θα συνδέσει το σχολείο με την αγορά εργασίας και τις επιχειρήσεις.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται θετικοί με την πιθανή επιτυχή εφαρμογή του συστήματος στο σχολείο που υπηρετούν. Μάλιστα καταδεικνύονται ιδιαίτερα αισιόδοξοι καθώς θεωρούν ώριμες τις συνθήκες ώστε να μέσω του ενδιαφέροντος των εκπαιδευτικών και των μαθητών και της στήριξης των επιχειρήσεων να λειτουργήσει με επιτυχία το σύστημα στο πλαίσιο μιας γενικότερης αναβάθμισης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Φυσικά, με υποστηρικτή της προσπάθειας από το κράτος με την παροχή του απαραίτητου εργαστηριακού εξοπλισμού.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 8^η Ερώτηση αναφορικά με το αν υπάρχουν ανασταλτικοί παράγοντες προς την κατεύθυνση της υλοποίησης, παρατίθενται ως εξής:

1. Πολλοί. Το ότι δεν έχει συμβεί στο παρελθόν κάτι τέτοιο και όλοι θα είναι διστακτικοί. Δεν υπάρχει εμπειρία από κανέναν από τους εμπλεκόμενους, επιχειρήσεις, σχολεία, εκπαιδευτές και εκπαιδευόμενους. Η κακή νοοτροπία του Έλληνα σε όλες αυτές τις ανθρώπινες σχέσεις που πρέπει να αναπτυχθούν.
2. Η αρνητική στάση των εκπαιδευτικών και η άποψη της εργασιακής δουλειάς.
3. Η έλλειψη προσωπικού, η απουσία οργάνωσης, οι συνθήκες κρίσης και η διάθρωση της επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα είναι ανασταλτικοί παράγοντες.
4. Οι εκπαιδευτικοί δε έχουν ενημέρωση για το θέμα και δύσκολα θα πειστούν να συμμετέχουν.

5. Οι ανασταλτικοί παράγοντες θα μπορούσαν να είναι: α) μειωμένη προσφορά θέσεων Μαθητείας από την πλευρά των επιχειρήσεων και β) ελλιπής στήριξη από την πλευρά των καθηγητών.
6. Δεν υπάρχουν ανασταλτικοί παράγοντες. Θα πρέπει να οργανωθεί σωστά και να ενημερωθούν επαρκώς όλοι οι εμπλεκόμενοι.
7. Στο να βρεθούν οι επιχειρήσεις που θα δεχτούν τους σπουδαστές.
8. Υπάρχουν ανασταλτικοί παράγοντες στην μη υλοποίησή του: 1) μη ενημέρωση της σχολικής κοινότητας και των γονέων και των κηδεμόνων 2) η οικονομική σχέση και το νομικό πλαίσιο μεταξύ ΥΠΕΠΘ και εργοδοτών.
9. Όχι αν δοθούν οδηγίες και λυθούν τα διαδικαστικά θέματα.
10. Η έλλειψη τυποποιημένων εργαστηριακών χώρων και εξοπλισμού, η έλλειψη ομοιογένειας, η συμφωνία για τα πρότυπα ποιότητας, ο φόρτος των εκπαιδευτικών, η γραφειοκρατία, η αγωνία φθοράς του υπάρχοντος ή του νέου εξοπλισμού, η καταλληλότητα του θεσμικού πλαισίου, η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, η απορρόφηση των εκπαιδευομένων από την αγορά εργασίας, η υποστήριξη του εκπαιδευτικού προσωπικού, η αξιοποίηση της συνολικής εμπειρίας και τεχνογνωσίας.
11. Ναι, υπάρχουν ανασταλτικοί παράγοντες για την εφαρμογή του προγράμματος.
12. Δεν γνωρίζω άλλα εάν χρειάζεται χρηματοδότηση μπορεί να μην προχωρήσει λόγω κρίσης.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται απόλυτα θετικοί με την ύπαρξη ανασταλτικών παραγόντων προς την κατεύθυνση της υλοποίησης του συστήματος. Ειδικότερα, η επιφυλακτική στάση των εκπαιδευτικών, μαθητών και εργοδοτών ως προς το σύστημα δημιουργεί αρνητικές επιδράσεις και αναδεικνύονται επιπλέον παράγοντες όπως το μη δομημένο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του συστήματος, η ελλιπής ενημέρωση και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, η διστακτική στάση από τις επιχειρήσεις με μικρή προσφορά θέσεων Μαθητείας, η μη ύπαρξη ασφάλειας και υποστήριξης των μαθητών και των οικογενειών τους και φυσικά η οικονομική κρίση.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 9^η Ερώτηση αναφορικά με το αν έχουν γίνει ενημερωτικές ημερίδες – σεμινάρια για το θέμα της Μαθητείας στους καθηγητές του σχολείου που υπηρετούν, παρατίθενται ως εξής:

1. Μέχρι σήμερα δεν γνωρίζω τίποτα το σχετικό.
2. Στην περιοχή μου δεν έχουν γίνει.

3. Δεν έχουν γίνει.
4. Δεν έχουν γίνει.
5. Όχι δεν έχει πέσει κάτι στην αντίληψή μου.
6. Δεν έχουν γίνει ενημερωτικές ημερίδες.
7. Δεν έγινε κάτι προγραμματισμένα για όλους έκτος από ημερίδα της ΕΕΤΕΚ.
8. Δεν έχουν πραγματοποιηθεί αντίστοιχα σεμινάρια.
9. Έχουν γίνει πολύ λίγες όμως.
10. Δεν έχουν γίνει.
11. Έχουν γίνει ημερίδες στο Υπουργείο αλλά όχι στα σχολεία της περιφέρειας.
12. Δεν γνωρίζω να έχουν γίνει.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται αρνητικοί για την διεξαγωγή ενημερωτικών ημερίδων – σεμιναρίων για το θέμα της Μαθητείας στους καθηγητές του σχολείου που υπηρετούν. Σημειώνουν πως δεν έχουν προγραμματιστεί και πραγματοποιηθεί στο σχολικό περιβάλλον, παρά μόνο στο ΥΠΠΕΘ και μια ημερίδα στην ΕΕΤΕΚ.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με αφηγηματικό τόπο συνεχίζεται για την **Β Ενότητα: Νεότερες Εξελίξεις Στο Θεσμικό Πλαίσιο Για Την Εφαρμογή Του Θεσμού Της Μαθητείας Στην Ελλάδα.**

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **10^η Ερώτηση** αναφορικά με το αν έχουν ενημερωθεί για το νόμο που προβλέπει το 4^ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ, παρατίθενται ως εξής:

1. Ελάχιστα μια – δύο συζητήσεις μεταξύ συναδέλφων.
2. Ναι, απλά γνωρίζω ότι ψηφίστηκε νόμος για το 4^ο έτος Μαθητείας.
3. Ναι λόγω θέσης και με δική μου πρωτοβουλία.
4. Ναι έχω ενημερωθεί.
5. Ναι.
6. Ναι.
7. Ναι.
8. Έχω ενημερωθεί από προσωπικό ενδιαφέρον, όχι μέσω κάποιου σεμιναρίου.
9. Ναι με σχετική εγκύκλιο του ΥΠΠΕΘ.
10. Ναι.
11. Ναι, έχω ενημερωθεί.
12. Ναι.

Συμπεραίνεται πως το σύνολο των εκπαιδευτικών έχουν ενημερωθεί για το νόμο

που προβλέπει το 4^ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ, σημειώνοντας πως μετά από προσωπικό τους ενδιαφέρον και από συζητήσεις με συναδέλφους κατέφυγαν στο να αναζητήσουν και να μελετήσουν το Νόμο.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 11^η Ερώτηση αναφορικά με το από πού είχαν πληροφόρηση, παρατίθενται ως εξής:

1. Διαδίκτυο.
2. Διαδίκτυο και ημερίδα.
3. Διαδίκτυο.
4. Δελτίο Τύπου του Υπουργείου Παιδείας.
5. Εφημερίδα της κυβέρνησης και από δελτίο τύπου του ΥΠΠΕΘ.
6. ΦΕΚ και δελτίο τύπου του ΥΠΠΕΘ.
7. Φύλλο της εφημερίδας της κυβέρνησεως, που έλαβε το σχολείο.
8. ΥΠΠΕΘ.
9. Υπηρεσιακά και από το Διαδίκτυο.
10. Ηλεκτρονικό μήνυμα και το Διαδίκτυο.
11. Ιντερνέτ.

Συμπεραίνεται πως οι μισοί εκπαιδευτικοί είχαν πληροφόρηση από το διαδίκτυο και οι λοιποί από το ΥΠΠΕΘ και το Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 12^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι θα έχει απήχηση προς την κατεύθυνση περισσότερων εγγραφών στα ΕΠΑΛ από τα ΓΕΛ, παρατίθενται ως εξής:

1. Νομίζω ναι, αν και ο ΟΑΕΔ κρατά πάντα την πρώτη θέση στην σκέψη όλων για τέτοιου είδους κατάρτιση.
2. Μου φαίνεται δύσκολο να γίνουν περισσότερες εγγραφές μόνο και μόνο από την Μαθητεία .
3. Ναι θα υπάρχει μια μικρή αύξηση.
4. Δεν ξέρω αν μπορεί να συμβάλει στην αύξηση των εγγραφών στα ΕΠΑΛ.
5. Ναι πιστεύω πως θα αυξηθούν οι εγγραφές γνωρίζοντας ότι έστω και για μερικούς μήνες θα έχουν μια επαφή με την αγορά εργασίας.
6. Πιστεύω ότι θα ενισχυθεί το μαθητικό δυναμικό των ΕΠΑΛ.
7. Ίσως.
8. Πιθανόν να είναι ένα θετικό κίνητρο για τα ΕΠΑ.Λ., αλλά αυτό θα επιτευχθεί μόνο με την σωστή πληροφόρηση μαθητών και γονέων κυρίως μέσω του ΥΠΠΕΘ.

9. *Ναι θα έχουν κίνητρο οι σπουδαστές για εύρεση εργασίας.*
10. *Ναι, θα αποτελέσει ένα επιπλέον κίνητρο.*
11. *Όχι, δεν νομίζω ότι θα έχει απήχηση για περισσότερες εγγραφές στα ΕΠΑΛ.*
12. *Ίσως γιατί θα δώσει μεγαλύτερη αξία στο πτυχίο του ΕΠΑΛ.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι αρκετά θετικοί σχετικά με την απήχηση ως προς την κατεύθυνση περισσότερων εγγραφών στα ΕΠΑΛ από ότι στα ΓΕΛ. Παρουσιάζονται ρεαλιστικοί σχετικά με μια πιθανή αύξηση του μαθητικού δυναμικού καθώς θεωρούν ότι υπάρχουν παράγοντες που μπορούν να την ενισχύσουν όπως η επαφή με την αγορά εργασίας, το θετικό κίνητρο και η μεγαλύτερη αξία του πτυχίου. Φυσικά σημειώνεται πως όλα τα παραπάνω θα δράσουν θετικά μόνο αν υπάρξει μια σωστή πληροφόρηση των μαθητών και των οικογενειών τους.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 13^η Ερώτηση αναφορικά με το γιατί εφαρμόστηκε πιλοτικά μόνο, παρατίθενται ως εξής:

1. *Νομίζω σωστά για τους λόγους που ανέφερα προηγούμενα.*
2. *Δεν γνωρίζω.*
3. *Είναι η συνήθης καλή πρακτική.*
4. *Μάλλον για να δουν την απήχηση που θα είχε.*
5. *Για να δοθεί χρόνος να αναδειχθούν τυχόν προβλήματα από την εφαρμογή στην πράξη.*
6. *Πιθανολογώ για την καλύτερη οργάνωση του θεσμού και την ανίχνευση των αντιδράσεων του εκπαιδευτικού κόσμου και της αγοράς εργασίας.*
7. *Καθετί νέο πρέπει να δοκιμαστεί πρώτα.*
8. *Με την πιλοτική εφαρμογή μπορούν να διορθωθούν τυχόν λάθη στον σχεδιασμό του προγράμματος και να μη γίνει και κατασπατάληση οικονομικών πόρων.*
9. *Έπρεπε να δοκιμαστεί ώστε να λυθούν και οι λεπτομέρειες.*
10. *Εφαρμόστηκε πιλοτικά: α) γιατί εφαρμόζεται για πρώτη φορά, β) γιατί χρειάζεται να δοκιμαστεί στην πράξη και να υποστεί τις δέουσες βελτιώσεις, γ) γιατί ίσως δεν έχουν εξευρεθεί οι πόροι στο σύνολό τους, δ) γιατί ίσως δεν είναι σίγουρη η πολιτεία ότι επιθυμεί να την εφαρμόσει. ίσως δεν υπάρχει ξεκάθαρη πολιτική βούληση, ε) γιατί μάλλον θα εφαρμοστεί αποσπασματικά μόνο για 1-2 χρονιές.*
11. *Για να ελέγξουν τα αποτελέσματα της πολιτικής αυτής.*
12. *Δεν γνωρίζω.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν με την πιλοτική εφαρμογή.

Παρουσιάζονται να αποδέχονται την πιλοτική εφαρμογή καθώς θεωρούν ότι υπάρχουν παράγοντες που μπορούν να την ενισχύσουν όπως: αναζήτηση απήχησης και αντιδράσεων εκπαιδευτικών – μαθητών – επιχειρήσεων, διόρθωση λαθών σχεδιασμού, ανάδειξη προβλημάτων εφαρμογής, καλύτερη συστηματοποίηση θεσμού, εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 14^η Ερώτηση αναφορικά με το αν γνωρίζουν αν είχε επιτυχία το νέο μέτρο, παρατίθενται ως εξής:

1. Όχι.
2. Όχι δεν γνωρίζω αν είχε επιτυχία.
3. Όχι.
4. Δεν γνωρίζω τα αποτελέσματα του μέτρου.
5. Όχι γιατί δεν έχει ολοκληρωθεί το πρόγραμμα.
6. Δεν γνωρίζω. Η εφαρμογή του μέτρου δεν έχει ολοκληρωθεί.
7. Άκουσα ότι λειτουργεί και πάει καλά σε 2 ΕΠΑΛ.
8. Δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία ακόμη, καθώς πρωτο-εφαρμόζεται το νέο μέτρο.
9. Καλά πήγε νομίζω.
10. Όχι, δεν γνωρίζω.
11. Δεν γνωρίζω ακριβώς, αλλά νομίζω ότι δεν είχε επιτυχία.
12. Νομίζω ότι είναι νωρίς να πει κανείς.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί διαφωνούν, μάλιστα 9 στους 12, για το αν γνωρίζουν για την επιτυχή έκβαση του νέου μέτρου. Εμφανίζονται πολύ διστακτικοί καθώς αναφέρουν ότι το μέτρο έχει εφαρμοστεί αποκλειστικά σε πιλοτικό επίπεδο, δεν έχει ολοκληρωθεί η εφαρμογή του και δεν είναι γνωστά τα αποτελέσματά του. Οπότε, σημειώνουν ότι το μέτρο βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο υλοποίησης και δεν είναι δυνατό να σχηματίσουν σαφή άποψη για την επιτυχία του.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με αφηγηματικό τόπο συνεχίζεται για την Γ Ενότητα: Εφαρμογή Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας Στο Πλαίσιο Της Τυπικής Εκπαίδευσης Και Μελλοντικοί Στόχοι.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 15^η Ερώτηση αναφορικά με ποιο τρόπο εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν υπάρχει εκμάθηση στο χώρο εργασίας. Μόνο μέσα σε εργαστηριακούς

χώρους.

2. Δεν νομίζω να υπάρχει στην τυπική εκπαίδευση.
3. Η εκμάθηση γίνεται μόνο με διδακτικές επισκέψεις.
4. Ο τρόπος περιγράφεται αναλυτικά στο ενημερωτικό σημείωμα του Υπουργείου για Επιχειρήσεις.
5. Υπάρχουν καταγεγραμμένες στο Νόμο υποχρεώσεις, που πρέπει να τηρεί η εταιρεία ώστε να επιτευχθεί η εκμάθηση.
6. Γίνονται ώρες μαθημάτων στο σχολείο και ώρες στην επιχείρηση.
7. Η νομοθεσία αναφέρει ότι θα πρέπει ο εργοδότης να έχει ένα ορισμένο τρόπο αντιμετώπισης στην εργασία των μαθητευομένων και όχι να ασχολείται με αλλότριες εργασίες.
8. 7 ώρες στα εργαστήρια του ΕΠΑΛ για μια μέρα / εβδομάδα και 28 ώρες για 4 μέρες / εβδομάδα στην επιχείρηση.
9. Με το νέο θεσμικό πλαίσιο θα υπάρχει διττή Μαθητεία για 9 μήνες : 7 ώρες στα εργαστήρια του σχολείου για μια μέρα την εβδομάδα και 28 ώρες σε 4 μέρες εβδομαδιαίως Μαθητείας τον εργασιακό χώρο.
10. Δεν γνωρίζω.
11. Δεν υπάρχει τέτοιο πράγμα. Μόνο εκπαιδευτικές επισκέψεις.

Συμπεραίνεται πως οι μισοί και πλέον εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τον τρόπο που εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης. Σημειώθηκε πως το νέο θεσμικό πλαίσιο επιβάλλει διττή Μαθητεία για τους μαθητές διάρκειας ενός (1) σχολικού έτους. Επιπλέον σύμφωνα με το Νόμο 4186/2013 ορίζεται πως «Στην «Τάξη Μαθητείας» εφαρμόζεται πρόγραμμα του εργαστηριακού μαθήματος «Ενισχυτική Εργαστηριακή Εκπαίδευση της Μαθητείας» επτά (7) συνολικά ωρών, επιμερισμένο σε δύο ημέρες εβδομαδιαίως, το οποίο διδάσκεται στη σχολική μονάδα του ΕΠΑ.Α., καθώς και τις σχολικές μονάδες του Ο.Α.Ε.Δ., από εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Ο.Α.Ε.Δ. για διάρκεια ενός σχολικού έτους, ήτοι από την 1^η Σεπτεμβρίου έως και την 30^η Αυγούστου εκάστου έτος. Στην «Τάξη Μαθητείας» εφαρμόζεται «Πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας – Μαθητείας εργασιακό χώρο» είκοσι οκτώ (28) ωρών εβδομαδιαίως, επιμερισμένο σε πέντε (5) ημέρες για ένα σχολικό έτος.»

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 16^η Ερώτηση αναφορικά με το αν υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα τα οποία δεν φαίνεται να επιλύει ο Νόμος και

ποια είναι αυτά, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν γνωρίζω.
2. Ναι υπάρχουν. Η κρίση στις επιχειρήσεις και η άρνηση των εργοδοτών να προσλάβουν μαθητευόμενους έστω και χωρίς πληρωμή.
3. Δεν γνωρίζω.
4. Τα προβλήματα είναι η βιωσιμότητα της επιχείρησης και οι οικονομικές σχέσεις εργοδοτών και εργαζομένων
5. Δεν υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα που δεν επιλύει ο νόμος. Όμως κατά την εφαρμογή του πιστεύω θα αναδειχθούν τυχόν προβλήματα που δεν προβλέφθηκαν.
6. Η εφαρμογή του νόμου θα αναδείξει και τα πιθανά προβλήματα.
7. Με την εφαρμογή του νομού θα φανούν τα πιθανά προβλήματα.
8. Όχι προς το παρόν διότι τώρα πρωτο-εφαρμόζεται το μέτρο αυτό.
9. Ναι τα αναλυτικά προγράμματα για τη Μαθητεία, η αξιολόγηση του θεσμού, η επιμόρφωση των καθηγητών.
10. Ποια θα είναι η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, η αξιολόγηση του θεσμού, η επέκταση του μέτρου, τα κίνητρα για τους καταρτιζόμενους, τα μαθήματα και τα αναλυτικά προγράμματα για τη Μαθητεία στο σχολείο, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.
11. Η τοπική αγορά σε επαρχιακές πόλεις, είναι δύσκολο να εφαρμόσουν το μέτρο.
12. Δεν γνωρίζω.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα τα οποία δεν φαίνεται να επιλύει ο Νόμος. Ειδικότερα αναφέρουν ότι η οικονομική κρίση έπληξε τις επιχειρήσεις με αρνητικά επακόλουθα στην βιωσιμότητά τους, στην αδυναμία πρόσληψης νέου προσωπικού και στην μη κάλυψη των οικονομικών τους υποχρεώσεων. Επίσης, σε επίπεδο θεσμού ανακύπτουν προβλήματα αναφορικά με αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του αλλά και την μελλοντική του επέκτασή του σε όλα τα σχολεία. Φυσικά, σημειώθηκαν προβληματισμοί για το σχολικό περιβάλλον αναφορικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την παροχή κινήτρων στους μαθητές και τον σχηματισμό Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών για τη Μαθητεία .

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 17^η Ερώτηση αναφορικά με το ποιος θα βρίσκει τον εργοδότη στο μαθητή και με ποια διαδικασία, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν γνωρίζω.

2. Δεν γνωρίζω.
3. Μάλλον μέσω συστήματος του ΟΑΕΔ, δεν είμαι σίγουρος.
4. Ο εργοδότης κάνει αίτηση για να προσλάβει εργαζόμενο.
5. Αρχικά τον εργοδότη και θα αφορά επιχειρήσεις του Δημόσιου τομέα και μόνο για επτά ειδικότητες. Εναλλακτικά θα μπορεί να βρίσκει και το σχολείο. Όμως στόχος του Υπουργείου είναι να μπορεί το κάθε σχολείο να προσεγγίζει τους εργοδότες.
6. Σύμφωνα με αυτά που γνωρίζω οι εργοδότες θα βρίσκονται και από το ΥΠΠΕΘ και από το ίδιο το σχολείο.
7. Το ΕΠΑΛ και το ΕΚ.
8. Το σχολείο θα πρέπει να επαλειφθεί του θέματος, αλλά μπορεί και ο ίδιος ο μαθητής. Θα πρέπει να επικοινωνήσει ο ένας ή ο άλλος με ιδιώτες - εργοδότες ή το δημόσιο.
9. Το ΕΠΑΛ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ.
10. Το ΕΠΑΛ σε συνεργασία με τον ΟΑΕΔ.
11. Μάλλον το σχολείο θα μεσολαβεί.

Συμπεραίνεται πως οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί γνωρίζουν ποιος θα βρίσκει τον εργοδότη στο μαθητή και με ποια διαδικασία αν και οι συνολικές πληροφορίες που συγκεντρώθηκαν είναι πολλαπλές καθώς αναφέρθηκε πως τόσο ο μαθητής και το σχολείο του όσο και το ΥΠΠΕΘ θα είναι υπεύθυνοι. Σημειώνεται πως σύμφωνα με το Νόμο 4186/2013 (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013) και το άρθρο 9 παράγραφος 3 «*το Πρόγραμμα εκπαίδευσης στο χώρο εργασίας – Μαθητείας εργασιακό χώρο διέπεται από σύμβαση, που συνάπτεται μεταξύ του ΟΑΕΔ και του εργοδότη (φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου), με επιπρόσθετα κίνητρα πρόσληψης του Μαθητευόμενου μετά το πέρας της Μαθητείας*» και το άρθρο 14 παράγραφος 1 «*Την ευθύνη τοποθέτησης σε χώρους εργασίας των φοιτούντων, καθώς και όλα τα σχετικά με αυτή έχουν τα ΕΠΑΛ και ο ΟΑΕΔ από κοινού*».

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 18^η Ερώτηση αναφορικά με το πως θα ορίζεται ο επιβλέπων καθηγητής του μαθητή, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν γνωρίζω.
2. Δεν γνωρίζω.
3. Δεν γνωρίζω.
4. Δεν γνωρίζω πως ορίζεται ο επιβλέπων.
5. Ο επιβλέπων καθηγητής θα ορίζεται από τα ΕΠΑΛ και Ε.Κ..
6. Ο επιβλέπων καθηγητής θα ορίζεται μετά από συνεργασία ΕΠΑΛ και ΕΚ.

7. Θα υπάρξουν διευκρινήσεις αλλά μάλλον θα το ορίζει το ΕΠΑΛ και το ΕΚ.
8. Θα ορίζεται από το σχολείο που θα ανήκει ο μαθητής.
9. Ο υπεύθυνος καθηγητής στον τομέα του ΕΠΑΛ και ένα υπεύθυνο άτομο στην επιχείρηση.
10. Στο σχολείο ο Υπεύθυνος Τομέα της Ειδικότητας και στην επιχείρηση ένα ειδικά επιμορφωμένο και έμπειρο στέλεχος.
11. Θα είναι μάλλον εκπαιδευτικός του σχολείου.

Συμπεραίνεται πως οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί γνωρίζουν πως θα ορίζεται ο επιβλέπων καθηγητής του μαθητή καθώς συνολικά κατευθύνθηκαν προς τον ορισμό από τα ΕΠΑΛ. Σημειώνεται πως σύμφωνα με το Νόμο 4186/2013 (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013) και το άρθρο 9 παράγραφος 3 ο «Έκαστος εκπαιδευτικός του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων καθώς και του ΟΑΕΔ είναι αρμόδιος για την εκπαιδευτική, εργαστηριακή και τη Μαθητείας τον εργασιακό χώρο κατά ανώτατο όριο 25 μαθητών».

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 19^η Ερώτηση αναφορικά με το ότι ο επιβλέπων θα είναι καθηγητής του και στα μαθήματα στο σχολείο, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν γνωρίζω.
2. Νομίζω πως ναι.
3. Προφανώς.
4. Μπορεί να διδάσκει τα μαθήματα στο σχολείο.
5. Ναι.
6. Ναι.
7. Ίσως.
8. Ναι θα μπορούσε και να τον διδάσκει τον μαθητή στο σχολείο. Ο επιβλέπων καθηγητής θα διδάσκει στο σχολείο. Το έργο της επίβλεψης θα ένα τμήμα του εβδομαδιαίου ωραρίου του.
9. Δεν νομίζω.
10. Όχι απαραίτητα.
11. Ναι.
12. Δεν γνωρίζω.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί γνωρίζουν, μάλιστα οκτώ (8) στους δώδεκα (12), ότι ο επιβλέπων μπορεί να είναι καθηγητής των μαθητών και στα μαθήματα στο σχολείο. Οι καθηγητές που διδάσκουν στη σχολική μονάδα του

ΕΠΑΛ, καθώς και τις σχολικές μονάδες του ΟΑΕΔ, ανήκουν στο εκπαιδευτικό προσωπικό του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του ΟΑΕΔ. Κατά την διάρκεια του σχολικού έτους διδάσκουν το εργαστηριακό μάθημα σε Εργαστήρια του ΟΑΕΔ ή στα οικεία Εργαστηριακά Κέντρα ή στα Σχολικά Εργαστήρια του Υπουργείου μέσα από οδηγίες διδασκαλίας, συμπεριλαμβανομένων και των διδακτικών τεχνικών, των μεθόδων διδασκαλίας και των ενδεδειγμένων εποπτικών μέσων με βάση τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 20^η Ερώτηση αναφορικά με το ότι η **κουλτούρα του σχολείου θα αγκαλιάσει το νέο πρόγραμμα**, παρατίθενται ως εξής:

1. *Το σχολείο δεν έχει μέχρι σήμερα τέτοια κουλτούρα. Βλέπω μια δυσκολία, αλλά και διάθεση των εκπαιδευτικών να ασχοληθούν με κάτι νέο.*
2. *Η κουλτούρα που υπάρχει σήμερα στα σχολεία, με δυσκολία θα αγκαλιάσει το νέο πρόγραμμα.*
3. *Το ελπίζουμε.*
4. *Μάλλον όχι.*
5. *Ναι και ίσως στην αρχή υπάρξουν κάποιοι δισταγμοί από τους καθηγητές.*
6. *Ναι.*
7. *Πιστεύω πως ναι.*
8. *Θα το καλωσορίσει και θα το αγκαλιάσει.*
9. *Ναι αρκεί να διατηρηθεί ο θεσμός και να μην είναι κάτι παροδικό.*
10. *Πιστεύουμε πως ναι. Όμως αν το πρόγραμμα Μαθητείας πρόκειται να εφαρμοστεί μόνο για μια ή δύο χρονιές τότε είναι επίφοβο να μη χαίρει της εκτίμησης των εκπαιδευτικών του σχολείου λόγω της προσωρινότητας του μέτρου.*
11. *Χρειάζεται ενημέρωση στους εκπαιδευτικούς, με λεπτομέρεια για να αγκαλιαστεί το μέτρο από τους εκπαιδευτικούς.*
12. *Πρέπει για να συνδέσει το σχολείο με τις ανάγκες της κοινωνίας.*

Συμπεραίνεται πως οι μισοί περίπου εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η κουλτούρα του σχολείου θα αγκαλιάσει το νέο πρόγραμμα. Σημειώνεται πως παραμένουν διστακτικοί καθώς θεωρούν ότι θα υπάρξει δυσκολία στην υιοθέτηση του προγράμματος πόσο μάλλον αν δεν αντιμετωπιστούν ανασταλτικοί παράγοντες όπως η τυχόν παροδικότητα και προσωρινότητα του μέτρου, η ελλιπής ενημέρωση των εκπαιδευτικών και η διασύνδεση του σχολείου με τις ανάγκες των μαθητών και της αγοράς εργασίας.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **21^η Ερώτηση αναφορικά με το ποια είναι η στάση της Ηγεσίας στο υπό έρευνα θέμα**, παρατίθενται ως εξής:

1. *Η ηγεσία έκανε το βήμα και νομοθέτησε ένα τέτοιο σχέδιο και έδωσε και αυτή την προοπτική. Το θέμα είναι η εφαρμογή όπως πάντα στη Ελλάδα.*
2. *Χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες του σχολικού ηγέτη για το θέμα.*
3. *Γνωρίζοντας ότι ο θεσμός της Μαθητείας ήταν προαπαιτούμενο της Τρόικας - Θεσμών, δεν μπορώ να ξέρω την αληθινή άποψη της ηγεσίας στο θέμα.*
4. *Ο ηγέτης θα πρέπει να είναι ενημερωμένος και να στηρίζει τους εργαζόμενους και τους μαθητές με τον καλύτερο τρόπο.*
5. *Θετική αφού η Μαθητεία είναι πρόταση της Ηγεσίας.*
6. *Είναι θετική.*
7. *Το στηρίζει.*
8. *Η ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας έχει ως σχέδιο την αναβάθμιση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, αλλά έχει γίνει εκ του προχείρου ο σχεδιασμός της. Το πρόγραμμα που δεν έχει ένα βάθος χρόνου για να εφαρμοστεί και δεν έχει ενημερωθεί πλήρως η εκπαιδευτική κοινότητα (γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί) δεν μπορεί να αποδώσει.*
9. *Το θέλει και θα το υποστηρίζει.*
10. *Επικοινωνιακή και υποστηρικτική.*
11. *Για την ώρα, μόνο ερωτήσεις και καμία απάντηση δεν μπορεί να δώσει ο ηγέτης της σχολικής μονάδας.*
12. *Νομίζω θετική.*

Συμπεραίνεται πως μόλις δύο (2) εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η στάση της Ηγεσίας απόλυτα αρνητική. Σημειώνεται πως οι εκπαιδευτικοί αν και είναι επιφυλακτική για την στάση της Ηγεσίας τουλάχιστον αναγνωρίζουν ως θετικό το στοιχείο της προσπάθειας αναβάθμισης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Μάλιστα, αναδεικνύουν την υποστηρικτική στάση της η οποία θα πρέπει να ενισχυθεί από την ενημέρωση συνολικά της εκπαιδευτικής κοινότητας (γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί).

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **22^η Ερώτηση αναφορικά με το ποιοι οι στόχοι για το μέλλον**, παρατίθενται ως εξής:

1. *Δεν γνωρίζω.*
2. *Να καταργήσουν την ΕΕΚ, γιατί στοιχίζει ακριβά. Ήδη καταργήθηκαν τομείς στα σχολεία, παρόλο που υπήρχαν εκπαιδευτικοί και εργαστήρια.*

3. *Άγνωστοι, ίσως υπάρχει ολική πραγματοποίηση της Μαθητείας, ίσως αποτυχία.*
4. *Η απορρόφηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων για την Μαθητεία χωρίς οργάνωση.*
5. *Διασύνδεση με αγορά εργασίας. Μείωση της ανεργίας. Καλύτερη κατάρτιση μαθητών.*
6. *Διασύνδεση με την αγορά εργασίας, κατάρτιση δυναμικού και μείωση ανεργίας.*
7. *Να γίνει η ΕΕΚ δυνατό χαρτί στην εκπαίδευση της χώρας.*
8. *Οι στόχοι είναι: 1) μείωση ανεργίας 2) στελέχωση επιχειρήσεων με καταρτισμένο έμψυχο υλικό, 3) εξοικείωση των νέων με το εργασιακό περιβάλλον.*
9. *Να επιτύχει και να βοηθήσει τους μαθητές προς την επαγγελματική αποκατάσταση*
10. *Υπάρχει αβεβαιότητα για τη μακροχρόνια εφαρμογή του μέτρου, για τα αποτελέσματα, τα οφέλη και την αξιοποίησή τους.*
11. *Ελπίζουμε να συνδεθεί η εκπαίδευση με την αγορά εργασίας.*
12. *Καλύτερη εξειδίκευση πιο παγκοσμιοποιημένα πτυχία.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι μετριοπαθείς αναφορικά με την μελλοντική επιτυχία του συστήματος εφαρμογής εκμάθησης στο χώρο εργασίας. Ειδικότερα προτείνουν το σύστημα μακροπρόθεσμα να στοχεύσει στο να καταρτίσει τους μαθητευόμενους, να κατακτήσει μια διασύνδεση με την αγορά εργασίας, να κατορθώσει να εξοικειώσει τους μαθητευόμενους με το εργασιακό περιβάλλον, να αποτελέσει πηγή άντλησης εργατικού δυναμικού για τη στελέχωση επιχειρήσεων ώστε να μειωθεί η ανεργία.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με αφηγηματικό τόπο συνεχίζεται για την **Δ Ενότητα: Χρηματοδότηση Μαθητείας.**

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **23^η Ερώτηση αναφορικά με το τι προβλέπεται με τη χρηματοδότηση της Μαθητείας**, παρατίθενται ως εξής:

1. *Δεν γνωρίζω.*
2. *Χρηματοδοτείται από ευρωπαϊκά προγράμματα.*
3. *Συμμετοχή πολιτείας και επιχείρησης.*
4. *Χρηματοδοτείται από την Ευρώπη.*
5. *Συμβολή του εργοδότη κατά 9,2 ευρώ και τα υπόλοιπα 11 ευρώ από το δημόσιο. Τα παραπάνω είναι ανά ημερομίσθιο.*
6. *Η συμβολή του εργοδότη ανέρχεται στα 9,27 ευρώ ανά ημερομίσθιο. Τα υπόλοιπα 11 ευρώ από το κράτος.*
7. *Ο εργοδότης θα πληρώνει 9,37 ευρώ και το κράτος 11 ευρώ.*
8. *Ένα τμήμα του ημερομισθίου θα καταβάλλεται από το υπουργείο παιδείας, τα 8,5*

ευρώ και τα υπόλοιπα 9,5 ευρώ θα τα καταβάλει ο εργοδότης.

9. Το 2016 χρηματοδοτήθηκε από τον ΟΑΕΔ με 108.900 ευρώ.
10. Για το 2016 θα χρηματοδοτηθεί με το ποσό των 108.900 € από τις πιστώσεις του ΟΑΕΔ. Για το 2017 και 2018 δε γνωρίζω.
11. Η χρηματοδότηση γίνεται μέσω ευρωπαϊκών κονδυλίων.
12. Δεν γνωρίζω.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι γνώστες για την χρηματοδότηση της Μαθητείας. Ειδικότερα η «Τάξη Μαθητείας» είναι δυνατόν να χρηματοδοτείται από εθνικούς ή και κοινοτικούς πόρους.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 24^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να χρηματοδοτήσουν τη Μαθητεία, παρατίθενται ως εξής:

1. Έτσι όπως είναι η κατάσταση σήμερα μάλλον δύσκολο.
2. Όχι.
3. Κάποιες θα μπορέσουν (μεγάλες και ΔΕΚΟ), οι περισσότερες όχι.
4. Όχι δεν είναι.
5. Ίσως οι μεγάλες επιχειρήσεις.
6. Με προβληματίζει ο βαθμός ανταπόκρισης των επιχειρήσεων λόγω της οικονομικής κρίσης.
7. Ναι αν και δύσκολα θα το δεχτούν.
8. Είναι σχετικά δύσκολο λόγω της οικονομικής κρίσης.
9. Εκτιμώ ότι είναι, δύσκολο να γίνει κάτι τέτοιο μέσα στην κρίση.
10. Στη δύσκολη οικονομική συγκυρία για τη χώρα φαντάζει δύσκολο ένα τέτοιο εγχείρημα. Αρκετές επιχειρήσεις φαίνεται να αντιμετωπίζουν μεγάλες οικονομικές δυσκολίες.
11. Νομίζω πως όχι.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι κατά κύριο λόγο αρνητικοί αναφορικά με το αν οι επιχειρήσεις είναι σε θέση να χρηματοδοτήσουν τη Μαθητεία . Μάλιστα συμφωνούν πως τους προβληματίζει ιδιαίτερα το επίπεδο ανταπόκρισης των επιχειρήσεων λόγω της υφιστάμενης κατάστασης που έχει δημιουργήσει η οικονομική κρίση στον επιχειρηματικό κόσμο.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 25^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι το κράτος είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει τη Μαθητεία, παρατίθενται ως εξής:

1. *Αν μπορεί ή όχι δεν το ξέρω αλλά πρέπει.*
2. *Όχι.*
3. *Λόγω των οικονομικών συνθηκών όχι αλλά πιθανόν να γίνει λόγω ανάγκης για την εφαρμογή της.*
4. *Όχι δεν είναι.*
5. *Ναι.*
6. *Ναι.*
7. *Ναι το πιστεύω.*
8. *Φυσικά και μπορεί το κράτος, διότι έχει εξασφαλίσει την χρηματοδότηση μέσω ΕΣΠΑ.*
9. *Επίσης το θεωρώ δύσκολο και αδύνατο ίσως.*
10. *Πιστεύω ότι το κράτος δεν έχει την πολυτέλεια για μια τέτοια χρηματοδότηση. Μόνο μια σοβαρή ανάλυση κόστους – ωφέλειας μπορεί να πείσει το κράτος να συμμετέχει στην χρηματοδότηση μιας τέτοιας πρακτικής εκπαίδευσης.*
11. *Νομίζω πως όχι.*
12. *Όχι λόγω κρίσης.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι αρνητικοί αναφορικά με το αν το κράτος είναι σε θέση να χρηματοδοτήσει τη Μαθητεία . Μάλιστα συμφωνούν πως τους προβληματίζουν οι οικονομικές συνθήκες οι οποίες δημιούργησαν μια ασφυξία ακόμα και στο δημόσιο τομέα με αποτέλεσμα μια βελτίωση του επαγγελματικού εκπαιδευτικού συστήματος να φαντάζει πολυτέλεια. Φυσικά, προτείνουν την χρηματοδότηση μέσω κονδυλίων ΕΣΠΑ η οποία θα βοηθούσε προς αυτή την προσπάθεια.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 26^η Ερώτηση αναφορικά με το αν με αυτό τον τρόπο παρατείνεται η ανεργία, παρατίθενται ως εξής:

1. *Υπάρχει μια τέτοια διάσταση αν δεν είναι ξεκάθαρο το τι κάνει ο εργαζόμενος στην επιχείρηση και ο μαθητευόμενος.*
2. *Μάλλον ναι.*
3. *Είναι πιθανόν να συμβεί.*
4. *Ίσως να παραταθεί η ανεργία.*
5. *Πιθανόν μετά από μία ή δύο περιόδους από την εφαρμογή.*
6. *Υπάρχει και αυτό το ενδεχόμενο.*
7. *Μπορεί.*
8. *Έμμεσα παρατείνεται η ανεργία.*

9. *Ναι σε μικρή όμως έκταση.*
10. *Διαφωνώ. Θεωρώ κάθε εργασιακή εμπειρία είναι ένα πολύτιμο εφόδιο για τον υποψήφιο εργαζόμενο. Πάντως, η παράταση της ανεργίας μέσω της Μαθητείας είναι κι αυτό ένα ενδεχόμενο, ελπίζουμε σε μικρή κλίμακα. Δεν μπορούμε να το αποκλείσουμε ή να το παραβλέψουμε.*
11. *Μάλλον ναι.*
12. *Όχι γιατί απασχολούνται άνεργοι που δεν θα έβρισκαν αλλιώς εργασία.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι κατά κύριο λόγο μετριοπαθείς αναφορικά με το αν παραταθεί η ανεργία μέσω της Μαθητείας. Μάλιστα συμφωνούν πως δεν είναι ξεκάθαρο το αν θα συμβεί, το μέγεθος αυτής αλλά και οι επιπτώσεις της.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 27^η Ερώτηση αναφορικά με το αν γνωρίζουν πως χρηματοδοτείται το σύστημα της Μαθητείας στη Γερμανία, παρατίθενται ως εξής:

1. *Όχι δεν γνωρίζω.*
2. *Συμμετοχή πολιτείας και επιχείρησης.*
3. *Νομίζω από το κράτος.*
4. *Όχι.*
5. *Όχι.*
6. *Από τις επιχειρήσεις και το κράτος.*
7. *Χρηματοδοτείται αλλά το πώς δεν το γνωρίζω.*
8. *Από το κράτος και τις επιχειρήσεις νομίζω.*
9. *Όχι, δε γνωρίζω.*
10. *Όχι δεν γνωρίζω.*
11. *Όχι.*

Συμπεραίνεται πως εννέα (9) στους δώδεκα (12) εκπαιδευτικούς δεν γνωρίζουν την χρηματοδότηση του συστήματος της Μαθητείας της Γερμανίας. Ειδικότερα αναφέρουν την κρατική επιχορήγηση και την χρηματοδότηση από τις επιχειρήσεις.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 28^η Ερώτηση αναφορικά με το αν θεωρούν ότι είναι τελικά εφικτό να πετύχει το σύστημα της Μαθητείας στην Ελλάδα της κρίσης, παρατίθενται ως εξής:

1. *Μια μεγάλη κουβέντα. Δεν εξαρτάται μόνο από την ΕΕΚ. Πρέπει να είμαστε αισιόδοξοι.*

2. *Νομίζω πως όχι.*
3. *Είναι εξαιρετικά δύσκολο.*
4. *Όχι δεν είναι εφικτό.*
5. *Με επιφύλαξη.*
6. *Υπάρχουν μεγάλες δυσκολίες.*
7. *Πολύ δύσκολα θα επιτύχει.*
8. *Είναι αρκετά δύσκολο στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης.*
9. *Θα μπορούσε με δυσκολίες.*
10. *Οι δυσκολίες φαίνεται να είναι υπαρκτές. Μια ανάλυση κόστους-ωφέλειας μπορεί να δώσει μια αξιόπιστη απάντηση.*
11. *Δεν το θεωρώ δεδομένο ότι θα πετύχει.*
12. *Αναλόγως την πολιτική βούληση.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν – σε γενικές γραμμές – εφικτό να πετύχει το σύστημα της Μαθητείας στην Ελλάδα της κρίσης. Ειδικότερα αναφέρουν την δυσκολία του εγχειρήματος που επηρεάζεται αρνητικά από την ανίσχυρη πολιτική βούληση. Παρόλο αυτά υπάρχει μια μικρή τάση αισιοδοξίας.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας με αφηγηματικό τόπο συνεχίζεται για την **Ε Ενότητα: Αποτελέσματα Σύγχρονων Συστημάτων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Σε Επίπεδο Οικονομικής Ανάπτυξης Και Κοινωνικής Συνοχής.**

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην **29^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι τα σύγχρονα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού,** παρατίθενται ως εξής:

1. *Γενικά και τελείως θεωρητικά ναι. Είναι μια διέξοδος στους δύσκολους καιρούς που περνά η πατρίδα.*
2. *Ναι μπορούν.*
3. *Ναι το πιστεύω.*
4. *Ναι μπορούν να συμβάλλουν.*
5. *Ναι.*
6. *Ναι.*
7. *Ναι το πιστεύω.*
8. *Φυσικά και μπορεί να συμβάλει στην καταπολέμηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό.*
9. *Ναι διότι προσφέρονται πολλά και πολλαπλά προγράμματα εκπαίδευσης και*

κατάρτισης.

10. *Ναι, γιατί μπορούν να χρησιμοποιήσουν ποικίλα και προηγμένα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και να αξιοποιήσουν πληθώρα υποδομών και εργαλείων (σχολεία, ΕΠΑΛ, ΕΚ, ΔΙΕΚ, εργαστήρια πληροφορικής, εξ αποστάσεως εκπαίδευση, ηλεκτρονική τάξη, Μαθητεία, πρακτική άσκηση, κλπ).*
11. *Νομίζω πως ναι, μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας.*
12. *Ναι αλλά πρέπει και με άλλους τρόπους.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν εφικτή την θετική συμβολή των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 30^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι τα σύγχρονα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας, παρατίθενται ως εξής:

1. *Το ίδιο με την προηγούμενη απάντηση: Γενικά και τελείως θεωρητικά ναι.*
2. *Ναι, μπορούν.*
3. *Ναι το πιστεύω.*
4. *Ναι, μπορούν να συμβάλλουν.*
5. *Ναι, αλλά χρειάζονται και πολιτικές που να ευνοούν την δημιουργία θέσεων εργασίας.*
6. *Ναι.*
7. *Ναι.*
8. *Μπορεί να συμβάλλει στην καταπολέμηση της ανεργίας, έστω και σε μικρό ποσοστό.*
9. *Ναι αν είναι καλά οργανωμένα και προωθηθούν μέσα από αξιολόγηση συστημάτων.*
10. *Μόνο αν προηγηθεί κατανόηση των αναγκών και απαιτήσεων της αγοράς κι έτσι σχεδιαστούν ανάλογα τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.*
11. *Νομίζω πως ναι, μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας.*
12. *Ναι αλλά σε συνδυασμό με άλλες ενέργειες.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται ως απόλυτα σύμφωνοι αναφορικά την θετική συμβολή των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην καταπολέμηση της ανεργίας. Ειδικότερα αναφέρουν την σπουδαιότητα συνδυασμού ορισμένων παραμέτρων, όπως: πολιτικές που να ευνοούν την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ποιοτική οργάνωση και λεπτομερή

σχεδιασμό συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και κατανόηση των αναγκών και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 31^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι υπάρχει άλλος τρόπος που θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή, παρατίθενται ως εξής:

1. Δεν μπορώ να απαντήσω, αλλά δεν νομίζω ότι εμείς θα ανακαλύψουμε κάτι καινούριο. Στη Γή εφαρμόζονται διάφορα συστήματα εκπαίδευσης, ας επιλέξουμε αν νομίζουμε ότι τα δικά μας δεν λειτουργούν πια.
2. Με νέο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και υποστήριξη των μαθητών και όλης της οικογένειας με εκπαιδευτικές και κοινωνικές δομές.
3. Θεωρώ ότι το μεγαλύτερο μέρος πρέπει να γίνεται στα ΙΕΚ.
4. Νέα προγράμματα σπουδών με σύνδεση με τις πραγματικές ανάγκες της τοπικής αγοράς και της ελληνικής πραγματικότητας.
5. Αναλυτικά προγράμματα και ειδικότητες που προσαρμόζονται στις απαιτήσεις της εκάστοτε εποχής.
6. Με την αναμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων προσαρμοσμένα στις απαιτήσεις της σύγχρονης ζωής.
7. Απαιτείται αναδιαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων.
8. Η μαθητική διαρροή μπορεί να αποφευχθεί, όταν οι μαθητές θα ξέρουν ότι θα έχουν πιστοποίηση επιπέδου 5 και θα έχουν κ μια εργασία έστω για 9 μήνες.
9. Με κατάλληλα προγράμματα και ενημέρωση κοινού και καθηγητών από την πολιτεία.
10. Απαιτείται αλλαγή της νοοτροπίας της κοινής γνώμης έναντι της επαγγελματικής εκπαίδευσης, σχεδιασμό ελκυστικών προγραμμάτων σπουδών και ειδικοτήτων, αναβάθμιση εργαστηριακών υποδομών και εξοπλισμού, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, αύξηση των πόρων, αλλαγή του θεσμικού πλαισίου.
11. Με την αλλαγή του εκπαιδευτικού συστήματος και την μείωση των φροντιστηρίων.
12. Με την μείωση της ανεργίας για να μπορούν οι γονείς να υποστηρίξουν τις σπουδές των νέων.

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι σύμφωνοι αναφορικά αν πιστεύουν ότι υπάρχει άλλος τρόπος που θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή. Ειδικότερα αναφέρουν την σπουδαιότητα συνδυασμού ορισμένων παραμέτρων,

όπως: ο σχεδιασμός νέων ελκυστικών αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών και ειδικοτήτων, η εξυγίανση των εργαστηριακών υποδομών και εξοπλισμού, η επιμόρφωση του εκπαιδευτικού δυναμικού, η κρατική μέριμνα με αύξηση των διατιθέμενων οικονομικών πόρων, η μείωση των φροντιστηρίων και η μείωση της ανεργίας για να μπορούν οι γονείς να υποστηρίξουν τις σπουδές των παιδιών τους.

Οι απαντήσεις των εκπαιδευτικών στην 32^η Ερώτηση αναφορικά με το αν πιστεύουν ότι υπάρχει άλλος τρόπος που θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στη χώρα μας, παρατίθενται ως εξής:

1. *Επιδοτώντας την δουλειά και όχι την ανεργία και τα προγράμματα εκπαίδευσης ενηλίκων.*
2. *Με νέες θέσεις εργασίας και σύνδεση των ειδικοτήτων της ΕΕΚ με την τοπική αγορά και τις τοπικές ανάγκες.*
3. *Θεωρώ ότι το μεγαλύτερο μέρος πρέπει να γίνεται στα ΙΕΚ. Εφόσον βέβαια στηριχθούν οικονομικά και διοικητικά.*
4. *Μείωση της ανεργίας και εκπαίδευση σε τομείς αιχμής όπως η τεχνολογία.*
5. *Θέσεις αγοράς εργασίας.*
6. *Για να κρατηθεί ο νέος στη χώρα μας θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα επαγγελματικής αποκατάστασης.*
7. *Μόνο μέσω της επαγγελματικής αποκατάστασης.*
8. *Δημιουργία θέσεων εργασίας και αναμόρφωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που να ακολουθούν τις ανάγκες των νεότερων ημερών και αναγκών, στον εργασιακό χώρο.*
9. *Να έχει το πτυχίο διαβάθμιση και να μετρά στον εργασιακό χώρο.*
10. *Σύνδεση με τις ανάγκες της αγοράς, αξία του πτυχίου.*
11. *Με την ανάπτυξη της έρευνας, την ανάπτυξη της βιοτεχνίας και την μείωση της ανεργίας.*
12. *Με την έξοδο από την κρίση.*

Συμπεραίνεται πως οι εκπαιδευτικοί είναι σύμφωνοι σχετικά με ότι υπάρχει άλλος τρόπος που θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στη χώρα μας. Ειδικότερα αναφέρουν την σπουδαιότητα συνδυασμού ορισμένων παραμέτρων, όπως: η επιδότηση νέων θέσεων εργασίας, η διασύνδεσή τους με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τις νέες τεχνολογίες αιχμής ώστε να επιτευχθεί επαγγελματική αποκατάσταση για τους νέους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1. Συζήτηση

Η παρούσα έρευνα αποτελεί μια προσέγγιση των απόψεων των εκπαιδευτικών του της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σχετικά με:

1. Σημαντικότητα Εφαρμογής Δυϊκού Συστήματος - Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας:

- ✓ Η εφαρμογή του συστήματος είναι σημαντική, επίκαιρη και ενδιαφέρουσα.
- ✓ Η εμπειρία στο σύστημα είναι ελάχιστη, σημειώνεται περιορισμένη γνώση και ελλιπής ενημέρωση.
- ✓ Η αναβάθμιση της ΕΕΚ στη χώρα μας, προσδιορίζεται ως επιτακτική, υποχρεωτική και επείγουσα.
- ✓ Η εφαρμογή του συστήματος δεν φαίνεται να συμβάλει στη μείωση της ανεργίας στη χώρα μας.
- ✓ Το επίπεδο γνώσης σχετικά με την εφαρμογή του συστήματος στις σχολές του ΟΑΕΔ είναι ιδιαίτερα χαμηλό.
- ✓ Η μετριοπαθής στάση σχετικά με επιτυχή εφαρμογή του συστήματος στη χώρα μας ενισχύεται από την ανάδειξη αδυναμιών στην πληροφόρηση και στην υιοθέτηση του συστήματος από τις επιχειρήσεις.
- ✓ Πιθανή φαίνεται η επιτυχής εφαρμογή του συστήματος στη Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση βάση ορισμένων προϋποθέσεων, όπως η ενεργή συμμετοχή του εκπαιδευτικού και μαθητικού δυναμικού αλλά και η υποστήριξη τόσο των επιχειρήσεων όσο και του κράτους.
- ✓ Ανασταλτικοί παράγοντες για την υλοποίηση του συστήματος επισημάνθηκαν η επιφυλακτική στάση, η ελλιπής πληροφόρηση και η μη ύπαρξη υποστήριξης όλων των εμπλεκόμενων (εκπαιδευτικών, μαθητών και επιχειρήσεων) σε συνδυασμό με το μη επαρκώς δομημένο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του συστήματος και την οικονομική κρίση.
- ✓ Δεν έχουν προγραμματιστεί ή πραγματοποιηθεί ενημερωτικές ημερίδες – σεμινάρια για το θέμα της Μαθητείας στους καθηγητές του σχολείου που υπηρετούν.

2. Νεότερες Εξελίξεις Στο Θεσμικό Πλαίσιο Για Την Εφαρμογή Του Θεσμού Της Μαθητείας Στην Ελλάδα:

- ✓ Υπάρχει καθολική ενημέρωση για το νόμο που προβλέπει το 4^ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ.
- ✓ Η πληροφόρηση προήλθε από το διαδίκτυο, το ΥΠΠΕΘ και το ΦΕΚ.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί ρεαλιστικοί σχετικά με την αύξηση του μαθητικού δυναμικού στα ΕΠΑΛ από ότι στα ΓΕΛ εξαιτίας της Μαθητείας. Αναφέρονται ενισχυτικοί παράγοντες όπως η επαφή των μαθητευόμενων με την εργασία, η παροχή κινήτρων και η μεγαλύτερη αξία του πτυχίου οι οποίοι μπορούν να δράσουν μόνο αν υπάρξει μια σωστή ενημέρωση των μαθητών και των οικογενειών τους.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν με την πιλοτική εφαρμογή της Μαθητείας. Αναφέρονται ενισχυτικοί παράγοντες όπως η διερεύνηση ανταπόκρισης των εμπλεκόμενων (εκπαιδευτικών – μαθητών – επιχειρήσεων), η ανάδειξη προβλημάτων εφαρμογής, οι βελτιώσεις στο σχεδιασμό, η αναβάθμιση οργάνωσης του θεσμού και η εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται πολύ διστακτικοί και δεν μπορούν να σχηματίσουν σαφή άποψη για την επιτυχή έκβαση του θεσμού της Μαθητείας. Αναφέρονται ανασταλτικοί παράγοντες όπως το πρώιμο στάδιο υλοποίησης, η αποκλειστική πιλοτική εφαρμογή και τα μη διακεκριμένα αποτελέσματά της.

3. Εφαρμογή Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας Στο Πλαίσιο Της Τυπικής Εκπαίδευσης Και Μελλοντικοί Στόχοι.

- ✓ Οι μισοί και πλέον εκπαιδευτικοί γνωρίζουν τον τρόπο που εφαρμόζεται η Εκμάθηση Στο Χώρο Εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης.
- ✓ Προβλήματα στην εφαρμογή Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας τα οποία δεν φαίνεται να επιλύει ο Νόμος. Ειδικότερα αναφέρουν ότι η οικονομική κρίση έπληξε τις επιχειρήσεις με αρνητικά επακόλουθα στην βιωσιμότητά τους, στην αδυναμία πρόσληψης νέου προσωπικού και στην μη κάλυψη των οικονομικών τους υποχρεώσεων. Επίσης, σε επίπεδο θεσμού ανακύπτουν προβλήματα αναφορικά με αξιολόγηση των αποτελεσμάτων του, την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του αλλά και την μελλοντική του επέκτασή του σε όλα τα σχολεία. Φυσικά, σημειώθηκαν προβληματισμοί για το σχολικό περιβάλλον αναφορικά με την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την παροχή κινήτρων στους μαθητές και τον σχηματισμό Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών για τη Μαθητεία .

- ✓ Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με το ποιος βρίσκει τον εργοδότη στο μαθητή και με ποια διαδικασία είναι χαμηλό καθώς μόνο δύο (2) απάντησαν σμε σαφή τρόπο τα ΕΠΑΛ και ο ΟΑΕΔ από κοινού.
- ✓ Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με το πως ορίζεται ο επιβλέπων καθηγητής του μαθητή είναι υψηλό καθώς συνολικά κατέδειξαν τα ΕΠΑΛ.
- ✓ Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με το ότι ο επιβλέπων είναι καθηγητής των μαθητών και στα μαθήματα στο σχολείο είναι υψηλό.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί είναι διστακτικοί για το αν η κουλτούρα του σχολείου θα υιοθετήσει την εφαρμογή της Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας σημειώνοντας ανασταλτικούς παράγοντες όπως η ενδεχομένη παροδικότητα, η ελλιπής πληροφόρηση των εκπαιδευτικών και η σύζευξη του ΕΠΑΛ με τις απαιτήσεις των μαθητευόμενων και των επιχειρήσεων.
- ✓ Σχεδόν το σύνολο των εκπαιδευτικών θεωρεί θετική την στάση της Ηγεσίας θετική στην εφαρμογή της Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας καθώς αποδέχονται την καταβολή προσπάθειας για την βελτίωση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης σημειώνοντας προϋποθέσεις για να «δουλέψει» ο θεσμός την αναγκαία υποστήριξη του κράτους με ενημέρωση όλων των εμπλεκόμενων (γονείς, μαθητές, εκπαιδευτικοί, επιχειρήσεις).
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται μετριοπαθείς σχετικά με την επιτυχία του συστήματος εφαρμογής Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας στο μέλλον αναδεικνύοντας προαπαιτούμενα για την διασφάλιση της όπως η επαγγελματική κατάρτιση και η εξοικείωση των μαθητών με την εργασία ώστε να αποτελούν ανθρώπινο δυναμικό που θα προσδίδει αξία στην επιχείρηση. Απώτερος στόχος η διασύνδεση με τις επιχειρήσεις να οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας.

4. Χρηματοδότηση Μαθητείας.

- ✓ Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με την χρηματοδότηση της Μαθητείας από εθνικούς ή και κοινοτικούς πόρους είναι υψηλό.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται προβληματισμένοι για την ικανότητα των επιχειρήσεων να χρηματοδοτήσουν τη Μαθητεία λόγω της οικονομικής κρίσης η οποία έχει «διαλύσει» των επιχειρηματικό κόσμο.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως το κράτος αδυνατεί να χρηματοδοτήσει την Μαθητεία μέσα από εθνικούς πόρους λόγω της οικονομικής «ασφυξίας» που καθιστά αδύνατη η οποία προσπάθεια εξυγίανσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και προτείνουν την εκμετάλλευση κονδυλίων ΕΣΠΑ.

- ✓ Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται προβληματισμένοι για την πιθανότητα παράτασης της ανεργίας μέσω της Μαθητείας και ειδικά για το αν θα συμβεί, το μέγεθος αυτής αλλά και τις συνέπειές της.
- ✓ Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με την χρηματοδότηση της Μαθητείας στο εκπαιδευτικό σύστημα της Γερμανίας είναι χαμηλό (9 στους 12 δεν γνωρίζουν) μόλις τρεις (3) αναφέρουν τους κρατικούς πόρους και την πρωτοβουλία από ιδιωτικές επιχειρήσεις.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν – σε γενικές γραμμές – εφικτή την επιτυχία στην εφαρμογή της Μαθητείας στην Ελλάδα. Η οικονομική κρίση και η μη ισχυρή πολιτική βούληση επιβαρύνει την επίτευξη και εγκαθίδρυση της απόπειρας εφαρμογής της Μαθητείας ενώ η μικρή τάση αισιοδοξίας δεν εκλείπει.

5. Αποτελέσματα Σύγχρονων Συστημάτων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Σε Επίπεδο Οικονομικής Ανάπτυξης Και Κοινωνικής Συνοχής.

- ✓ Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται θετικοί για την εφικτή συμβολή των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται σύμφωνοι με την σαφή συμβολή των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην καταπολέμηση της ανεργίας. Σημειώνουν ως αναγκαίες προϋποθέσεις την ύπαρξη πολιτικής για παραγωγή νέων θέσεων εργασίας και τον προσεγμένο σχεδιασμό των συστημάτων με γνώμονα τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί είναι σύμφωνοι αναφορικά με το αν η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα μπορεί να κρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή. Ειδικότερα σημειώνουν το σχεδιασμό νέων αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών και ειδικοτήτων, την βελτίωση των εργαστηριακών υποδομών και εξοπλισμού, την κατάρτιση του εκπαιδευτικού δυναμικού, την κρατική βούληση για αύξηση οικονομικών πόρων και τη μείωση της ανεργίας.
- ✓ Οι εκπαιδευτικοί είναι σύμφωνοι αναφορικά αν πιστεύουν ότι υπάρχει άλλος τρόπος που θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στη χώρα μας. Ειδικότερα αναφέρουν την σπουδαιότητα συνδυασμού ορισμένων παραμέτρων, όπως: η επιδότηση νέων θέσεων εργασίας, η διασύνδεσή τους με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και τις νέες τεχνολογίες αιχμής ώστε να επιτευχθεί επαγγελματική αποκατάσταση για τους νέους.

Η γνώμη των εκπαιδευτικών είναι πολύ σημαντική για την κατανόηση πολλαπλών ζητημάτων αναφορικά με το ποιοι παράγοντες επιδρούν στην σημαντικότητα του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας; το επίπεδο γνώσης για το νέο θεσμικό πλαίσιο επιδρά στο επίπεδο γνώσεων αναφορικά με τη Μαθητεία στην Ελλάδα και για την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος εκμάθησης στο χώρο εργασίας και ποιοί οι μελλοντικοί στόχοι του, τι προβλέπεται για τη χρηματοδότηση της Μαθητείας και την πιθανή συγκράτηση των νέων στο σχολείο εφόσον αναπτυχθεί η ΕΕΚ στην Ελλάδα ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή.

Ειδικότερα, σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε κατέδειξε σημαντικά ευρήματα τα οποία μάλιστα Οι Φωτόπουλος και συνεργάτες (2013) πραγματοποίησαν έρευνα αναφορικά με τη διασύνδεση μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης τόσο σε αρχικό όσο και σε συνεχιζόμενο επίπεδο με την απασχόληση. Η έρευνά τους περιελάμβανε τη συλλογή τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών δεδομένων. Ειδικότερα, σε επίπεδο ποσοτικής έρευνας συγκεντρώθηκαν στοιχεία από απόφοιτους αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης την περίοδο 2008 - 2009 ώστε να διερευνηθούν ο βαθμός πρόσβασης στην απασχόληση, συγκράτησης της απασχόλησης, η χρονική διάρκεια παραμονής στην εργασία, ο βαθμός συνάφειας του γνωστικού αντικείμενου κατάρτισης σε σχέση με το αντικείμενο της απασχόλησης και γενικότερα να αξιολογηθεί το πρόγραμμα κατάρτισης από τους εκπαιδευόμενους. Δείγμα της ποσοτικής τους έρευνας αποτέλεσαν 2.401 άτομα (1.303 απόφοιτοι ΚΕΚ και 1.098 απόφοιτοι ΙΕΚ), ερευνητικό εργαλείο ήταν το ερωτηματολόγιο ενώ για την ανάλυση των δεδομένων ακολουθήθηκε η ποσοτική προσέγγιση.

Αναφορικά με τους αποφοίτους συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης οι οποίοι ανέφεραν την ικανοποίησή τους από τους εκπαιδευτές, την οργάνωση και το πρόγραμμα σπουδών, σε θέματα σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση προέκυψε ότι πολύ μικρό ποσοστό αποκαταστάθηκε επαγγελματικά ενώ πλειοψηφικά το πρόγραμμα κατάρτισης δεν συνέβαλλε έμμεσα ή άμεσα στην εκπλήρωση των επαγγελματικών καθηκόντων. Άξια αναφοράς η πολύ χαμηλή συνάφεια του αντικείμενου κατάρτισης με την εργασία απασχόλησης, η αδυναμία επαγγελματικής αποκατάστασης και η στροφή αναζήτησης εργασίας στο εξωτερικό. Σχετικά με τους αποφοίτους αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, προέκυψε ότι η επαγγελματική κατάρτιση που ακολούθησαν δεν συνέβαλλε ουσιαστικά τόσο στην εύρεση εργασίας όσο και στην εκτέλεση των επαγγελματικών καθηκόντων. Η παράμετρος για την οποία εκφράστηκε ικανοποίηση ήταν οι εκπαιδευτές και εν μέρει

το πρόγραμμα σπουδών. Αντίθετα, εκφράστηκε έντονη δυσαρέσκεια για τους χώρους διεξαγωγής της κατάρτισης και την υλικοτεχνική υποδομή που χρησιμοποιήθηκε ενώ ιδιαίτερα υψηλό ήταν το ποσοστό των συμμετεχόντων που έδειξαν πρόθυμοι να αναζητήσουν εργασία στο εξωτερικό.

Οι Φωτόπουλος, Γούλας, Κατσή και συνεργάτες (2013) για τον εμπλουτισμό των δεδομένων διασύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση, πέραν της ποσοτικής πραγματοποίησαν και ποιοτική έρευνα με προσωπικές συνεντεύξεις σε στελέχη ΙΕΚ και ΚΕΚ (10 συνεντεύξεις) αλλά και 2 ομαδικές συζητήσεις. Κύριος στόχος της ποιοτικής έρευνας ήταν η διερεύνηση ποιοτικών παραμέτρων όπως η σύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση καθώς και ο εμπλουτισμός των αποτελεσμάτων της αντίστοιχης ποσοτικής έρευνας. Από την πλευρά των στελεχών, τα βασικά κίνητρα παρακολούθησης Επαγγελματικής Κατάρτισης είναι η κάλυψη των αναγκών αν και συχνά δεν υπάρχει δυνατότητα ικανοποιητικής πρακτικής άσκησης (Μαθητείας ή απόφοιτων) διατηρώντας την κατάρτιση σε θεωρητικό κυρίως επίπεδο και κατά συνέπεια απομακρυσμένη από την αγορά εργασίας. Τα στελέχη των ΙΕΚ και ΚΕΚ μέσω των προσωπικών συνεντεύξεων σημειώνουν ότι βασικά κίνητρα της επαγγελματικής κατάρτισης είναι η επαγγελματική αποκατάσταση, η επαγγελματική εξέλιξη και η επικαιροποίηση των γνώσεων και δεξιοτήτων. Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση προσφέρει μία μεγαλύτερη επαφή με την αγορά εργασίας, εξειδικευμένες γνώσεις, βιωματικές εμπειρίες και μια καλύτερη βάση στην αναζήτηση εργασίας. Ωστόσο, υφίστανται δυσκολίες στην εύρεση εργασίας με τάσεις στροφής στο εξωτερικό, στο πλαίσιο των υποδομών και στην αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών.

Τα στελέχη των ΙΕΚ και ΚΕΚ σημειώνουν την ανάγκη επικαιροποίησης προγραμμάτων εκπαίδευσης και καλύτερης διασύνδεσης της Μαθητείας με την επαγγελματική κατάρτιση και την ανάγκη διοικητικής υποστήριξης της λειτουργίας των δομών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ως προς το εκπαιδευτικό υλικό κρίθηκε ικανοποιητικό αν και υφίστανται ανάγκες βελτιώσεων όπως η παροχή του σε ψηφιακή μορφή, η οικονομική υποστήριξη των καταρτιζομένων και η δωρεάν παροχή ενώ επισημάνθηκε η ανάγκη βελτίωσης των χώρων κατάρτισης κυρίως για τα δημόσια κτίρια. Από τα ευρήματα της ποιοτικής έρευνας προέκυψε η ανάγκη ενεργότερης εμπλοκής των εκπαιδευτικών στην κατάρτιση και επικαιροποίηση των σχετικών προγραμμάτων, βελτίωσης του ρόλου και της αποστολής τους ενώ ορισμένα στελέχη σημειώνουν την ανάγκη έγκυρης και έγκαιρης αξιολόγησης των εκπαιδευτών κατά τη

διάρκεια ενός προγράμματος. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ανάγκη άμεση σύνδεσης της κατάρτισης με την απασχόληση μέσω αρμόδιων φορέων όπως ο ΟΑΕΔ, σημείο όπου παρουσιάζονται πολλές παθογένειες. Τα στελέχη σημειώνουν πως η επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να ακολουθεί τις ανάγκες της αγοράς ενώ βασικό σημείο είναι η επικαιροποίηση και ο εκσυγχρονισμός της, η παροχή κάθε είδους στήριξης (οικονομικής, διοικητικής, εκπαιδευτικής κλπ) και η προσπάθεια διαφύλαξης των διαρροών καταρτισμένων (Φωτόπουλος και συν., 2013).

Η Παϊδούση (2014) μελέτησε τα βασικά χαρακτηριστικά του δυϊκού συστήματος το οποίο τυγχάνει εφαρμογής εδώ και αρκετά χρόνια στη Γερμανία, την πορεία της Μαθητείας στην Ελλάδα αλλά και των δυσκολιών που ανακύπτουν αναφορικά με την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στην Ελλάδα. Από τα δεδομένα της μελέτης δεν προέκυψε συσχέτιση μεταξύ της επαγγελματικής εκπαίδευσης και των επιπέδων απασχόλησης καθώς η ανεργία φαίνεται να συναρτάται περισσότερο από το ευρύτερο οικονομικό περιβάλλον. Αντίθετα, ως θετική κρίθηκε η συμβολή της Μαθητείας στη σχολική διαρροή η οποία ακολουθεί φθίνουσα πορεία διαχρονικά.

Η Ιωαννίδου και συνεργάτες (2014) συνέταξαν έκθεση για λογαριασμό του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop) αναφορικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τα στοιχεία της μελέτης, η Μαθητεία στην Ελλάδα βασίζεται στο πρότυπο του γερμανικού δυϊκού συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης συνδυάζοντας την επαγγελματική εκπαίδευση με την αμειβόμενη πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις. Στην επαγγελματική κατάρτιση είναι ιδιαίτερα σημαντικός ο ρόλος των επιχειρήσεων και των κοινωνικών εταίρων με τη συμμετοχή του κράτους να περιορίζεται στη χρηματοδότηση και σε ορισμένες περιπτώσεις, στη διασφάλιση της ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες μέσω των κατάλληλων πιστοποιήσεων. Η επιλογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα κινείται σε χαμηλά επίπεδα (30% με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στο 50%) ενώ η μη επιλογή της στηρίζεται στις διαμορφωμένες αντιλήψεις της οικογένειας, στην ασάφεια αναφορικά με τα επαγγελματικά δικαιώματα και πολλές φορές στις περιορισμένες επαγγελματικές προοπτικές. Η πολιτεία προωθεί την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση παρέχοντας κυρίως κανονιστικά και οικονομικά κίνητρα ενώ αυξημένες είναι οι ανάγκες καλύτερης διασύνδεσης της αγοράς εργασίας με την εκπαίδευση, βελτίωση της παρεχόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης, αύξηση των προγραμμάτων εκπαίδευσης

και κατάρτισης που στηρίζονται στην εργασία και ενίσχυση της ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (2006), το ποσοστό μαθητικής διαρροής στην εκπαίδευση και την κατάρτιση στην Ελλάδα εμφανίζεται ιδιαίτερα αυξημένη ανερχόμενη σε 20,3% στο σύνολο της χώρας ενώ πολύ χαμηλότερη εμφανίζεται η αντίστοιχη στο ενιαίο λύκειο φτάνοντας μόλις το 3,3%. Σημαντικές διαφορές παρατηρούνται με βάση τη γεωγραφική περιοχή (Κρήτη, Ήπειρο Κεντρική Μακεδονία > 20%) ενώ η μικρότερη εμφανίζεται στα Ιόνια νησιά (<15%) με κυριότερα αίτια το χαμηλό κοινωνικοοικονομικό και εκπαιδευτικό επίπεδο της οικογένειας, η συμμετοχή του μαθητή σε εργασία και η ευκαιριακή απασχόληση.

Οι Ioannidou & Stavrou (2013) από την πλευρά τους τονίζουν ότι η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα αποτελεί δευτερεύουσα επιλογή προσελκύνοντας μαθητές χαμηλών συνήθως επιδόσεων και οικονομικών στρωμάτων εντείνοντας το φαύλο κύκλο των αρνητικών προκαταλήψεων. Η έλλειψη στρατηγικών στόχων και η ασυνέχεια των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων, ο δευτερεύοντας χαρακτήρας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και η ανεπαρκής επιστημονική υποστήριξη έχουν δημιουργήσει ένα αρνητικό περιβάλλον για την επαγγελματική εκπαίδευση. Το ελληνικό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης αδυνατεί και συμβαδίζει με τις μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν σε ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Γερμανία) με τις προκλήσεις πλέον να εστιάζουν σε καλύτερη διασύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με την εργασία, μεγαλύτερη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων, καλύτερη επικοινωνία επιχειρήσεων και Μαθητείας, αύξηση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και στενότερη σύνδεση αρχικής με τη συνεχιζόμενη εκπαίδευση.

Οι Καρατζογιάννης και συν. (2014) πραγματοποίησαν μελέτη αναφορικά με την αποτύπωση της κατάστασης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα και παρουσίασης ορισμένων πρότυπων πρακτικών από ευρωπαϊκές χώρες. Κατά τους συγκεκριμένους μελετητές, η ποιότητα στην επαγγελματική εκπαίδευση επιτυγχάνεται με κατάλληλες υποδομές, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και μεταρρυθμιστικές αλλαγές στα πρότυπα εργασιακών και κοινωνικών αναγκών. Στην Ελλάδα αν και έγιναν σημαντικές μεταρρυθμίσεις συμπεριλαμβανομένης του Ν. 4186/2013, η επιλογή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτιση κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα (περίπου 30%). Τα ερωτήματα της μελέτης εστίασαν στα στοιχεία που επιλέγεται κάθε φορά να μεταρρυθμιστούν στην επαγγελματική εκπαίδευση, πώς

προσδιορίζονται, ποιά μέσα επιλέγονται προς αυτήν την κατεύθυνση, πως αξιολογούνται και αξιοποιούνται οι ανθρώπινοι πόροι και οι υποδομές και ποιο πρότυπο επιλέγεται κατά περίπτωση.

Ειδικότερα, τα στοιχεία κατέδειξαν ότι οι εκπαιδευτικοί ως προς τον αριθμό τους στην επαγγελματική εκπαίδευση παρουσιάζουν αριθμητικά μια σταθερότητα χωρίς ωστόσο να λαμβάνουν άμεσα την απαραίτητη ενημέρωση και πληροφόρηση στον τομέα των μεταρρυθμίσεων. Επίσης, η επίτευξη αλλαγών στην επαγγελματική εκπαίδευση διαχρονικά έγινε με όρους «κλειστού συστήματος» χωρίς τη συμμετοχή φορέων, επιχειρήσεων και στελεχών της εκπαίδευσης. Αναφορικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση η συνολική εικόνα ως προς την ελκυστικότητα είναι αρνητική, οι εκπαιδευτικοί δεν λαμβάνουν κατάλληλη υποστήριξη, υφίσταται απουσία σαφώς αναγνωρισμένων επαγγελματικών δικαιωμάτων σε σύνδεση με τις παρεχόμενες ειδικότητες, αυξάνονται διαχρονικά τα ποσοστά διαρροής ενώ και η διασύνδεση με την αγορά εργασίας κυμαίνεται σε μέτρα επίπεδα. Ως προς τη σύνδεση ανεργίας και επαγγελματικής εκπαίδευσης σε χώρες όπως η Γερμανία και η Ολλανδία τα ποσοστά κινούνται σε πολύ χαμηλά επίπεδα για τους νέους που επιλέγουν την επαγγελματική εκπαίδευση (8,6 και 7,6% αντίστοιχα) ενώ αντίστοιχα η Ελλάδα ακολουθεί με ποσοστό 44,4% στη ανεργία των νέων. Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι η ανεργία των νέων σε κάποιο βαθμό φαίνεται να συνδέεται με την επαγγελματική εκπαίδευση ωστόσο το ζήτημα της ανεργίας είναι πολυπαραγοντικό και επηρεάζεται από πλήθος μεταβλητών πέραν της επάρκειας και της αξιοπιστίας της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Καρατζογιάννης και συν., 2014).

6.2 Πρακτική Εφαρμογή Αποτελεσμάτων

Η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος και ο περιορισμός της διαρροής μαθητών αποτελεί σημαντική πρόκληση στο χώρο της εκπαίδευσης αλλά και της εργασίας. Τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν καταδεικνύουν ότι η υιοθέτηση του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας είναι σημαντική, επίκαιρη και εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Σε πρακτικό επίπεδο, η κατάλληλη σύνδεση της μαθητείας με την αγορά εργασίας με συνεργασία φορέων, επιχειρήσεων αλλά και οργανισμών όπως ο Ο.Α.Ε.Δ. θα μπορούσαν, υπό προϋποθέσεις, να κατευθύνουν σε μια σταδιακή μείωση των επιπέδων ανεργίας. Επίσης, οι διαθέσιμες γνώσεις και εμπειρίες του εκπαιδευτικού

προσωπικού θα μπορούσαν να συμβάλλουν στον ανασχεδιασμό τυχόν προβληματικών σημείων στην εφαρμογή του δυϊκού συστήματος με το νέο νόμο.

Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση μπορεί να τύχει ευνοϊκότερης αντιμετώπισης από τους μαθητές, τις οικογένειες και το κοινωνικό σύνολο ευρύτερα μέσω της καθιέρωσης του δυϊκού συστήματος, της αναγνώρισης των επαγγελματικών δικαιωμάτων και την υποστήριξή του από την πολιτεία. Η πιλοτική εφαρμογή του συστήματος θα πρέπει να δώσει τη θέση της σε οργανωμένη προσπάθεια καθιέρωσης του δυϊκού συστήματος αξιοποιώντας τις πληροφορίες, τις γνώσεις και τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών αλλά και των μαθητών. Επιπλέον, το θεσμικό πλαίσιο αν και έχει αναμορφωθεί με τον τελευταίο νόμο περί της μαθητείας μπορεί να βελτιωθεί με γνώμονα την ουσιαστική καθιέρωση του νέου συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και εργασίας. Η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στο πλαίσιο της τυπικής επαγγελματικής εκπαίδευσης θα έχει πρακτικά αποτελέσματα για τα επίπεδά της, τη σύνδεσή της με την αγορά εργασίας, την αναγνώριση του κοινωνικού της ρόλου και συνολικά για την εικόνα του εκπαιδευτικού συστήματος. Η ουσιαστική σύνδεση επαγγελματικής εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας μπορεί να αποτελέσει μια βασική κατεύθυνση για την καταπολέμηση της νεανικής ανεργίας.

6.3 Συστάσεις Για Μελλοντική Έρευνα

Η ερευνητική προσέγγιση του θέματος της «Διά βίου μάθησης, των χαρακτηριστικών του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - μαθητεία: στη χώρα μας και στη Γερμανία» δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί στα στενά πλαίσια της συγκεκριμένης μελέτης. Τα ποιοτικά στοιχεία που συγκεντρώθηκαν και αναλύθηκαν προσέφεραν ορισμένα πολύτιμα συμπεράσματα τα οποία ουσιαστικά θέτουν τις βάσεις διεξαγωγής μελλοντικών ερευνών επί του θέματος.

Πολύτιμη πληροφόρηση θα μπορούσε να προέλθει από τη διεξαγωγή μελλοντικών ερευνών με ποσοτικό υπόβαθρο ώστε να εμπλουτιστούν τα υπάρχοντα δεδομένα αλλά και ποιοτικών ερευνών με γνώμονα τη σύγκριση των στοιχείων. Επίσης, στα πλαίσια των οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στη χώρα, ιδιαίτερο ενδιαφέρον θα παρουσίαζε η πραγματοποίηση έρευνας με επίκεντρο τη μαθητική διαρροή αλλά και η καταγραφή των αντιλήψεων περισσότερων εμπλεκομένων, πέραν των εκπαιδευτικών,

αναφορικά με το δυϊκό σύστημα όπως για παράδειγμα μαθητών, διευθυντών, στελεχών επιχειρήσεων στα οποία επιλέγεται η μαθητεία ως μορφή απασχόλησης.

6.4 Περιορισμοί Έρευνας

Η έρευνα με θέμα τη «Διά βίου μάθηση, των χαρακτηριστικών του συστήματος της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK), τη διαρροή, το δυϊκό σύστημα - μαθητεία: στη χώρα μας και στη Γερμανία» συνάντησε περιορισμούς οι οποίοι επέδρασαν ως ένα βαθμό στην εξαγωγή των συμπερασμάτων. Ειδικότερα, η διεξαγωγή αμιγώς ποιοτικής προσέγγισης του θέματος δεν επέτρεψε τη συγκέντρωση ποσοτικών δεδομένων ώστε να διαμορφωθεί μια συνολικότερη εικόνα αναφορικά με το δυϊκό σύστημα. Επίσης, η επιλογή των εκπαιδευτικών ως μοναδικών συμμετεχόντων ουσιαστικά περιόρισε τα αποτελέσματα από τη σκοπιά του εκπαιδευτικού προσωπικού και όχι μαθητών, των οικογενειών τους ή ακόμα και επιχειρηματιών.

Σημαντικό περιοριστικό στοιχείο θα μπορούσε να αποτελεί το μέγεθος του δείγματος. Η συμμετοχή ακόμα μεγαλύτερου αριθμού εκπαιδευτικών με άντληση στοιχείων από περισσότερα ΕΠΑΛ θα μπορούσε να εμπλουτίσει τα ποιοτικά δεδομένα. Τέλος, μέσω της ποιοτικής έρευνας συγκεντρώθηκαν δεδομένα τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν ως απόλυτα αντιπροσωπευτικά του πληθυσμού με αποτέλεσμα η γενίκευση των συμπερασμάτων να είναι αρκετά δύσκολη.

6.5 Συμπεράσματα

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσα από ένα ερευνητικό εργαλείο αυτό της δομημένης συνέντευξης η οποία διανεμήθηκε σε 12 εκπαιδευτικούς ΕΠΑΛ με κύριο στόχο την ανάδειξη των αντιλήψεών τους σε πέντε (5) κύριους ερευνητικούς άξονες. Τα συμπεράσματα από την ερευνητική προσέγγιση είναι τα εξής:

1. **Σημαντικότητα εφαρμογής δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας.** Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν την εφαρμογή του συστήματος πάρα πολύ σημαντική, επίκαιρη και ενδιαφέρουσα. Αν και δεν έχουν καμία εμπειρία στο σύστημα θεωρούν την αναβάθμιση της EEK στη χώρα μας επιτακτική,

υποχρεωτική και επείγουσα. Η μετριοπαθής στάση τους αναφορικά με την επιτυχή εφαρμογή του συστήματος στην Ελλάδα ενισχύεται από ανασταλτικούς παράγοντες όπως η ελλιπής ενημέρωση των εμπλεκομένων (μαθητές, εκπαιδευτικοί, επιχειρήσεις), η δυσκολία αποδοχής του συστήματος από τις επιχειρήσεις και η πεποίθηση ότι η εφαρμογή του συστήματος δεν φαίνεται να συμβάλει στη μείωση της ανεργίας στην Ελλάδα. Περαιτέρω ανασταλτικοί παράγοντες για την υλοποίηση του συστήματος - εκτός των παραπάνω - θεωρήθηκαν το μη καλά θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του συστήματος και η οικονομική κρίση. Οι πιθανότητες επιτυχίας μπορούν να ενισχυθούν με την ύπαρξη προϋποθέσεων, όπως η ενεργή συμμετοχή του εκπαιδευτικού και μαθητικού δυναμικού και η υποστήριξη των επιχειρήσεων και του κράτους.

2. **Νεότερες εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα.** Οι εκπαιδευτικοί είναι πλήρως ενημερωμένοι από το νόμο που προβλέπει το 4^ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ την οποία απέκτησαν από το διαδίκτυο, το ΥΠΠΕΘ και το ΦΕΚ. Οι εκπαιδευτικοί ρεαλιστικοί σχετικά με την αύξηση του μαθητικού δυναμικού στα ΕΠΑΛ από ότι στα ΓΕΛ εξαιτίας της Μαθητείας καθώς θα βοηθήσει η εξοικείωση των μαθητευόμενων με την εργασία, τα κίνητρα και η μεγαλύτερη αξία του πτυχίου. Επίσης, η πιλοτική εφαρμογή της Μαθητείας αντιμετωπίζεται θετικά καθώς θα αποδώσει ένα σημαντικό feedback μέσα από την καταγραφή των αντιδράσεων των εμπλεκομένων, την ανάδειξη αρνητικών σημείων από την εφαρμογή, την αναγκαιότητα αναβάθμισης στο σχεδιασμό και στην οργάνωση και την εξοικονόμηση οικονομικών πόρων. Οι εκπαιδευτικοί εμφανίζονται πολύ διστακτικοί και δεν μπορούν να σχηματίσουν σαφή άποψη για την επιτυχή έκβαση του θεσμού της Μαθητείας. Καθώς βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο υλοποίησης και τα αποτελέσματά της δεν έχουν φανεί ακόμα.
3. **Εφαρμογή Εκμάθησης στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης και μελλοντικοί στόχοι.** Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με την εφαρμογή της Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας είναι υψηλό. Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται διστακτικοί (μετριοπαθείς) σχετικά με την επιτυχία της εφαρμογής της Εκμάθησης καθώς εντοπίζουν προβλήματα όπως η πρακτική διασύνδεση των μαθητών με τις επιχειρήσεις. Η οικονομική κρίση έπληξε τον επιχειρηματικό κόσμο με αποτέλεσμα να αδυνατούν να προχωρήσουν σε πρόσληψη νέου προσωπικού φοβούμενες την μη κάλυψη των

οικονομικών τους υποχρεώσεων τους. Επίσης, η ενδεχομένη παροδικότητα, η ελλιπής πληροφόρηση των εκπαιδευτικών και η διασύνδεση του ΕΠΑΛ με τις απαιτήσεις των μαθητευόμενων και των επιχειρήσεων αποτελούν επιπλέον ανασταλτικούς παράγοντες για το «αγκάλιασμα» της Εκμάθησης από την κουλτούρα του σχολείου. Αν και η στάση της Ηγεσίας είναι θετική καθώς καταβάλλεται μια «φιλότιμη» προσπάθεια για την εξυγίανση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης αν και η κρατική βούληση και η πληροφόρηση των εμπλεκόμενων θεωρείται επιτακτική. Σημειώθηκαν προβληματισμοί για την μελλοντική επέκταση της Εκμάθησης σε όλα τα ΕΠΑΛ καθώς πρέπει να πραγματοποιηθεί ένας συντονισμένος σχεδιασμός που να εσωκλείει την παραπέρα επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, την παροχή κινήτρων στους μαθητές και τη δημιουργία νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων Σπουδών για τη Μαθητεία. Στο μέλλον ο απώτερος στόχος που πρέπει να επιτευχθεί είναι η επαγγελματική κατάρτιση των μαθητών ώστε να προσδίδουν αξία στην επιχείρηση που θα απασχολούνται μειώνοντας και τα επίπεδα ανεργίας.

4. **Χρηματοδότηση Μαθητείας.** Το επίπεδο γνώσης των εκπαιδευτικών σχετικά με την χρηματοδότηση της Μαθητείας στην Ελλάδα είναι υψηλό σε αντίθεση με της Γερμανίας που είναι χαμηλό. Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζονται προβληματισμένοι για την ικανότητα των επιχειρήσεων και του κράτους να χρηματοδοτήσουν τη Μαθητεία λόγω της οικονομικής κρίσης αλλά για την παράταση της ανεργίας μέσω της Μαθητείας. Η ανησυχία για την επιτυχή εφαρμογή της Μαθητείας στην Ελλάδα είναι έκδηλη καθώς σημειώνεται ότι η οικονομική κρίση και η αδύναμη πολιτική βούληση αν και μια μικρή τάση αισιοδοξίας δεν εκλείπει.
5. **Αποτελέσματα Σύγχρονων Συστημάτων Εκπαίδευσης & κατάρτισης σε επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.** Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν εφικτή την συμμετοχή των Σύγχρονων Συστημάτων Εκπαίδευσης και Κατάρτισης στην καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανεργίας. Αν και η ύπαρξη πολιτικής για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και ο σχεδιασμός των συστημάτων με βάση τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Αναφορικά με την μαθητική διαρροή μπορεί να αποφευχθεί μέσω νέων αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών και ειδικοτήτων, βελτίωση υποδομών και εξοπλισμού, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, κρατική υποστήριξη και μείωση της ανεργίας. Οι νέοι είναι δυνατό να παραμείνουν στην Ελλάδα

μέσω επιδότησης νέων θέσεων εργασίας, σύνδεση με τις σύγχρονες ανάγκες των επιχειρήσεων, εκμετάλλευση νέων τεχνολογιών αιχμής ώστε να επιτευχθεί επαγγελματική αποκατάσταση για τους νέους.

Επίσης, κρίνεται σημαντικό να πραγματοποιηθεί μια διασύνδεση μέσα από την ανάλυση των στοιχείων μεταξύ του δυϊκού συστήματος εκπαίδευσης ή Μαθητείας στην Ελλάδα και στη Γερμανία. Οι διαφοροποιήσεις μεταξύ των δύο χωρών είναι τέτοιες (π.χ. μέγεθος αγοράς εργασίας, κατάσταση οικονομίας, κουλτούρα κλπ) ώστε έχουν καταστήσει την εφαρμογή του στην Ελλάδα αρκετά δύσκολη αν και έχει χαρακτηριστεί ως πολύτιμο «εργαλείο» διασύνδεσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας.

Η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στη Γερμανία έτυχε υποστήριξης από την πολιτεία αλλά και τις κυβερνήσεις διαχρονικά, συνεργασιών με επαγγελματικούς φορείς, αναγνωρίστηκε η προσφορά του σε επίπεδο παρεχόμενων γνώσεων και κατάρτισης από την πλευρά των επιχειρήσεων ενώ και σε επίπεδο χρηματοδότησης συμμετέχουν η πολιτεία και οι επιχειρήσεις δημιουργώντας αίσθημα πλεονεκτήματος στους καταρτιζόμενους. Στη Γερμανία, η αποδοχή του δυϊκού συστήματος οφείλεται στα δομικά στοιχεία της αγοράς, στον αριθμό και το μέγεθος των επιχειρήσεων αλλά και στη σταθερή και διαχρονική υποστήριξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Στην Ελλάδα, η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος συναντά δυσκολίες εξαιτίας των συνεχών αλλαγών στο θεσμικό πλαίσιο της Μαθητείας διαχρονικά, στην περιορισμένη διασύνδεση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας αλλά και η έλλειψη υποστήριξης από την πολιτεία, τους επαγγελματικούς φορείς και τις επιχειρήσεις. Επίσης, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα δεν τυγχάνει της ίδιας αναγνώρισης σε σχέση με τη γενική εκπαίδευση θεωρώντας ότι κινείται σε κατώτερα επίπεδα. Η αρνητική στάση έναντι της Μαθητείας απεικονίζεται από τη μη ενίσχυση της χρηματοδότησής της από το επιχειρηματικό περιβάλλον, την αρνητική στάση των μαθητών, το περιορισμένο μέγεθος των επιχειρήσεων που ως επί το πλείστον είναι οικογενειακές αλλά και των περιορισμένων δυνατοτήτων για προσλήψεις λόγω της οικονομικής συγκυρίας.

Μεταξύ των δύο χωρών, οι απόφοιτοι ανώτερης εκπαίδευσης τυγχάνουν καλύτερης επαγγελματικής αντιμετώπισης σε επίπεδο ποσοστών απασχόλησης μειώνοντας σταδιακά τα ποσοστά των μαθητών που επιλέγουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση εξαιτίας της αύξησης των δυνατοτήτων πρόσβασης στην τριτοβάθμια

εκπαίδευση αλλά και των αλλαγών στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Πλέον, η Μαθητεία εντός των επιχειρήσεων ακολουθεί μια φθίνουσα πορεία καθώς αυξάνονται συνεχώς οι εργασιακές απαιτήσεις αλλά στενεύουν και τα οικονομικά περιθώρια των επιχειρήσεων να εκπαιδεύουν νέους εργαζόμενους. (Ιωαννίδου, Α., Σταύρου, Σ. (2013))

Το δυϊκό σύστημα συναντά δυσκολίες εφαρμογής στην Ελλάδα καθώς η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση αντιμετωπίζεται ως ανεξάρτητη από τη συνολική παιδεία, απαιτείται ενίσχυση σε επίπεδο χρηματοδότησης, καλύτερη διασύνδεση με την αγορά εργασίας και αποτελεσματική συνεργασία φορέων, επιχειρήσεων και οργανισμός (π.χ. ΟΑΕΔ). Η κουλτούρα αναφορικά με την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα κινείται στον άξονα της περιορισμένης αναγνωρισιμότητας τη στιγμή που σε χώρες όπως η Γερμανία επενδύουν συνεχώς στο συγκεκριμένο τομέα. Τέλος, η χρηματοδότηση του δυϊκού συστήματος σε χώρες όπως η Γερμανία είναι εξασφαλισμένη μέσω της μισθοδοσίας που καταβάλλουν οι ιδιωτικές επιχειρήσεις στοιχείο που στην Ελλάδα δεν τυγχάνει αντίστοιχης αναγνώρισης με την επιχειρηματικότητα να εκφράζει αρνητική στάση στην ενίσχυση της Μαθητείας.

6.6 Προτάσεις

Η νεανική ανεργία είναι ένα κρίσιμο Ευρωπαϊκό και εθνικό πρόβλημα. Είναι επίσης επίκαιρο όταν δεκάδες νέοι σήμερα φεύγουν από τη χώρα μας στο εξωτερικό αναζητώντας εργασία (Φαινόμενο Brain Drain). Η ΕΕΚ πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη από τα άτομα που χαράζουν πολιτική στην Ελλάδα. Η Μαθητεία ή δυϊκό σύστημα δεν μπορεί να θεωρηθεί τελική λύση για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων στη χώρα μας. Δεν είναι δυνατόν να έχει επιτυχία σε μια χώρα με βαθιά οικονομική ύφεση, με επιχειρήσεις που καθημερινά βάζουν λουκέτο, με έλλειψη θέσεων εργασίας και δυναμικής από πλευράς ιδιωτικού τομέα και επενδύσεων.

Από τα στοιχεία προκύπτει ότι η πολιτική περί επαγγελματικής εκπαίδευσης, η πολιτική απασχόλησης και η κοινωνική πολιτική πρέπει να συμπληρώνουν η μία την άλλη. Οι εθνικές πολιτικές πρέπει να παρέχουν το πλαίσιο πρέπει όμως να υπάρχει και στενή συνεργασία των χώρων εκπαίδευσης και κατάρτισης, των κοινωνικών εταίρων, των νέων και των κοινωνικών λειτουργών και χρειάζονται πρωτοβουλίες και δράσεις από στις περιφέρειες και τις τοπικές κοινότητες. Έτσι μόνο μπορούν να υποστηριχθούν

ικανοποιητικά οι εκπαιδευόμενοι, οι επαγγελματικές σχολές και οι επιχειρήσεις, ώστε να μπορέσουν περισσότεροι νέοι να αποκτήσουν τα προσόντα που τους χρειάζονται και να μην φεύγουν από τους φορείς εκπαίδευσης απογοητευμένοι.

ΠΗΓΕΣ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

1. Babbie, E. (2008) Εισαγωγή στην κοινωνική έρευνα. Αθήνα: Κριτική, σελ. 515-563.
2. Cedefop (1982) Περιγραφή των συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Βερολίνο: Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, σελ. 3-8.
3. Cedefop (2013) Πώς να βοηθήσουμε τους νέους να παραμείνουν στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Βερολίνο: Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης, Ενημερωτικό Σημείωμα, σελ. 1-4.
4. Cohen, L., Manion, L. (1997) Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας. Αθήνα: Εκφραση, σελ. 19-55.
5. Jarvis, P. (2014) Συνεχιζόμενη εκπαίδευση και κατάρτιση. Θεωρία και Πράξη. Αθήνα: Μεταίχιμο, σελ. 6-42.
6. Robson, C. (2010) Η έρευνα του πραγματικού κόσμου. Αθήνα: Gutenberg, σελ. 411-427.
7. Αθανασίου, Α. (2007) Μέθοδοι και τεχνικές έρευνας στις επιστήμες της αγωγής: ποσοτικές και ποιοτικές προσεγγίσεις. Ιωάννινα: Εφύρα, σελ. 23-89.
8. Αθανασούλα - Ρέππα, Α. (1992) Επαγγελματική εξειδίκευση του μαθητικού δυναμικού της Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και περιφερειακές αγορές εργασίας. Εκπαίδευση και Επάγγελμα, 3(4):197.
9. Βλάχος, Δ. (2008) Έρευνα απασχόλησης αποφοίτων ανωτέρου κύκλου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΤΕΕ- Ενιαίο Λύκειο). Αθήνα
10. Δημητριάδη, Ζ. (2000) Μεθοδολογία επιχειρηματικής έρευνας. Αθήνα: Interbooks, σελ. 16-59.
11. Δημητρόπουλος, Ε., (2004) Εισαγωγή στη μεθοδολογία της επιστημονικής έρευνας: προς ένα συστηματικό δυναμικό μοντέλο μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας. Αθήνα: Έλλην, σελ. 65-108.
12. Διεύθυνση Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας (2011) Αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στα ΕΠΑΛ - ΕΠΑΣ με την ανάπτυξη και αξιοποίηση εργαλείων ΤΠΕ στο πλαίσιο εφαρμογής των εκπαιδευτικών πολιτικών & παρεμβάσεων του Υπουργείου Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων. Αθήνα: ΕΠΕΔΒΜ 2007-2013, Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.).
13. Ελληνική Στατιστική Αρχή (2014) Η ελληνική οικονομία. Αθήνα: ΕΛΣΤΑΤ.
14. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (1959) Περί ενοποίησης και συντονισμού της Διοικήσεως της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Νόμος 3973, ΦΕΚ 187 Α. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 1-12.
15. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (1959) Περί τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, οργάνωσης της μέσης εκπαίδευσης και διοικήσεως της παιδείας. Νόμος 3971, ΦΕΚ 187 Α. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 1-6.
16. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (1979) Περί οργάνωσης και λειτουργίας σχολικών μονάδων μέσης ΤΕΕ. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, Π.Δ. 30/99 ΦΕΚ Α/9/79.

17. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (1992) Εθνικό σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και άλλες διατάξεις. Νόμος 2009/92, ΦΕΚ 18 Α. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 309-323.
18. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2006) Οργάνωση και λειτουργία της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις. Νόμος 3475/2006, (ΦΕΚ 146 Α/13-7-2006). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 1-11.
19. Εφημερίδα της Κυβέρνησης (2013) Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις. Νόμος 4186/2013 (ΦΕΚ 193). Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο, σελ. 1-62.
20. Ιακωβίδης, Γ. (1984) Εναλλασόμενη εκπαίδευση (δυϊκό σύστημα). Αθήνα: ΟΑΕΔ.
21. Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2013) Τι σκέφτονται οι μαθητές για το σχολείο; Pisa In Focus, 24(1):1-4.
22. Ιωαννίδου, Α., Πετρουνάκου, Α., Κοροβήλος, Β. (2014) Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα: Συνοπτική περιγραφή. Λουξεμβούργο: Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop),
23. Ιωαννίδου, Α., Σταύρου, Σ. (2013) Προοπτικές για τη μεταρρύθμιση της επαγγελματικής κατάρτισης στην Ελλάδα. Βερολίνο: Ίδρυμα Friedrich Ebert, Μονάδα Δυτικής Ευρώπης/Βόρειας Αμερικής, σελ. 1-24.
24. Ιωσηφίδης, Θ. (2008) Ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Κριτική, σελ. 36-98.
25. Καλογεράκη, Σ. (2011) Δευτερογενής ανάλυση ποσοτικών δεδομένων: μια μεθοδολογική επιλογή με πολλαπλά οφέλη και περιορισμούς. Αθήνα: Νήσος, σελ. 1-24
26. Καραλής, Θ. (2013) Κίνητρα και εμπόδια για τη συμμετοχή των ενηλίκων στη διά Βίου εκπαίδευση. Αθήνα: Ινστιτούτο εργασίας ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, σελ. 1-220.
27. Καρατζογιάννης, Σ., Πανταζή, Σ. Λιντζέρης, Π. (2014) Η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα. Αδυναμίες, δυνατότητες και προοπτικές. Ινστιτούτο Μικρών Επιχειρήσεων, Γενική Συνομοσπονδία Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδας. Αθήνα: Καμπύλη, σελ. 1-76.
28. Κασσιμάτη, Κ., Πιλαφτσόγλου, Ζ., Τσακίρης, Κ. (1982) Τα κέντρα μαθητείας του ΟΑΕΔ ΕΕΚ. Αθήνα: 1982, σελ. 165-182.
29. Κατσης, Α., Σιδερίδης, Γ., Εμβαλωτής, Α. (2011) Στατιστικές μέθοδοι στις κοινωνικές επιστήμες. Αθήνα: Τόπος, σελ.48-49.
30. Κέντρο Μελετών και Αυτομόρφωσης (1982) Για μια λαϊκή παιδεία: Εναλλακτικοί θεσμοί και πολιτικές. Αθήνα: Κέντρο μελετών και αυτομόρφωσης, πρακτικά διεθνούς σεμιναρίου, σελ. 39-61.
31. Κόκκος Α. (1982) Η στροφή στην τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση. Στο Κριτική της εκπαιδευτικής πολιτικής (1974-1981). Κέντρο Μεσογειακών Μελετών. Αθήνα: Κέντρο Μελετών και Αυτομόρφωσης.
32. Κουρούτος, Μ. (2013) Σύνδεση της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, Δελτίο Τύπου, σελ. 1-2.
33. Κωτσίκης, Ε. (1997) Εισαγωγή στην επαγγελματική εκπαίδευση: Εκπαίδευση και αρχική κατάρτιση. Αθήνα: Έλλην, σελ. 35-81.
34. Λακάσας, Α. (2016) Νέα Δομή για τα ΕΠΑΛ. Εφημερίδα Καθημερινή 03.06.2016.
35. Μαρκόπουλος, Α. (1990) Η εκπαιδευτική πολιτική των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και τα εκπαιδευτικά συστήματα των κρατών μελών. Θεσσαλονίκη: Γρηγόρης, σελ. 41-79.
36. Μητράκος, Θ. (2013) Ανισότητα και φτώχεια: τάσεις και προκλήσεις. Αθήνα: Ημερίδα ΚΕΠΕ.

37. Ντάβου, Μ. (1988) Η επιστημονική μέθοδος και άλλες: η επικοινωνιακή έρευνα και το βάρος των μεθοδολογικών επιλογών. Αθήνα: Εισαγωγικές σημειώσεις στο μάθημα «Εξειδικευμένες ποιοτικές μέθοδοι έρευνας στην επικοινωνία».
38. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2006) Η μαθητική διαρροή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυμνάσιο, ενιαίο λύκειο, ΤΕΕ): Έρευνα. Αθήνα: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Επτάλοφος, σελ. 1-201.
39. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008) Ενέργεια 2.4.1: Συμβουλευτική και επαγγελματικός προσανατολισμός. Έργο «Ανάπτυξη παρατηρητηρίου μετάβασης αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην αγορά εργασίας».
40. Παϊδούση, Χ. (2014) Δυϊκό σύστημα επαγγελματικής εκπαίδευσης: Η γερμανική αφήγηση για τη σύνδεση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας. Αθήνα: ΕΙΕΑΔ, σελ. 1-74.
41. Παϊδούση, Χ., (2013) Επαγγελματική κατάρτιση στην περίοδο της οικονομικής κρίσης. Αθήνα: ΕΙΕΑΔ.
42. Πουρκός, Μ., Δαφέρμος, Μ. (2010) Ποιοτική έρευνα στις κοινωνικές επιστήμες. Επιστημολογικά, μεθοδολογικά και ηθικά ζητήματα. Αθήνα: Τόπος, σελ. 413-434, 565-628.
43. Σταμέλος, Γ., Βασιλόπουλος, Α. (2004) Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική. Συγκρότηση, θεματολογία μεθοδολογία υλοποίησης, επιδράσεις στην ελληνική εκπαίδευση και κατάρτιση. Αθήνα: Μεταίχμιο.
44. Τσαούσης, Δ. (1996) Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική: Βασικά κείμενα για την παιδεία, την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Αθήνα: Gutenberg,.
45. Τσιπλητάρης, Α., Μπάμπαλης, Θ. (2011) Δέκα παραδείγματα μεθοδολογίας επιστημονικής έρευνας: από τη θεωρία στην πράξη. Αθήνα: Διάδραση, σελ. 56-87.
46. Τσιώλης, Γ. (2014) Μέθοδοι και τεχνικές ανάλυσης στην ποιοτική κοινωνική έρευνα. Αθήνα: Κριτική, σελ. 73-196, 397-413.
47. Τσιώλης, Γ., Σερντεδάκης, Ν., Κάλλας Γ. (2011) Ερευνητικές υποδομές και δεδομένα στην εμπειρική κοινωνική έρευνα. Αθήνα: Νήσος., σελ. 161-188.
48. Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας & Θρησκευμάτων (1995) Οδηγός κατάρτισης Ι.Ε.Κ. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ.
49. Φωτόπουλος, Ν., Γούλας, Χ., Ζάγκος, Χ., Κατσή, Α., (2013) Κατάρτιση, απασχόληση, εκπαιδευτική πολιτική. Διερεύνηση της σύνδεσης της επαγγελματικής κατάρτισης με την απασχόληση. Αθήνα: Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας, σελ. 13-153.
50. Ψαχαρόπουλος, Γ. (1987) Επαγγελματική κατάρτιση. Μια οικονομική ανασκόπηση. Εκπαίδευση και επάγγελμα.

Ξενόγλωσση

51. Berg, B.(2001) Qualitative research methods for the social sciences. Boston: Allyn& Bacon, pp. 335-373.
52. Brophy, M., McNeil, B., Shandro, A. (2008) Thinking about apprenticeships perceptions and expectations of employers, parents and young people. U.K., pp. 1-26.
53. Cedefop (2014) Attractiveness of initial vocational education and training: identifying
54. Cedefop, (2012) From education to working life. The labour market outcomes of vocational education and training, Luxembourg: Publications Office of the European Union, pp. 1-96.
55. Cohen, L., Manion, L., Morrison, K. (2011) Research methods in education. Oxon, UK: Routledge, pp. 31-54, 115-143.
56. European Commission, (2013) Education and training in Europe 2020, Eurydice report, education, audiovisual and culture executive agency, Eurydice and policy support. Brussels: European Commission, pp. 1-114.
57. Rösner, E. (1999) Das Schulsystem in Deutschland. Kritische Befunde zur Schulstruktur der Sekundarstufen. Hamburg: Bergmann und Helbig, pp. 1-274.
58. what matters. Luxembourg: Publications Office of the European Union, Research Paper No 39, pp. 1-276.

Λιαδίκτυο

59. Φωτιάδη, Ι. (2014) Επαγγελματική εκπαίδευση για 3 χρόνια στη Γερμανία. Εφημερίδα Καθημερινή, [πρόσβαση: <http://www.kathimerini.gr/787231/article/epikairothta/ellada/epaggelmatikh-ekpaideysh-gia-3-xronia-sth-germania>]
60. <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=958&langId=en>
61. <http://ec.europa.eu/cedefop>
62. <https://www.minedu.gov.gr/.../18593-to-thema-texniki-ekpaideu>
63. Allesgr.de www.dw.com

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Τμήμα «Κοινωνικής Και Εκπαιδευτικής Πολιτικής»

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

«Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση»

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΜΕ ΘΕΜΑ:

**«Διά Βίου Μάθηση, Χαρακτηριστικά Του Συστήματος Της ΕΕΚ
(Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση), Διαρροή, Δυϊκό
Σύστημα-Μαθητεία : Στην Χώρα Μας Και Στη Γερμανία»**

Επιμέλεια: Ευτυχία Κόκκορα

Τηλ. Επικοινωνίας: 6945066398.

E-mail: efikokk@yahoo.gr

Επιβλέπων Καθηγητής: Αθανάσιος Κατσής

Κόρινθος, 2016

Σημειώσεις Προς Τον Συμμετέχοντα Στην Έρευνα

Η παρούσα έρευνα μέσω της δομημένης συνέντευξης αποτελεί εργαλείο συλλογής δεδομένων επιστημονικής ποιοτικής έρευνας για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας μου με τίτλο: «Διά Βίου Μάθηση, Χαρακτηριστικά Του Συστήματος Της ΕΕΚ (Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση), Διαρροή, Δυϊκό Σύστημα – Μαθητεία : Στην Χώρα Μας Και Στη Γερμανία», η οποία εκπονείται στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών Εκπαιδευτική Πολιτική και Διοίκηση» του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδειχθεί η ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στην Ε.Ε και κυρίως στην Ελλάδα η οποία βρίσκεται σε βαθιά οικονομική ύφεση καθώς και πολιτικές οι οποίες θα μπορούσαν να βοηθήσουν και να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων στην Ελλάδα κάτι που ως τώρα δεν φαίνεται να χει συμβεί, αλλά μπορούμε να πούμε ότι είναι επείγον να γίνει. Στην Ελλάδα η ΕΕΚ έρχεται σε δεύτερη μοίρα και μάλιστα αυτό το δείχνει και το γεγονός ότι η Πανεπιστημιακή εκπαίδευση θεωρείται εκπαίδευση με μεγάλο κύρος, παρόλο που το ποσοστό των άνεργων πτυχιούχων μεγαλώνει ή αναζητά εργασία στο εξωτερικό πλέον (φαινόμενο brain drain).

Τα ερευνητικά ερωτήματα που επιθυμώ να απαντήσω από την μελέτη του υπό διερεύνησης θέματος είναι τα εξής:

1. Οι εκπαιδευτικοί θεωρούν σημαντική την εφαρμογή του δυϊκού συστήματος – εκμάθησης στο χώρο εργασίας;
2. Ποιες οι νεότερες εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο για την εφαρμογή του θεσμού της Μαθητείας στην Ελλάδα;
3. Με ποιο τρόπο εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης και ποιοι οι στόχοι για το μέλλον;
4. Πως θα γίνει η χρηματοδότηση της Μαθητείας;
5. Ποια τα αποτελέσματα των σύγχρονων συστημάτων εκπαίδευσης & κατάρτισης τόσο σε επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης, όσο και σε επίπεδο κοινωνικής συνοχής (π.χ. καταπολέμηση της ανεργίας, της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού);

Η ανταπόκρισή σας στην έρευνα θεωρείται πολύτιμη και θα συμβάλει στην διερεύνηση του θέματος που μελετάται.

Η συμμετοχή στις ερωτήσεις της δομημένης συνέντευξης είναι ανώνυμη, εμπιστευτική και εθελοντική.

Παρακαλώ να απαντήσετε με ειλικρίνεια σε όλα τα ερωτήματα της δομημένης συνέντευξης.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συμμετοχή σας.

Α ΕΝΟΤΗΤΑ: Σημαντικότητα Εφαρμογής Δυϊκού Συστήματος - Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας

1. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να αναλύσετε ποια είναι η γνώμη σας για το υπό έρευνα θέμα;

.....

2. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να αναλύσετε ποια είναι η εμπειρία σας για το υπό έρευνα θέμα;

.....

3. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι υπάρχει ανάγκη αναβάθμισης της ΕΕΚ στη χώρα μας;

.....

4. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε θα συμβάλει η εφαρμογή του δυϊκού συστήματος στη μείωση της ανεργίας στη χώρα μας;

.....

5. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι έχετε γνώση για την εφαρμογή του παραπάνω συστήματος στις σχολές του ΟΑΕΔ;

.....

6. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία στη χώρα μας;

.....

7. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι μπορεί να εφαρμοστεί με επιτυχία στο σχολείο σας;

.....

8. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι υπάρχουν ανασταλτικοί παράγοντες προς την κατεύθυνση της υλοποίησης;

.....

9. Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας για το αν θεωρείτε ότι έχουν γίνει ενημερωτικές ημερίδες – σεμινάρια για το θέμα της Μαθητείας στους καθηγητές του σχολείου σας;

.....

Β ΕΝΟΤΗΤΑ: Νεότερες Εξελίξεις Στο Θεσμικό Πλαίσιο Για Την Εφαρμογή Του Θεσμού Της Μαθητείας Στην Ελλάδα

Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας στις παρακάτω ερωτήσεις....

10. Έχετε ενημερωθεί για το νόμο που προβλέπει το 4ο έτος Μαθητείας στα ΕΠΑΛ;

.....

11. Από πού είχατε πληροφόρηση;

.....

12. Πιστεύετε ότι θα έχει απήχηση προς την κατεύθυνση περισσότερων εγγραφών στα ΕΠΑΛ από τα ΓΕΛ;

.....

13. Γιατί εφαρμόστηκε πιλοτικά μόνο ;

.....

14. Γνωρίζετε αν είχε επιτυχία το νέο μέτρο;

.....

**Γ ΕΝΟΤΗΤΑ: Εφαρμογή Εκμάθησης Στο Χώρο Εργασίας Στο Πλαίσιο Της
Τυπικής Εκπαίδευσης Και Μελλοντικοί Στόχοι**

Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας στις παρακάτω ερωτήσεις.

15. Με ποιο τρόπο εφαρμόζεται η εκμάθηση στο χώρο εργασίας στο πλαίσιο της τυπικής εκπαίδευσης;

.....

16. Υπάρχουν ουσιαστικά προβλήματα τα οποία δεν φαίνεται να επιλύει ο νόμος και ποια είναι αυτά;

.....

17. Ποιος θα βρίσκει τον εργοδότη στο μαθητή και με ποια διαδικασία;

.....

18. Πως θα ορίζεται ο επιβλέπων καθηγητής του μαθητή;

.....

19. Ο επιβλέπων θα είναι καθηγητής του και στα μαθήματα στο σχολείο;

.....

20. Η κουλτούρα του σχολείου θα αγκαλιάσει το νέο πρόγραμμα;

.....

21. Ποια κατά τη γνώμη σας είναι η στάση της Ηγεσίας στο υπό έρευνα θέμα;

.....

22. Ποιοι οι στόχοι για το μέλλον;

.....

Δ ΕΝΟΤΗΤΑ: Χρηματοδότηση Μαθητείας

Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας στις παρακάτω ερωτήσεις.

23. Τι προβλέπεται με τη χρηματοδότηση της Μαθητείας;

.....

24. Πιστεύετε ότι είναι σε θέση οι επιχειρήσεις να χρηματοδοτήσουν τη Μαθητεία ;

.....

25. Πιστεύετε ότι είναι σε θέση το κράτος να χρηματοδοτήσει τη Μαθητεία ;

.....

26. Μήπως με αυτό τον τρόπο παρατείνεται η ανεργία;

.....

27. Γνωρίζετε πως χρηματοδοτείται το σύστημα αυτό στη Γερμανία;

.....

28. Είναι τελικά εφικτό να πετύχει στην Ελλάδα της κρίσης;

.....

Ε ΕΝΟΤΗΤΑ: Αποτελέσματα Σύγχρονων Συστημάτων Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Σε Επίπεδο Οικονομικής Ανάπτυξης Και Κοινωνικής Συνοχής

Θα μπορούσατε, παρακαλώ πολύ, να παραθέσετε την άποψή σας στις παρακάτω ερωτήσεις....

29. Πιστεύετε ότι τα σύγχρονα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού;

.....

30. Πιστεύετε ότι τα σύγχρονα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της ανεργίας;

.....

31. Με ποιο άλλο τρόπο κατά τη γνώμη σας θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στο σχολείο ώστε να αποφευχθεί η μαθητική διαρροή;

.....

32. Με ποιο άλλο τρόπο κατά τη γνώμη σας θα μπορούσε η ΕΕΚ να αναπτυχθεί στην Ελλάδα και να κρατήσει τους νέους στη χώρα μας;

.....

ΣΤ ΕΝΟΤΗΤΑ: Δημογραφικά Στοιχεία Εκπαιδευτικού

33. Φύλο

Άνδρας

Γυναίκα

34. Ηλικία

21-30

41-50

61-70

31-40

51-60

35. Επαγγελματική Κατάσταση

Μόνιμος/η

Αναπληρωτής/τρια

36. Επαγγελματική Ιδιότητα - Θέση

Διευθυντής/τρια

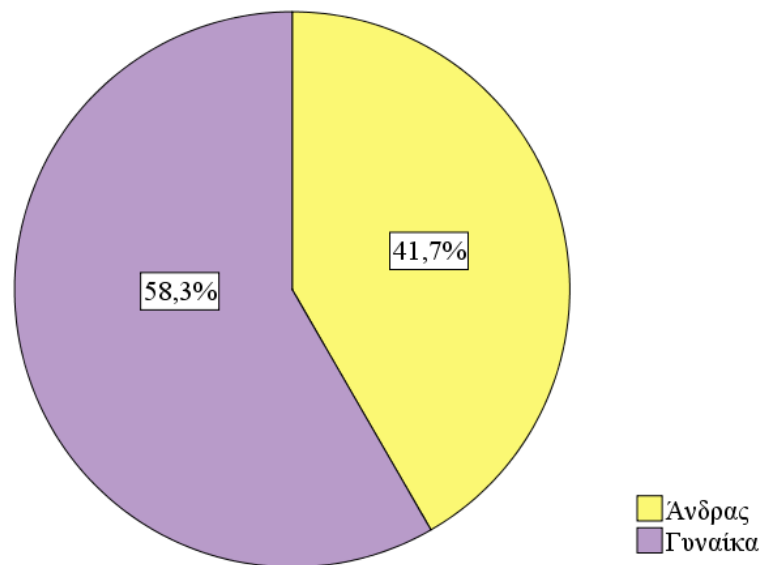
Υποδιευθυντής/τρια

Εκπαιδευτικός

Ευχαριστώ πολύ

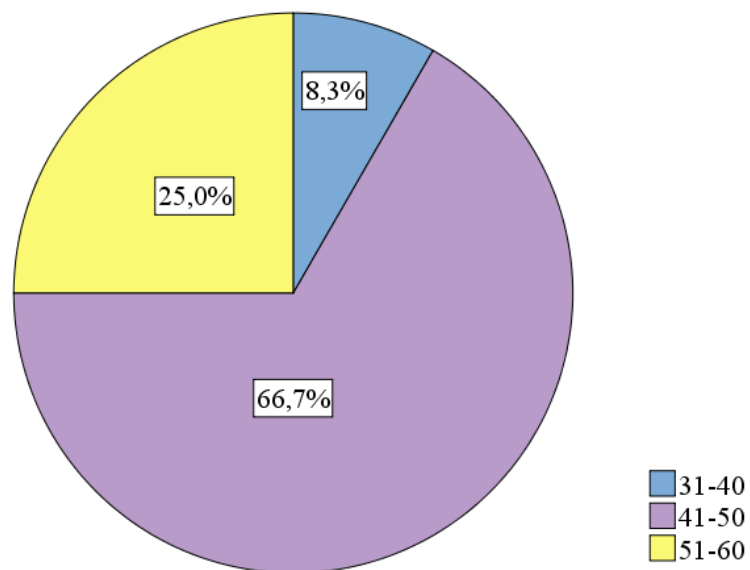
Διάγραμμα 1. Φύλο Εκπαιδευτικών

Φύλο Εκπαιδευτικών

Διάγραμμα 2. Ηλικία Εκπαιδευτικών

Ηλικία Εκπαιδευτικών

Διάγραμμα 3. Επαγγελματική Ιδιότητα - Θέση Εκπαιδευτικών

